ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

4. 11. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 25 ДИН

БРОЈ 1662

!

ГДЕ ЈЕ ЗВЕЗДА ОВОГ ЛИСТА ГЛИСТА ПИЈАНИСТА?

ЦИНЦИЛИНЦИ СИТИ

ОВО ВАМ ЈЕ АВАНТУРА У ДО-РЕ-МИ-ФА-СОЛ-ЛА-СИ... ЈЕДУ МИ СЕ ОРАСИ...

НЕ ПРОПУСТИТЕ КОКО БИЛОВУ РОЛУ У СТРИПУ

ВЕСТЕРН У БЕ-МОЛУ

Ripley

Веровали или не!

МЕРИ РОУЗ

РАТНИ БРОД КРАЉА ХЕНРИЈА VII ПОТОНУО ЈЕ У ЕНГЛЕСКОЈ ЛУЦИ ПОРТСМАУТ ЈОШ 1945. ГОДИНЕ. ИЗВАЂЕН ЈЕ СА ДНА ТЕК 1982. ИАКО СУ ЧАРЛС И ЏОН ДИН, ПРОНАЛАЗАЧИ ПРВИХ ПРАКТИЧНИХ ОДЕЛА ЗА РОЊЕЊЕ, ЈОШ 1836. УСТАНОВИЛИ ГДЕ СЕ ОЛУПИНА БРОДА НАЛАЗИ.

ВУК

КАД НИЈЕ ГЛАДАН, ЈЕДНА ЈЕ ОД НАЈПЛАШЉИВИЈИХ ЖИВОТИЊА НА СВЕТУ. АЛИ, ШТО СЕ ТИЧЕ ЛУКАВОСТИ, НИМАЛО НЕ ЗАОСТАЈЕ ЗА ЛИСИЦОМ – ЧАК ЈЕ И НАДМАШУЈЕ.

Замак

КАРНАРВОН (В. БРИТАНИЈА) ПРОСТИРЕ СЕ НА ПОВРШИНИ ОД 121 АРА, А ЗИДОВИ СУ МУ ДЕБЕЛИ 27 МЕТАРА.

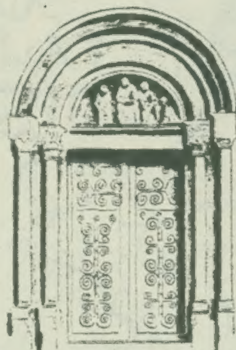

ВРАТА

НА ЦРКВИ У ПЕЛАЛДУ, ФРАНЦУСКА, ОКОВАНА СУ ПОТКОВИЦАМА САРАЦЕНСКИХ КОЊА КОЈЕ СУ ЗАРОБИЛИ КРСТАШИ.

Ен и Џери Филдс

ИЗ ЏОРЏИЈЕ (САД) БРИНУ СЕ О ПРЕКО 1000 РАЊЕНИХ, БОЛЕСНИХ И НАПУШТЕНИХ ПАСА И МАЧАКА. ДА БИ СВЕ ЊИХ МОГЛИ ДА ИЗДРЖАВАЈУ, МОРАЛИ СУ ДА ЗАЛОЖЕ СВОЈА КОЛА, КАМИОН И КУКУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● једна холандска фирма недавно је пустила у продају алармни уређај против крађе. Поље дејства овог апарата обухвата простор од 10 × 15 метара, а укључује се у року од 45 секунди. У случају покушаја крађе оглашава се сирена јачине 100 децибела, а електронски флеш почиње да емитује трепћућу светлост. Ако лопов побегне, аларм се аутоматски гаси после два минута.

● ● ● на универзитету у Сиднеју произведена је нова соларна ћелија која може да користи чак 18 одсто Сунчеве енергије. Све ћелије ове врсте које су се до сада производиле у свету могле су да искористе само 10 до 12 одсто соларне енергије.

● ● ● група од деветоро Белгијанаца недавно је постигла изузетан рекорд – на котураљкама су, по невремену, за само 18 часова и 37 минута прешли 200 километара. Возили су без тренутка одмора и за четири часа премашили рекорд који су до тада држали Французи.

● ● ● на посетиоце пољопривредне изложбе која је пре неколико месеци одржана у Зимбабвеу изненада је насрнуо рој пчела. Три особе су после ове најезде морале да буду превезене у болницу, а још двадесет их је затражило

лекарску помоћ. Борба са пчелама трајала је неколико часова и завршила се тек када су у помоћ притекли ватрогасци са шмрковима.

● ● ● пионири Дивљег запада имали су посебан рецепт како да савладају сан током читавог дана: у пола литре воде кували су два килограма кафе у зрну док не ускри сва течност.

● ● ● када је недавно изишао из куће, Џери Слатер из Провиденса (САД) затекао је пред вратима паркиран аутомобил који му се одмах учинио познат. Када га је мало боље загледао, видео је да су то његова кола која су му украдена још пре двадесет година. Под брисачем је нашао цедуљицу на којој је писало: „Ваша кола не вреде више ни паре. Враћам вам их!"

● ● ● градске власти Хонгконга донеле су закон којим забрањују уграђивање телевизора у возила. Казне за прекршиоце су веома строге и ако полиција

затекне возача како у току вожње гледа телевизијски програм, казниће га сумом у вредности од 1300 долара и са шест месеци затвора.

● ● ● најлепше куче на свету је један ловачки пас по имену Алфи. Овај четворогодишњи лепотан недавно је на изложби у Лондону убедљиво победио између 9278 кандидата. Његова власница каже да Алфи има само једну ману: воли да једе кожну одећу.

НАЈХЛАДНИЈЕ СЕЛО НА СВЕТУ

ОД МРАЗА ПУЦА ЧЕЛИК, ЈАЈА СУ ТВРДА КАО БИЛИЈАРСКЕ ЛОПТЕ, А МЛЕКО СЕ ПРОДАЈЕ НА КИЛОГРАМЕ, У ОБЛИКУ – ЦИГЛЕ!

Најнижа температура у природи досад измерена на нашој планети износи 88,3 Целзијусових степени испод нуле, забележена је 24. августа 1960. у совјетској научној станици „Восток" на Антарктику. А најхладније насељено место, где људи добровољно живе, јесте село Ојмјакон, са нешто више од 600 становника, на крајњем Далеком истоку, северно од Охотског мора, где су јануара 1959. године апарати мале метеоролошке станице забележили температуру од 71° испод нуле!

Четвороструки прозори

Свако ко зими, издалека, крене у Ојмјакон, прво ће слетети на аеродром Јакутска, главног града сибирске Аутономне Јакутске Републике јер је то полазна тачка свих осталих локалних ваздухопловних линија. Ту ће већ путника дочекати ваздух охлађен до тридесетог подељка испод нуле. Кад седне у такси да би се одвезао у град, чуће како шкрипе метални делови аутомобила јер мазива на сибирском мразу губе уобичајена својства. Видети неће ништа – ни лево, ни десно, ни напред, ни натраг – јер су сва окна залеђена. Само испред возача, на ветробранском стаклу, стоји круг од пластелина преко кога је залепљено још једно стакло: кроз то двоструко окно нешто се ипак назире. Ако возач треба нешто да види са стране или натраг, отвара врата и протура главу напоље!

Јакутска Аутономна Република, простире се на 3.103.200 км², друга је по величини управна јединица (после Руске ССР) али има свега 700.000 становника. Добила је име по домороцима, Јакутима, људима централноазијске и бајкалске жуте расе чији језик припада источној грани турске језичке групе. Данас уз њих тамо живе и припадници многих других народа СССР.

У Јакутској Републици, богатој рудом – обојени метали, злато, дијаманти – **у току једне године разлике у температури ваздуха достижу сто Целзијусових степени. Само, зими је много више степени испод, него лети изнад нуле.**

Куће у ваздуху

Главну муку становника Северног Сибира представља трајно смрзнуто тло. У тим пределима лепо време је кратко и суво, кад се температура пење и до 40 степени, док се у току дугачке зиме жива спушта до минус 60°. Ако је пролеће хладно, жетва ће бити лоша, а ако јесен наступи рано, онда се сви становници баце на жетву да спасу што се може спасти. Лето, односно лепо време, тамо траје само у току јуна, јула и августа. Шта за то време никне и роди, родило је.

Али, то је само део недаћа које ствара трајно смрзнуто тло. Оно нарочито мучи грађевинаре. Такозвани активни слој тла, дебео око два метра, лети се отапа, постаје мек, а зими мрзне и окамени се. То разорно делује на старије зграде. Зато су многе куће у Сибиру накривљене: „пливају" по активном слоју. Нове зграде се већ дуго зидају на бетонским стубовима који се побијају дубоко у земљу и то тако да је темељ готово метар подигнут од тла како топлота из куће не би размекшала смрзнуту земљу.

Обезбеђивање насеља водом представља праву „техничку чаролију". Већина водоводних цеви у Јакутској земљи постављена је изнад површине тла јер кад би биле закопане, вода би у њима била тотално замрзнута. У површинским цевима лакше је отопити замрзнуту воду, а станице за њено загревање постављене су на одређеним размацима.

У Јакутску је зими тешко и извлачити воду из реке Лене, на којој град лежи, јер је слој леда на њеној површини дебео четири до шест метара.

Риба као сладолед

Да би се путник приближио „полу хладноће", мора из Јакутска да одлети 800 километара на североисток, до насеља око рудника злата Уст-Нера које лежи у истој дугачкој удолини Јонско-ојмјаконске висоравни као и најхладније село на свету – Ојмјакон.

У Уст-Неру, као и другим тако хладним местима Сибира, власти чине све да живот људи буде што пријатнији. Упркос мразу постоје телефони – бежични; телевизијски програм на три канала обезбеђује сателит „Орбита"; свеже воће и поврће допрема се авионима; снабдевању робом широке потрошње посвећује се посебна пажња...

Кад путник стигне у Уст-Неру, градић са нешто више од 10.000 становника, мораће у једном од млечних ресторана да окуша и домаћи рибљи специјалитет „строганину" – сирову, смрзнуту рибу. Оног часа кад се из реке Индигирке риба извуче, она почне да се смрзава. Пошто се добро стегне, оштрим ножем од ње се одсецају танки комади и једу тако смрзнути, обложени ињем. За Европљанина она баш и није нарочито укусна али деца је тамо веома радо грицкају – као сладолед.

За успомену – кијавица

Ако се путник ту распита како се зими у то слеђено тло сахрањују умрли, сазнаће и то: увече се на гробљу наложи велика ватра и одржава целе ноћи да би растопила земљу. Ујутро се на томе месту ископа рака...

Из Уст-Нере, опет авионом, креће се до Ојмјакона. Тамо путника у току зиме чека најмање минус 50°! Већ на аеродрому ће пасти у очи бар један припитомљени вук, којег службеник, или пролазник, води – ипак – на ланцу. Онда може кренути преко смрзнуте степе до метеоролошке станице која је забележила оно чувено 71° испод нуле. То је мала дрвена зграда око које су инструменти смештени у кућице – опет дрвене – као за птице.

У радњи са животним намирницама чекаће путника низ изненађења: јаја су тврда као билијарске лопте, месо као камен, а млеко се продаје на килограме у облику цигли.

Кад стегне јакутски мраз, и специјалан, тврд челик, под ударцем чекића пуца на комаде као лед, гуме на камионима укруте се тако да попрскају кад наиђу на већу рупу, а људи обувају само кожне чизме, или ваљенке, јер сва обућа од синтетичких материја после десетак минута отврдне на хладноћи као дрво и ломи се.

У Ојмјакону живе готово само Јакути, па се у највећој сеоској згради, школи, настава изводи на јакутском језику. Ту оштру климу староседеоци најбоље подносе. Остали су само – пролазни гости који за успомену из најхладнијег села на свету лако могу понети назеб, запаљење грла, или бар кијавицу.

На путу кући, који опет води преко Иркутска, путник ће, кад стигне на аеродром где зими обично влада минус 30°, моћи да каже како му и није хладно јер долази с 50–60° испод нуле!

П. Т.

„ФЛАМЕНГО“ ПРОТИВ „ВАСКА“

СУДИЈЕ,

Рио де Жанеиро, недеља поподне, фудбалски стадион Маракана, три часа пре почетка дербија; 180.000 навијача је већ пред капијама стадиона, а изнад њих сунце немилосрдно пече – температура у хладу износи 42 степена С. Најзад се отварају гвоздене капије највећег стадиона на свету и непрегледна маса улази, улази. Десно од почасне ложе окупљају се навијачи „Фламенга“ у црвено-црним дресовима, лево присталице „Васко де Гама“ у црно-белим клупским бојама.

Опасно по живот

Следећих пет часова резервисани су за френетичне навијачке покличе у арени, лудо ударање у бубњеве у ритму самбе, погрде и псовке на рачун судије, уздахе приликом пропуштене шансе и онај најлепши усклик „гооол“. За то време испод трибина Маракане конвој камиона истоварује товаре освежавајућих напитака и сендвича: треба напојити и нахранити увек гладну публику.

А онда прави крици из публике: „Фламенго!“ То је клуб за који навија половина фудбалске масе из Рија, редовно учлањене у 150 одлично организованих навијачких клубова. Црно-бела половина трибина одговара заглушујућим звиждуцима и непрестаним скандирањем „Васко! Вас-ко!“ Сада већ постаје „вруће“ и било би опасно по живот ступити на противничку територију у мајици супротних боја.

А сасвим доле, у бетонском масиву стадионске грађевине, излаз се полако пуни статистима и звездама: ту су носачи лопти, пешкира, главни и помоћни масери, тренери, клупски функционери, лични телохранитељи, војна полиција са псима и – фудбалери. Репортери преко 40 бразилских радио и ТВ станица мувају се у овој гунгули вребајући „жртву“ за свој незаборавни интервју.

Пре истрчавања на терен играчи се крсте, други љубе крст који носе на ланчићу око врата, трећи нешто треће. Све за срећу и победу!

Када играчи оба тима напокон истрче на терен, настаје немогућа халабука: на све стране пуца, одјекују трубе и фанфаре, тутње бубњеви, полећу голубови, конфете лете на све стране, небо над стадионом претвара се у велики бели облак, а на трибинама вијори непрегледна шума клупских застава и навијачких транспарената. Са највиших делова трибина лете на публику у доњим редовима разни предмети, не увек безазлени, раја са стајања надире попут стампеда између нумерисаних седишта и сигурносног јарка који одваја гледалиште од терена. А иза дубоког јарка смркнути војни полицајци са још смркнутијим вучјацима.

Купљене победе и добровољни порази

Игра може да почне. И већ у првим минутима судија – сасвим оправдано – прекида две „изгледне“ акције на обе стране. Публика реагује громогласним погрдама, у ритму самбе. Иначе, потплаћивање судија у Бразилу је овде свакодневна тема: недавно је један познати бразилски судија отворено изјавио на телевизији како му је председник једног познатог клуба нудио 5000 долара да победи његов тим.

А за купљене победе и добровољне поразе бразилски фудбалски систем нуди преобиље прописа – преко 4000 закона и декрета?!

Само фудбалско првенство одвија се по врло компликованом систему, бар за нас Европљане. Наиме, да би се добио шампион Бразила, прво свака савезна држава треба да добије свог првака. Међутим, и после завршеног шампионата савезне државе, први још задуго неће бити званичан првак, нити му је та титула аутоматски обезбеђена. Наиме, први – у овом случају „Фламенго“, који је побегао конкурентима неколико бодова – мора да победи другог још једном у некој врсти „плеј-офа“ да би постао званични првак. Али, и други – у овом случају „Васко де Гама“ – има своју шансу само што су му за освајање титуле по-

ЈАДНА ЛИ ВАМ МАЈКА

требне три узастопне победе против првог.

Најчувенији навијач света

Нико у Рију – сем клупских функционера и фудбалера – није сумњао у победу јачег „Фламенга", али фаворит губи 0:2. Намерно, кажу добри познаваоци бразилског фудбала. Јер, клубу се много више исплати да игра још једну утакмицу и прикупи у своје касе још 40 одсто прихода од пуног стадиона. Ако „пусте" и другу утакмицу, онда то већ почиње да личи на напету партију покера јер се никад не зна шта може да донесе „мајсторица". Додуше, „Фламенго" може опет доста да заради, али и да изгуби привлачну титулу.

Да прескочимо други сусрет, који је опет добио „Васко" и да одмах опишемо ток треће утакмице. У првом полувремену асови као Жуниор, Адилио и Леандро просто „растурају" противника и таква игра доноси резултат 2:0 за „Фламенго". Друго полувреме доноси још већа узбуђења, али не и нове голове. Десет минута пре краја судија више не зна шта да свира јер се по читавом терену превијају играчи и једног и другог тима – једни озбиљно повређени, а други да им време прође. Из једног таквог прекида игре, пет минута пре краја, „Васко" постиже гол. И док изједначење виси у ваздуху, тренер „Фламенга" убацује у игру „џокера" Анселма, специјалисту за онеспособљавање противничких играча. Али, пошто и то не помаже – играчи „Васко де Гама" просто кидишу на гол „Фламенга" – функционери „Фламенга" чине последњи, очајнички корак: уз њихову свесрдну помоћ на терен са огромном заставом улеће њихов одани навијач двадесет трогодишњи Роберто Перејра. У јеку најопаснијих напада „Васка" – само који минут пред крај – Роберто упада у казнени простор противника и маше огромном заставом. Судија прекида утакмицу, на терен утрчавају полицајци, клупски функционери. Играчи „Васка" јуре противничког навијача. Настаје туча. Прави хаос који траје читавих пет минута што је и те како добродошло уморним фудбалерима „Фламенга". Утакмица се наставља, али до краја је преостало још само два минута. И – крај. „Фламенго" је победио са 2:1.

И док побеђени разочарани напуштају терен, а њихови навијачи пале клупске заставе и остале реликвије, небо над стадионом не види се од црно-црвених застава. Победа је победа. За то време у једном отменом ресторану Рија директори „Фламенга" часте спасиоца Роберта шампањцем, пре него што ће га вратити у његову сиромашну фавелу, у незапосленост, беду и заборав.

ДЕСЕТ МИНУТА ПРЕ КРАЈА АРБИТАР НЕ ЗНА ВИШЕ ШТА ДА СВИРА: ПО ЧИТАВОМ ТЕРЕНУ ПРЕВИЈАЈУ СЕ ИГРАЧИ ОБА ТИМА – ЈЕДНИ ПОВРЕЂЕНИ, ДРУГИ ДА ИМ ПРОЂЕ ВРЕМЕ.

Зико је један

Наравно, једна оваква фудбалска фијеста у Рију врло мало говори страном посматрачу о кризи бразилског националног спорта број 1. Она се вешто крије. Наиме, последњих година све се више повећава број учесника у националном првенству савезних држава. Малтене играју тимови и из најзабаченијих места. Тако је прошле сезоне преко 300 клубова који су се такмичили донело праву инфлацију утакмица и просечну посету стадионима од 10.000 гледалаца. Као последица тога многи мали клубови финансијски су сасвим пропали, док је број професионалаца осетно смањен – са 20.000 на 15.000. Већина њих данас зарађује колико и обичан физички радник у Бразилу – око 5000 динара и то само пет месеци годишње јер толико траје сезона.

Звезде, као што је, на пример, био Зико могу на прсте да се преброје (пре одласка у Италију овај фудбалер добио је за двогодишњи уговор баснословну суму од око 60.000.000 динара (нових наравно). А управо тих неколико идола – међу њима је још увек и незаборавни Пеле коме су Бразилци за живота дигли споменик у родном месту – узор су бразилске младежи. Они би требало да буду нека врста живог доказа за то, да се и без школе, а уз свеклaсне и расне разлике може стићи у сам друштвени врх.

Никакво чудо онда што већина клинаца у земљи троструких светских првака у фудбалу сања о великој професионалној каријери. Али нада у фудбал као средство успеха у друштву, као и мит да се цвет бразилског фудбала још може наћи на врућем песку Копакабане, као да умире из године у годину. Једноставно, у великим градовима на обали, па и у Рију, фудбалско пољанце се све више повлачи пред бетонским здањима.

Првенство аутсајдера

Истина, на Копакабани се и даље одржава недељом поподне такозвано првенство аутсајдера у коме играју тимови појединих улица. Али, мало тих фудбалера завршава у великим клубовима. Од познатијих фудбалера који тренутно са успехом играју у Бразилу само су четворица почели каријеру на Копакабани: Адилио, Жуниор, Едињо и Паоло Цезар.

Очито, на подмладак са Копакабане менаџери „Фламенга" као да више не рачунају. Успеси клуба се све више планирају кроз неке рачуноводствене операције и пословне махинације. Један спретни ћата, који је пре четири године преузео председништво овог клуба, успео је да исплати све дугове и напуни касу, али захваљујући понајвише трговачкој спретности: „Фламенго" је први клуб у Бразилу који је увео продају рекламних дресова, ту су затим плаћени телевизијски преноси, скупо плаћена реклама „Тојоте" итд.

И док традиционални клубови из Рија, као „Ботафого" или „Флуминезе", једва састављају крај са крајем – не живи се више ни у Бразилу само од лепог фудбала – „Фламенго" последњих година бележи позитивне спортске али и финансијске резултате, из чега је рођена и најскупља екипа у Бразилу. Играчи поред готовог новца, добијеног за потписивање уговора, добијају и загарантоване месечне премије, а учествују и у подели прихода зависно од посете на стадиону.

Звезда која тек долази, двадесет трогодишњи Адилио (младост је провео у фавели Рија) данас месечно заради шездесет милиона, старих динара, док ништа мање талентовани репрезентативац Ренато из Сао Паола добија четири пута мање. Шта да се ради кад његовим клубом руководе слабији трговци.

А од (не)успешне клупске политике зависи и (не)верност навијача, много више од две-три победе. Незапосленост, сиромаштво и глад главне су одлике навијачке армије која бар на неки начин жели да се приближи оном друштвеном сталежу који је моћан, економски и политички значајан. Све то може да се „нађе" у успешном фудбалском клубу.

Управо због те психичке везаности за клуб и може да буде разумљив сав онај хаос који су навијачи „Васка" оставили иза себе на Маракани после пораза њихових љубимаца протв „Фламенга": ломаче на голим бетонским степеницама од потпаљених чланских карата, десетине хиљада клупских мајица и застава. Јер, поразом њиховог клуба сви су они поражени и понижени. Али, ко зна како ће бити следећи пут???

М. Ш.

НОЋ НА НЕМАЧКОМ ПОЛОЖАЈУ

Другови при одласку на Друго заседање АВНОЈ-а. На пролазу кроз Ливно слева надесно: Оскар Данон, Јела Бићанић, Нада Сремец, Каша Пејновић, Никола Видовић, Вицко Крстуловић, Раде Турковић и Вице Буљан.

ПУТУЈУЋИ НА ДРУГО ЗАСЕДАЊЕ АВНОЈ-а ИЗ ОТОЧЦА У ЈАЈЦЕ ДЕЛЕГАЦИЈА ХРВАТСКЕ И СЛОВЕНИЈЕ МОРАЛА ЈЕ ДА ПРОЂЕ КРОЗ ОКУПИРАНУ ТЕРИТОРИЈУ – ТИК ПОРЕД УЛОГОРЕНИХ НЕМАЦА!

То су, наравно, знали. Ипак, никога није нагризала зебња да неће стићи, да се неће пробити. Тачан датум заседања ни они као ни остале делегације нису знали јер се то држало у највећој тајности. Искупљали су се у ослобођеном Оточцу где се налазио и Главни штаб Хрватске, очекујући наређење за покрет. На путу који је трајао 11 дана делегат Нада Сремец – по професији новинар – водила је дневник.

Њене белешке објављене су у књизи „Тако је рођена нова Југославија". Најдраматичнији део путовања било је прелажење преко немачких положаја, између села Удбине – када су морали да напусте аутобусе и наставе пешице – и Добросела где је поново почињала ослобођена територија. Требало је прећи планину Кремен високу готово 1600 метара и прећи друм који води долином Уне који су држали Немци.

Ево како је то текло према дневнику Наде Сремец:

Немци!

Назире се у мраку прво жбуње. Пењемо се све више и више. Сад је посве нарасло, постаје шума. Иза облака излази мјесец и очи помажу ногама у тражењу пута. Шума расте. Дебеле старе букве и борови дижу се у магли. Шума је све гушћа а пут све гори. Провлачимо се између грања, корења и оштрог грмља. Магла. Колона посрће, ноге траже пут. Под ногама нестаје тврдог тла, лишће се клиже по блату... Успон. Људи се губе, коњи посрћу, блато се лијепи по ногама, грање се заплиће око њих, магла, влага....

Људи и коњи посрћу кроз житко блато. У мраку између букава црни се нешто на земљи нагнуто као кров, између дасака избија светло. Прилазимо ближе. У рупи покритој даскама уз ватру чуче људи, сељаци, жене и дјеца! То су земунице које су сељаци оближњих села ископали и у њих се сакрили испред Нијемаца. Склонили су овамо испред њиховог злостављања жене и дјецу. Зебу, гладују, али се не дају Шваби...

Остављамо земунице иза себе и пењемо се даље кроз снијег. Хладно је, склиско. Стижемо на врх, скоро двије хиљаде метара високо. Прелазимо преко врха и сад почиње спуштање. Снијег замјењује блато. Сваки час се нетко нађе на земљи, диже се и наставља даље. Све се већма склижемо... Ноге се с тешком муком задржавају у блату, стрмо се и нагло спуштамо, колона посрће, стење, пада, диже се, опет се оклизава, хвата се десно и лијево за гране и у тој муци види да нема предњака. Изгубили смо се!

Мрак, блато, склижеш се, пужеш по блату, гледаш на све стране гдје се у тој густој магли у сплету шибља, грмља, стабала и грања налазе остали. Јед-

Кратак предах крај села Дољана. На коњу др Анте Мандић, већник из Хрватске.

ва кроз мрак назиреш пушку, фигуру, лијево једну, десно другу, схваћаш да то није колона, то је стража која одавно ту стоји и чека да ми прођемо. Коначно налазиш предњака, колона се саставља и настављамо пут. Страже стоје по страни као зид. Нијемци су у близини, наше страже и извиднице осигуравају нам пут. И док то мислиш измичу ти ноге испод тебе, брзо се хваташ за грану, али ноге одлазе у супротном правцу, брже дохваћаш грану с оне стране не би ли задржао равнотежу. Падају коњи, падају људи.

– Тишина! Држи везу! Нијемци су у близини! – шапће ти друг пред тобом!

Како натраг?

Окрећеш се и тихо понављаш исто ономе иза себе... Рупе, гране, превањена дебла. Образ ти пара су већ посве изишли из шуме и заклоњени грмљем леже на мокрој ливади, задихани и уморни. Стиже и зачеље колоне, сви смо на окупу, крећемо напријед, пролазимо неколико грмова, излазимо на чистину и – видимо да је јутро. Касно је!

Пред нама је долина пуна воде која се испарује у позадини планина. Ондје смо већ требали бити. Гледамо тупо у воду...

– Лијево круг! Натраг!

Натраг? Како натраг? Још не схваћаш да је сва ова мука од ноћас била узалудна јер смо прекасно стигли на цесту.

– Другови, пожурите натраг у шуму, ми смо у непосредној близини Нијемаца, свануло је, брже, да нас не виде на овој чистини – чује се глас генерала Авшића.

Тешка срца враћамо се по истом блату, по трави Сви се лаћају оружја. Мртва тишина. Један војник признаје да му је нехотице окинула пушка и опалила. Забринуто гледамо на све стране. Јесу ли Нијемци чули хитац? Хоће ли нас пронаћи? Вријеме пролази. Ништа се не догађа. Слажемо и завијамо своје ствари. Пребројавамо се. Друг Пајо (Грегорић) води бригу око хрватских делегата. Опомиње нас на строги опрез:

– Молим вас другови и другарице да пазите на сваки налог који вам се даје. Највећи опрез и тишина. Цигарету не смије нитко запалити. Мислите увијек да су Нијемци посве близу нас, тако рекућ удаљени неколико корака од нас. Треба да пређемо цесту коју они контролирају, зато сваки нек води бригу о другу пред собом и о другу иза себе. Сватко је одговоран за двојицу.

Нада Сремец, новинар и др Злашан Сремец крај водойада Пливе.

оштар грм, трзаш се и удараш коленом о тврд камен. Спуштамо се јаругом која се нагло сузује и стрмо пада. Коњи, људи, све се то одједном преврће по житком блату једно преко другога.

Предњак ти шапће:

– Нема стајања, напред!

– Морамо се журити да још по мраку стигнемо до цесте коју држе Нијемци. Трчимо по склизавици, падамо, дижемо се уморни до изнемоглости и још се спуштамо, спуштамо...

Шума бива ријђа. Долазимо на шумски пут. Није више тако тамно. Излазимо из шуме кидајући и успостављајући везу. Први између грмља, улазимо у шуму и не чекајући наредбе падамо по мокром лишћу...

Свако одговоран за двојицу

Око пет сати кренут ћемо, у први мрак. Мјесец излази касније, па да по најгушћем мраку пређемо преко цесте. Само да почнемо ходати, одмах би се загријали.

Већ се помало мрачи. Одједном близу, посве близу одјекну шумом хитац. Сви поскакасмо.

– Што је?

– Јесу ли нас видјели?

– Одакле пуцају?

Не смије се друг изгубити ни у случају да дође до борбе. Пазите на везу. Ноћ је тамна, а тко изгуби везу сам одговара за свој живот. Ми не можемо никога тражити, ми морамо прелазити брзо, да што прије одемо са опасног територија.

Шутећи товаримо терет на коње, а затим се колона сврстава по броју. Сватко је од нас добио свој број, лакше је по броју контролисати да ли смо сви на окупу. Ја сам 33, иза мене је мој друг (Др Златан Сремец) 34. Поворка се полако почиње кретати и излазимо на чистину гдје смо јутрос били...

Кроз ватру

Сад је већ посве тамно. Обилазимо грмље, прелазимо преко ниског плота. Мада је мрак, погледамо често на ону страну гдје је цеста коју морамо проћи. Засја рефлектор. Миче се свјетло. Камион!

Један, два, десет, двадесет, сто... сто педесет. Нијемци се крећу. Камо иду? Евакуација? Или концентрација?

Гледамо освјетљену поворку камиона која клизи цестом сабласно у мраку, као дуга, дуга поворка бродова на мору. Дижу се свјетла на брдо и дуго, дуго још остаје иза њих свјетли траг у ноћи.

Гледамо их и питамо се докле ће пролазити, колико их је? Опет нова свјетла, опет нови камиони! Хоћемо ли проћи питамо се и тихо корачамо иза свог предњака. Тако се смрачило да не видимо више ништа. Ноге осјећају да нема више траве...

Станемо. У мраку се црни нешто тамније од мрака. Чини се да је то дрвеће. Стојимо тако у кланцу скривени тамним зидом. Камиони још увијек пролазе. Заштекта стројница. Још једна! Бацач! Ракета! Не досежу нас. Не виде нас.

– Нека друг Ћаница дође на чело!

– Генерал!

– Бакарић напријед!

Одлазе на договор. Опет једна ракета. Кроз грање у мраку бљесну сјај рефлектора с камиона који пролази цестом. Ракете се измјењују с бацачима мина. Још увијек чекамо. Што ли се договарају?

– Хоћемо ли проћи?

Можда ћемо опет натраг у шуму, мислим са ужасом. Све нас је обрадовао позив:

– Покрет!

И опет се чује шапат:

– Држите се за руке! За руке... за руке... иде шапат од уха до уха.

На прстима трчећим кораком

Тражиш руку предњака у мраку и пружаш је ономе иза себе. Креће се тако повезана колона по мрклом мраку, успиње се, силази, пада. Руке се растављају и уплашено траже. Оштро грмље гребе лице и руке.

Колона стење, успиње се, посрће се преко камења. На стрмом успону вуче једно друго. Чује се срце како удара у мраку. Успињемо се, више, више... Молимо одмор!

– Нема одмора! Напријед, брзим кораком!

– Чекајте, немамо везе!

– Нема чекања!

Морамо се журити, трчати да прођемо најопаснију зону испред Нијемаца.

Нагло заокрећемо. Иза камена стоји генерал Авшић и тихо говори сваком у колони:

– Другови, највећа тишина, на прстима трчећим кораком!

Прелазимо цесту! Цесту по којој су малочас клизили њемачки камиони!

Најрадије не бих ни дисала. Ходамо на прстима, али ципеле су оковане чавлима а цеста је од камена. Гурнуто камење котрља се по цести и пада у јарак, коњска копита ударају...

Цести никад краја. Зашто тако дуго идемо по њој? Чини ми се да кораци као звона одјекују у ноћи... Заокрећемо, спуштамо се у грабу, ноге наилазе на траву, мекана је и влажна. Оштро мирише влага и метвица. Нисмо више на цести, зашли смо на ливаду. А сад даље, даље од те цесте у највећој тишини. Чврсто се држе руке, али мокре су и склиске, испуштају се. Веза се кида и успоставља. Успињемо се изнад њемачког логора. Само 500 метара испод нас логорују њемачки војници! Осврнемо се на цесту коју смо малочас прешли – крстаре освјетљени бицикли. Можда су штогод примјетили па нас траже? Чују се бацачи. На ливаду пада ракета. Бацамо се брзо на земљу. Дижемо се и тражимо у мраку руке... Хватамо се и трчимо, ракета пада на противну страну. Често се чује:

– Уморни смо, молимо одмор!

Чело одговара из мрака:

– Нема одмора, брзим кораком напријед, држи везу!

Нешто се бијели у мраку. Је ли цеста или вода? Хоћу да се приближим, да дотакнем руком и – падам у дубоку јаму. Другови ми помажу да се из ње извучем, али падају и други. Ходамо још мало и ето нас коначно на цести. Сви весело вичу:

– Цеста, на своме смо!

Кад би смјели многи би и запјевали. Ходамо по цести, ноге се одмарају. Красно је послије оног беспућа ходати цестом. Још само пет километара и стићи ћемо у Добросело. Пит ћемо воде, али најважније је да смо преварили Швабе и измакли им испред носа...

Следећег дана увече делегати су стигли у село Срб и преноћили, а онда су опет могли да наставе пут камионима, преко Ливна за Јајце. У сутон 28. новембра стигли су у градић на Пливи где је предстојала ноћ када је настала нова Југославија: друго заседање АВНОЈ-а, одржано 29. новембра 1943...

М. К.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

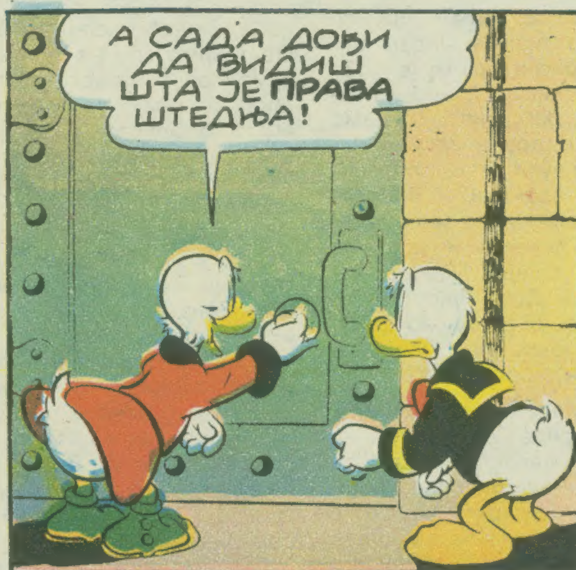

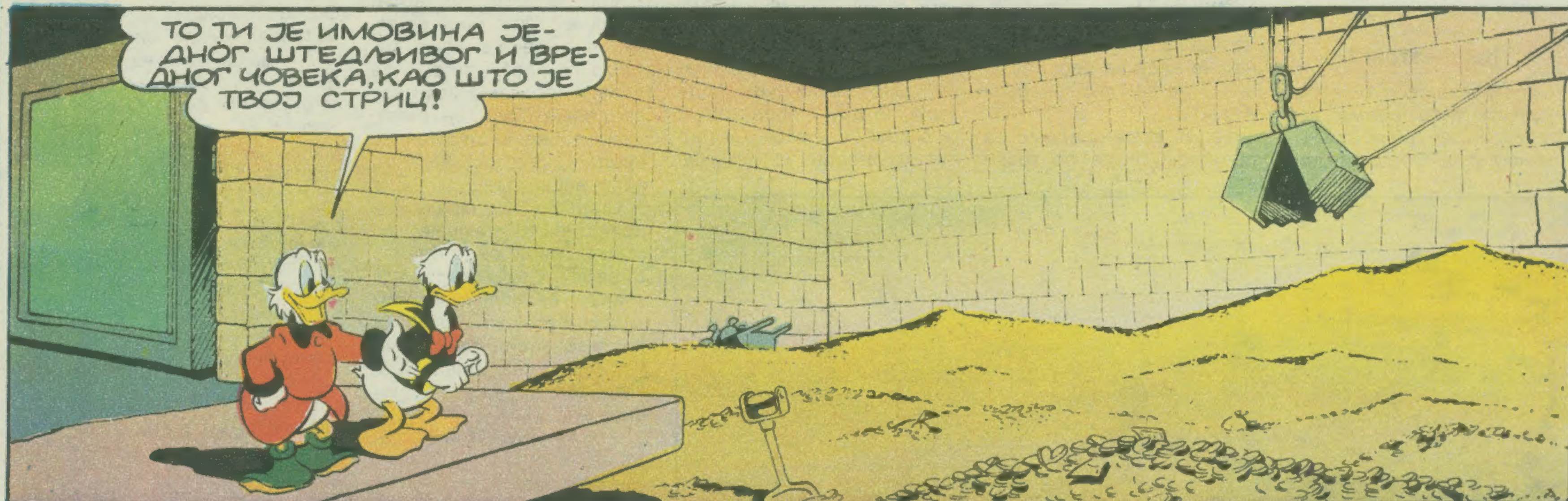

НЕ ПРИЛАЗИ ЈОЈ, АЛЕНЕ!

ЛЕТЕЛИЦА ЈЕ ВЕЋ БИЛА У ВАЗДУХУ КАД ЈЕ НЕШТО ЗЕЛЕНО ПРОМАКЛО КРАЈ ПИЛОТОВЕ ГЛАВЕ И УВИЛО СЕ ОКО УПРАВЉАЧА. БИЛА ЈЕ ТО – МАМБА...

Пилот Таг Вилдон добро је знао какав би исход био да га уједе та метар и по дугачка змија отровница. И сам њен изглед изазивао је неописив ужас. Ако се ичег бојао, онда су то били ови гмизавци од чијег су уједа у том делу Африке већ многи страдали. Инструменти су показивали да се авион креће брзином од 150 километара на час. Да прекине лет у том тренутку било је немогуће.

– Позив контролном торњу у Дар-ес-Саламу – завапио је Таг. – У кабини је змија. Морам да се вратим на аеродром.

У том тренутку у кабину је ушао први официр Ален Хендфорд и, баш кад је хтео да седне, угледао је змију. Таг није ни претпостављао да је његов колега тако брз – излетео је из кабине као метак.

Био је то 25. април 1972. године кад је авион „лaдстар" са пилотом Тагом Вилсоном и копилотом Аленом Хендфорфом кренуо на свој уобичајени лет из главног града Танзаније Дар-ес-Салама за Занзибар. Кратак рутински лет за превоз дванаест путника, колико је било места у авиону. Кад је Таг угледао земљу, копилот му је био у кабини. Авион се великом брзином приближавао високим палмама на крају писте а Таг, избезумљен од страха, није повлачио полугу за узлетање. Учинио је то у последњем тренутку и одмах, унезверен, позвао контролни торањ.

Авион се већ кретао брзином од 200 километара на час кад је Таг под оштрим углом окренуо авион удесно. У том тренутку мамба се злокобно преместила на командну таблу. Њена глава била је свега педесетак центиметара удаљена од Тагове: гледала га је као да хоће да га хипнотише све време палацајући језиком.

Потпуно је заборавио на копилота и сада, кад се мало прибрао, надао се само да путницима није ништа рекао јер би паника само погоршала ситуацију. У том размишљању пуном зебње прекинуо га је сам Ален који је промолио главу у кабину:

– Таг, да покушам да је ухватим?

– Ни случајно! Да јој ниси пришао! Само ми још фали рвање с мамбом у кабини.

Авион се већ опасно спустио и само што није додирнуо врхове дрвећа.

– Контролни торањ, јави се! – још једном је позвао Таг. – Је ли писта слободна за слетање?

– Говори контролни торањ. Таг, не губи присебност. Можеш да слетиш.

И баш кад је Таг смањио гас да би се спустио, што је и најкритичнији тренутак за све пилоте, мамба је нестала иза командне табле и појавила се на поду испод Тагових ногу. На његов још већи ужас змија је почела да му се увија око леве ноге. Није смео да скине поглед са писте, нити да помери ногу с педале за кормило правца – то би значило сигурну катастрофу за авион и путнике. А змија је све јаче стезала око чланка.

Иако је требало још мало да притисне папучицу, Таг се није усудио да направи ни најмањи покрет левом ногом. Опрезно је привукао десну ногу ка папучици, леву помакао у страну, таман толико да притисне десном. Готово је зауставио дах и сав се укочио. На срећу, змија на све то уопште није реаговала.

Точкови су уз тресак додирнули писту. У својој дугој пилотској каријери Таг никад није тако лоше слетео. Ипак, лакнуло му је. Ако га мамба сада и уједе, бар су путници спасени. Неочекивано, змија му је склизнула с ноге и Таг је искористио тренутак да напусти кабину пошто је претходо угасио моторе.

Путници су га у чуду гледали. Нису знали због чега су се спустили тек што су полетели. Иако је желео да им каже да што пре напусте авион, Таг је успео да се савлада. Мирним гласом саопштио им је да је на авиону дошло до мањег техничког квара и да сви треба да се искрцају и сачекају десетак минута.

Аеродромско особље пронашло је мамбу у пртљажнику и убило је мачетом.

С. И.

АРИЈАДНА ЈЕ ОДАЛА ТАЈНУ

ХАЈДЕ ДА СЕ ИЗГУБИМО

У МОДЕРНОМ ЛАВИРИНТУ ПОСЕТИОЦЕ НЕ ЧЕКА ЧУДОВИШТЕ СА ЉУДСКИМ ТЕЛОМ И ГЛАВОМ БИКА СПРЕМНО ДА УТОЛИ АПЕТИТ, АЛИ НИЈЕ ЗГОРЕГ ДА ПОНЕСУ КЛУБЕ КОНЦА КАКО БИ СЕ ИЗ ЊЕГА ИСПЕТЉАЛИ. ИДЕАЛАН ЈЕ, КАЖУ, ЗА ЗАЉУБЉЕНЕ КОЈИ ЖУДЕ ДА ВЕЧИТО ОСТАНУ ЗАЈЕДНО.

Чувени лавиринт у Хамптон Корту, најстарији у Великој Британији начињен од живе ограде. Копиран је безброј пута у многим земљама, чак и у САД и у Аустралији

Велелепни дворац Хамптон Корт у близини Лондона, некадашња резиденција страшног краља Хенрија VIII који је потамањио више својих супруга, познат је у свету и по замршеном лавиринту начињеном од високе живе ограде. Више од пола милиона туриста годишње унезверено лута његовим стазама које се редовно завршавају ћорсокаком. Потписани новинар „Забавника" био је у њему три пута у року од две године и искуство му није нимало помогло да се ископеља без подужег трагања и потуцања и, чини му се, пуком срећом. Уз цику, смех и плач понеког детета сви се ипак дочепају излаза, макар уз помоћ чувара који осматра „терен" с уздигнутог места.

По овом лавиринту изгубљене душе лутају већ готово три стотине година – постоје архивски подаци да је 1690. године првобитна живица замењена и засађена данашња од тисе. Верује се да је претходна постављена још у првој половини 16. века, пре него што је Хенри VIII отео Хамптон Корт од његовог законитог власника богатог кардинала Вулзија.

Британија се дичи и најстаријим сачуваним лавиринтом на свету. То је „Град Троја" код Брендзбија у Северном Јоркширу: уместо живице има кратко бусење, без ћорсокака је и сматра се да је направљен још у време када су Викинзи владали тим крајевима. Његов дизајн је још старији и припада миноском периоду, цивилизацији бронзаног доба на острву Криту (од 2800. до 1200. године пре наше ере).

Критски лавиринт је постојао

Минос је, према миту, славни краљ острва Крита, син бога Зевса и Еуропе, који је владао три генерације пре почетка тројанског рата. Чувени неимар Дедал направио је у критској престоници Кнососу грађевину са многобројним запетљаним и изукрштаним ходницима и просторијама где је Минос далеко од људских очију чувао Минотаура, чудовиште са људским телом и главом бика. Тајну излаза из лавиринта Дедал је поверио само Аријадни, једној од Миносових кћери.

Чудовиште се хранило људским месом и Атињани су били принуђени да Миносу шаљу данак у крви – седам младића и седам девојака – за Минотаурову трпезу. Када је Тезеј, највећи јунак Атике, син атинског краља Егеја, дошао на Крит у пратњи жртвованих Атињана с намером да чудовиште убије, у њега се, на његову огромну срећу, заљубила баш Аријадна.

Тезеј је, у то не треба ни сумњати, био лудо храбар, али би свакако изгубио главу да му у помоћ није притекла лепа принцеза издавши тако родитеље и домовину. Аријадна је Тезеју дала оно чувено клубе конца како би безбедно прошао пут кроз замршене одаје Лавиринта.

Тезеј је причврстио конац за довратник улаза и одмотавао клубе све док

„Град Троја" древног критског дизајна најстарији на свету. Ово је пример такозваног лавиринта од бусења једноставног решења и без ћорсокака. Претпоставља се да су га у Британији донели Викинзи, а сличних има на свим континентима осим у Аустралији и Азији.

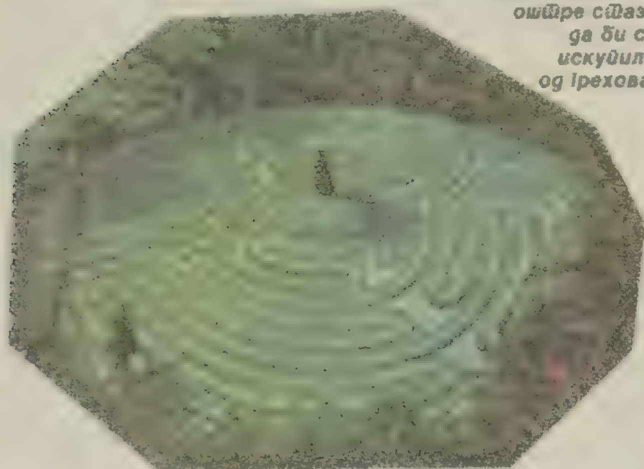

Пример критског типа лавиринта подељеног хришћанским крстом на четири дела у средњем веку. Обичај је био да монаси на коленима прелазе његове оштре стазе да би се искупили од грехова.

није стигао до просторије у којој је боравио Минотаур. Јунак је савладао неман голим рукама, принео га на жртву богу мора Посејдону а затим је, намотавајући конац, као од шале нашао пут до излаза. Тезеј је испунио обећање и повео Аријадну са собом, али се њихова љубав завршила брзо и трагично...

Ова легенда је подугачка и постоји више верзија наставка и краја. Али, критски Лавиринт није пуки мит. Када је почетком 20. века сер Артур Еванс вршио ископавање у Кноссосу, пронашао је остатке огромне палате и необичних компликованих здања која су могла да чине некадашњи Лавиринт...

Комплекс палате на Кнососу уништили су снажан земљотрес и пожар око 1470. године пре наше ере, али загонетни Лавиринт није пао у заборав и приказан је на хришћанском металном новцу знатно каснијег датума. Римљани су преузели дизајн украсивши њиме стубове у Помпеји, а сличне лавиринте правили су у мозаику на подовима кућа и светишта.

Уврнута „Тројанска игра"

Далеко је већа мистерија како се лавиринт миносског типа обрео на зеленом тлу Енглеске у Северном Јоркширу. Древни „Град Троја" један је од четири преостала лавиринта од бусења у Британији, мада их је било око шездесет. Никоме живом није познато ни ко их је направио, ни зашто, а камоли када.

Постоји претпоставка да су их из Средоземља у Британију донели Римљани или Феничани. Једноставан кружни критски облик лавиринта постоји и у земљама северне Европе, у Шведској их на пример има око двеста педесет у камену и стенама, и неки потичу из бронзаног доба.

Није искључено, према томе, да су Викинзи, освојивши Британију, донели са собом и лавиринте као и друге своје ритуале.

Порекло и сврха лавиринта нису разјашњени и научницима је преостало да загонетку реше разним историјским поређењима, уз помоћ древних легенди и локалних имена лавиринта. Примећено је да многи од њих, као и места где се налазе, садрже у имену реч Троја. Осим поменутог „Града Троје" код Брендзбија, постоји и Град Троја у Светој Агнези на острвима Сили у Ламаншу, Фарма Троја у Сомертону у Оксфорду...

Име Троја класичног је порекла. Римски песник Вергилије (70–19 пре н.е.) у свом чувеном епу „Енеиди", у коме описује лутања преживелих Тројанаца на челу са Енејом и долазак Енеје на запад у Италију, помиње како су Енеја и његов син Асканије (латински Јулије) у Италији спорта ради упражњавали „Тројанску игру" на коњима.

Слична дечија игра, само без коња, постоји и данас у Енглеској, и не само у овој земљи, а састоји се у томе да учесници имитирају све што ради „вођа". У келтском језику, којим се, поред званичног енглеског, служе староседеоци Велса, Корнвола, Хебридских острва у Шкотској, Ирске и Британије, постоји глагол трои који значи окренути или уврнути и може се повезати са „Тројанском игром" на коњима али и са лавиринтима који су испреплетени и „уврнути". Све ово могло би да значи да су британски лавиринти прастарог порекла и да су можда служили у паганским ритуалним играма или нечем сличном.

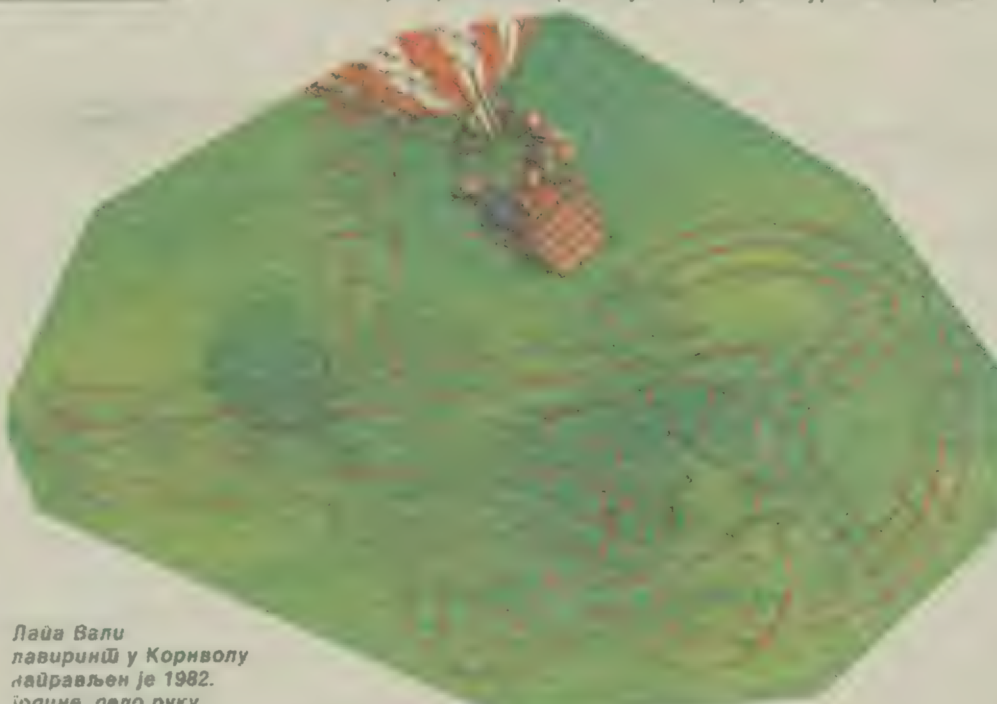

Лапа Вали лавиринт у Корнволу направљен је 1982. године, дело руку предузећа „Минотаур дизајн". Представља Тривитикову парну локомотиву из 1804. Пун је заплетних стаза и бојаза, а циљ му се налази у централном зупчанику.

Пут за Јерусалим на коленима

Лавиринти су касније прилагођени хришћанској вери тако што је пагански облик са Крита бусењем посађеним у облику великог крста делио лавиринт на четири дела. Хришћанских верзија има и у Енглеској, док су Французи њима, у виду мозаика, украшавали подове својих катедрала. Сјајан пример је лавиринт-мозаик чувене катедрале у Шартру из раног 13. века.

Хришћани су их често називали „Пут за Јерусалим", па су, уместо да путују у Свету земљу на ходочашће, то чинили симболично прелазећи на коленима вијугаве стазе подног или оштрим бусењем обраслог домаћег баштенског лавиринта. Прећи на коленима стазе малог лавиринта, како су ради покоре чинили средњовековни монаси, болно је и траје прилично дуго – отприлике колико је потребно да се нормалним ходом пређе око један и по километар.

У средњем веку било је у Енглеској и другим земљама западне и северне Европе небројено лавиринта, а уништили су их углавном неспортски настројени пуританци средином 17. столећа. Описи савременика су веома ретки и шкрти. Џон Обри је, на пример, 1680. забележио да су лавиринти „били прилично посећени за време лепих поподнева" и „да су у њима уживали ученици на распусту и младеж".

Викторијански Енглези (за владавине краљице Викторије од 1837. до 1901.) били су очарани лавиринтима и направили су их преко осамдесет. Писма из тог времена помињу децу која јурцају по њима и припиту младу господу како се кладе хоће ли успети да се отетурају до центра.

Али, Викторијанци су окренули леђа једноставним лавиринтима оивиченим бусењем и као „мустру" за своје узели лавиринт са високом живицом из врта Хамптон Корта чији је творац до данас остао непознат. Лавиринти са живом оградом битно су се разликовали од древних прављених по миноском типу: добили су ћорсокак и човек који би ушао имао је пред собом избор од више стаза и безброј шанси да пође погрешном.

Мода лавирината је дефинитивно завладала када су почели да се праве приватни по сопственим баштама или парковима. На жалост, многи од њих су уништени. Лондонски музеј науке покрива данас лавиринт који је направио принц Алберт, муж краљице Викторије, а изнад дивног лавиринта на Падингтону у Лондону саграђен је хотел. Многи други страдали су или су запуштени за време другог светског рата.

Џиновска јабука у част Битлса

Било како било, лавиринти су преживели и животарили све до пре десетак година када су, нарочито у Енглеској, изненада постали веома популарни. Нашли су се и спретни бизнисмени који су основали предузеће за пројектовање лавирината по имену „Минотаур дизајн". Партнери Адриан Фишер, бивши финансијски аналитичар, и Рандол Коут, бивши дипломата, направили су већ девет нових лавирината у Британији и иностранству.

Фишер, данас водећи светски дизајнер лавиринта, сматра да је лавиринт на добром путу да постане једна од највећих нових уметничких форми двадесетог века. Лавиринти, како он каже, повезују далеку прошлост и садашње модерно доба на уметнички начин који је забаван, тајанствен и древан.

Фишер и Коут су у Корнволу направили прави правцати лавиринт са ћорсокацима и осталим компликацијама који има облик Тривитикове парне локомотиве из 1804. године. Тренутно планирају лавиринт у част Битлса који ће имати облик џиновске јабуке, како се звала њихова дискографска кућа а што је постао и њихов албум. И највећи лавиринт са живицом на свету налази се у Великој Британији. Направио га је 1978. Грег Брајт у парку палате Лонглит у Вилтширу.

– Лавиринти су у моди после много времена и њихово ново доба тек долази. Воле их деца, воле их одрасли, а идеални су и за шетњу заљубљених. Уживам док их цртам, као да са посетиоцима играм партију шаха – каже Адриан Фишер. – Лавиринт без посетилаца нема душу.

Бојана Дожић

ГРЕШКА И УСПЕХ

Када су пре равно две стотине година браћа Монголфије конструисали велики ваздушни балон који је могао да понесе и људе, француски краљ Луј XVI предложио им је да за овај опит искористе осуђенике на вечиту робију којима би, за учешће у овако опасном подухвату, била обећана амнестија. Браћа су с дужним поштовањем, али одлучно, одбили краљев предлог изјавивши да ни у ком случају не треба дати „палму првенства" и титулу пионира летења преступницима и робијашима. И успели су да одговоре краља.

Двадесет првог новембра 1783. године ваздушним балоном напуњеним врелим димом дигли су се у ваздух часни људи – научник Пилатр де Розије и маркиз Д'Арлан.

Шаљући са успехом своје балоне у ваздух, браћа Монголфије уопште нису схватили физичку суштину свог открића. Они су, наиме, сматрали да сила која подиже балоне не долази од смањења густине ваздуха при загревању већ да се они успињу захваљујући својству наелектрисаног ваздуха да се одбија од тла. Због тога су они испод отвора на балону палили влажну сламу и вуну сматрајући да њихов дим има „у највишем ступњу способност одгуривања".

То што нису схватали суштину силе која је дизала њихове балоне у ваздух, никако не умањује њихове заслуге. Браћа су била даровити конструктори. Они су направили лак, отпоран и непропустљив омотач који може да издржи процес пуњења димом, разрадили технику самог пуњења, изумели екваторијални појас од кога се наниже пружају конопци који држе корпу.

Две године после првог лета научник Сосир успео је да измери температуру у балону. Он је утврдио да се најтоплији ваздух налази при врху унутрашњости балона, где се скупља сав дим, а не доле поред огњишта како су претпостављала браћа.

ДИЈАМАНТ У ЕВРОПИ

После седмогодишњих напора шведски геолози су открили први дијамант на територији Европе, и то на малом острву Алноену, недалеко од северних обала Шведске, где се налазе наслаге кимберлита. Дијамант је пронађен пошто је прерађено једанаест тона руде.

НЕКА ПОТЕЧЕ МУЗИКА!

Знате ли шта је „аквафпаута", „влагобубањ" или „кишне оргуље"? То су инструменти које је изумео француски музичар Жак Дидон. Он сматра да је створио нову врсту музике користећи и преображавајући шум воде, било које реке, водопада или отворене кухињске славине. У прилично обимном уџбенику „Музика воде" Дидон до небеса уздиже својства „аквамузике" и препоручује заинтересованима да опробају своје способности на овом пољу. У његовој књизи описано је око сто „инструмената" помоћу којих читаоци могу да стварају своја ремек-дела. Савремен синтисајзер који имитира шум водопада, па је због тога назван „водени синтисајзер", бакарне кухињске посуде постављене једна у другу и у које ударају капљице кише, појачано кључање воде у чајнику – само су неки примери Дидонове „акваполифоније". Музичар–изумитељ потпуно је убеђен – а и друге уверава у то – да ће нова музика ући у историју.

НАЈДУЖА КЛУПА

Жеља да у свом месту имају било какву знаменитост навела је општинске оце у јапанском граду Обихироу, на острву Хокаиду, да у свом парку поставе најдужу клупу на свету. Рекордерка је дугачка 400 метара и на њу може да се смести преко хиљаду особа.

КО БОЉЕ ВИДИ?

Луј Жозеф Геј-Лисак (1788–1850), један од највећих француских хемичара и физичара, изгубио је око за време једног од својих хемијских опита. Једном га је срео бискуп Сијез, надмени теолог који је захваљујући протекцији доспео међу „бесмртнике" Француске академије.

– Не разумем како ви можете да будете научник тако са само једним оком? Шта може да се види једним оком? – упитао је злобно Геј-Лисака.

– Више него ви – спремно му је одговорио научник. – Ево, на пример, ја на вама видим два ока, док ви на мени видите само једно.

КЉУН ОД СТАКЛЕНИХ ВЛАКАНА

Пеликан са оштећеним кљуном осуђен је на смрт јер не може сам да се храни. Како тврди енглески часопис „Њу сајентист", већ постоји могућност да се спасе живот птицама које је задесила таква несрећа. У Калифорнији је не тако давно извршена операција током које је једном пеликану повређени кљун замењен протезом од стакленог влакна. Операција је трајала три и по часа. Данас је таквих пацијената већ више од десет и сви су научили да се служе вештачким кљуном.

ВРЕМЕ ЈЕ ИПАК РЕЛАТИВНО

Брзина протицања времена зависи од гравитације – то је један од принципа на којима је Алберт Ајнштајн поставио своју теорију релативности.

Недавно су физичари извршили експеримент чији је циљ био провера тачности овог принципа. На једном космичком вештачком сателиту постављен је ласерски уређај за изузетно тачно мерење времена. Исти такав уређај остављен је на Земљи. Упоређење сигнала ових „часовника" показало је да време на нашој планети и у космосу протиче различитом брзином. За свака три часа земаљског времена космички часовник оде напред за два секунда.

СВЕ МАЊИ

Један студент универзитета у Панџабу, у индијском граду Чандиграх Синдху, конструисао је фото-апарат мањи од напрстка. Како пише часопис „Илустрејтед уикли оф Индија", апарат-лилипутанац тежак је свега 2,5 грама и десет пута је мањи од јапанске камере „петал" која је нашла место у Гинисовој књизи рекорда као најмања на свету. Студент конструктор морао је да употреби технику коју користе јувелири да би за свој апарат израдио оптику, филм, одговарајући блиц и све остале детаље. За све то била су му потребна само три месеца. Величина овог фото-апарата најбоље се види у односу на наочаре.

ОВЦЕ УМЕСТО ЛАБУДОВА

На језеру Џорџ у Аустралији, које се налази између Канбере и Сиднеја, обично се задржавају дивље патке, лабудови и пеликани. Међутим, током лета 1982. године по његовом дну обраслом травом кретала су се само стада оваца. Од 1820. године језеро нестаје већ пети пут. Узроци ових периодичних појава још нису сасвим разјашњени.

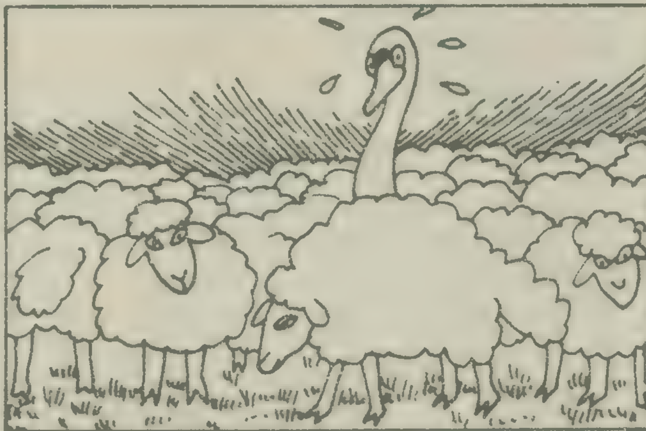

ОБЕЋАЊЕ, НАИВНОМ РАДОВАЊЕ

Пре него што је почело да гради ову кућу у енглеском граду Фарслију у Лидзу, грађевинско предузеће обратило се тамошњем ПТТ-у јер се усред земљишта одређеног за изградњу налазио и један телефонски стуб. Само ви почните с градњом, ми ћемо стуб уклонити, гласио је љубазан одговор ПТТ-а. Дани су пролазили, кућа расла и на крају се стигло и до крова. Послови су сада потпуно стали јер грађевинари не могу да поставе цреп док „поштари" коначно не испуне своје обећање...

СУПЕРСАВРЕМЕНИ МАНАСТИР

Бенедиктински манастир у Вајтенбергу, у Доњој Баварској, може се похвалити да се у његовом оквиру налази најстарија пивара на свету. Последњих година калуђери-пивари начинили су од старе радионице супермодерну пивару. Они су на свечан начин обележили уношење у пивару електронских уређаја који омогућавају да се пиво производи даноноћно. За осам часова монаси произведу 100 хектолитара овог напитка који није омиљен само у Баварској. При томе, монаси топлу воду од производње паметно користе – за грејање манастира и ресторана који је уз њега подигнут.

ДОКТОР ОКС ЗНА СВЕ

Крајем прошлог века у Петрограду, данашњем Лењинграду, излазио је „Популарни књижевно-медицински часопис доктора Окса". У њему су објављени озбиљни научни чланци, али и занимљиве, забавне ситнице. Ево две од њих.

● Какве мирисе воле животиње? Пси – мирис аниса, мачке – валеријане и нане, нарочито валеријане. Лавови обожавају лепе мирисе, чиме се, уосталом, дресери и слуге кротећи ове звери. Лисице, куне, творове и хермелине привлачи мирис труле рибе, чиме се ловци користе. А камиле на прво место стављају дувански дим.

● Овај рецепт нађен је у Египту. Састављен је у 40. веку пре наше ере и препоручује следећи састав масти против ћелавости: један део сржи из ножних костију пса, два дела плодова палме, један део иситњеног копита магарца. Од свега тога направити мелем и добро утрљавати у кожу на глави.

ПТИЦЕ И НЕУКУСНЕ РЕКЛАМЕ

Зоолози јављају о све чешћим случајевима појављивања шумских становника у градовима. У Шведској ирваси сасвим нормално шетају градским улицама ометајући кретање аутомобила и трамваја.

Провести дан у пољу или шуми, а ноћ у граду постала је „мода" код многих птица. Оне су, очигледно, откриле да је ноћу температура у великим градовима за неколико степени нижа но на отвореном пољу. Поред тога, град нуди птицама многобројна удубљења и друга прибежишта где се могу мирно наспавати не стрепећи од природних непријатеља. Расте и сналажљивост птица. У Лондону су, на пример, сенице научиле да отварају боце с млеком које разносачи остављају испред врата муштерија. У градовима се чак срећу јастребови, сиве чапље и различите врсте сова. Црни дроздови су још донедавно биле плашљиве шумске птице. Сада они, као чворци и зебе, ноће међу топлим словима светлећих реклама.

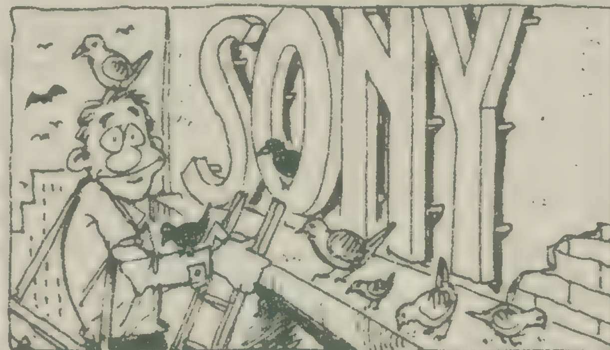

ТРЧЕЋИ ОКО СВЕТА

Аустралијанац Питер Парсел намерава да постане први човек који ће Земљину куглу обићи – трчећи. Четрдесет хиљада километара, колико износи путања око наше планете, он ће претрчати путевима тридесет земаља. Парсел тренутно трчи путевима Филипина, треће државе на својој марш-рути.

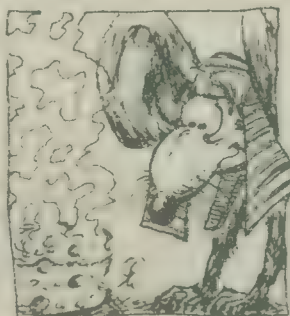

ТЕНСИ И „БЕЛА СМРТ"

Градић Уосатч у долини Котонвуд познат је не само смучарима и туристима. Ова долина у планинама америчке савезне државе Јутаха сматра се за једно од најугроженијих места у САД од лавина. И поред свих мера које се предузимају да би се изазвале вештачке, контролисане лавине, „бела смрт" и даље односи жртве. Спасилачка служба из Уостача има пуне руке посла. У том њиховом хуманом послу помажу им специјално обучени пси – трагачи.

Један од тих паса, керуша Тенси, спасла је до сада многе животе. Тенси има изванредан њух који је непогрешиво водио до жртве чак и кад се она налази затрпана слојем снега високим метар. Однедавна спасиоци су почели да користе минијатурне радио-одашиљаче који се причвршћују за одело смучара: у случају несреће радио-сигнали доводе спасиоце до унесрећеног кога је затрпала лавина. На жалост, и пси и техника беспомоћни су ако је слој снега дебљи од метра или ако је од несреће прошло више од пола часа.

ПУТ ПО МИРИСУ

Научни сарадници института „Макс Планк" нашли су потврду за претпоставку неких стручњака који тврде да голубови налазе пут до својих голубарника помоћу чула мириса. Експериментима је утврђено да се голубови непогрешиво враћају у свој голубарник ако су пуштени на растојању од седам стотина километара. Међутим, голубови који су били лишени чула мириса могу да се врате кући само у пречнику од педесет километара. Закључак: птицама у оријентисању помаже нека засад непозната материја које има у ваздуху у одређеној концентрацији.

СИР ЈЕ СТАР 2200 ГОДИНА

У насељу Сагари, јужно од Каира, недавно је пронађен комад сира који је прележао у земљи, у једном гробу, 2200 година. Египатски научници извршили су анализу сира и утврдили да се у њему још налазе бактерије које изазивају врење, што сведочи о високом нивоу конзервисања хране у старом Египту.

ЂИХА, ЂИХА, ВРУУУМ!

ПРВИ СУСРЕТ СА АУТОМОБИЛОМ НА ПЕДАЛЕ: Модел лево има више од шездесет година, док овај десно, марке „Ђордани" потиче из 1934.

БЕБИ-ВОЗИЛА ИМАЈУ СВОЈУ ИСТОРИЈУ КОЈА ЈЕ У ДИРЕКТНОЈ ВЕЗИ СА ИСТОРИЈОМ АУТОМОБИЛИЗМА. ДАНАС ИМ УГРАЂУЈУ ЧАК И МОТОРЕ, ПА НИЈЕ ЧУДО ШТО ПОНЕКАД КОШТАЈУ ВИШЕ ОД ПРАВОГ АУТОМОБИЛА. И ПОРЕД ТОГА, ОНИ „ОД НЕКАДА" ТРЕНУТНО СУ НА НАЈВЕЋОЈ ЦЕНИ.

Први аутомобил за децу, на педале, појавио се почетком овог века и директан је потомак трицикла који је пре тога одушевљавао малишане широм света. Са ретких фотографија из тог времена види се да су њихове дрвене каросерије и шасије, од метала, веома прецизно израђиване до у најситније детаље. У ствари, излазили су из занатских радионица, а судећи по ценама били су намењени углавном онима с дубоким џепом.

Временом су прави аутомобили постајали све савршенији а с њима и аутомобили за децу. Још пре првог светског рата производе их многе фабрике у САД, Француској, Немачкој, Великој Британији и Италији. Документи из тог времена узети из разних каталога, ревија и породичних албума откривају све већи број ових малих возила и поступност њиховог усавршавања у механичком и естетском смислу: дечји ауто је, у ствари, сваким даном постајао све сличнији аутомобилу родитеља. Мало-помало, појавили су се мигавци, сирене, фарови, пресвлаке, гумени точкови,кочнице, таблице, блатобрани, украсне лајсне... Онда су на ред дошли и први модели са уграђеним мотором. Било их је веома мало и коштали су читаво богатство.

Произвођачи аутомобила за децу углавном се инспиришу тркачким аутомобилима, због тога што ови имају једноставну линију и што се малишанима највише и допадају. Производе се чак и двоседи за децу, строго луксузни аутомобили, камиончићи, али и возила попут ватрогасних кола и слично. У једном каталогу приказан је чак и мали аутомобил са гаражом

Тата, купи ми кадилак

Златно доба аутомобила за децу почиње крајем двадесетих година и траје читаву следећу деценију. У индустријским земљама у то време организују се трке ових возила, салони, сајмови, изложбе. Чак и праве аутомобилске куће почињу да се интересују за беби-возила. Тако се двадесетих година Ситроен и Бугати прослављају својим моделима аутомобила из снова намењених деци. Тада је рођен Ситроенов „5CV" и Бугатијев „беби-тип 52" са електричним мотором, произведен само у деведесет примерака. Истовремено, у Америци дечје аутомобиле избацују на тржиште најпознатије фирме: Бјуик, Пакард, Олдсмобил, Кадилак и други. Па ипак, највећа имена аутомобилске мини-индустрије су: енглески Лајенс-Трајанг, француска Еурека, амерички Толедо, Џендрон и Стилкрафт, немачки Моко и италијански Ђордани.

Аутомобил за децу наједном постаје најтраженији поклон. Наравно, што је купац из богатије породице, то је и ауто скупљи и квалитетнији. Тридесетих година, и касније, за клинце из оваквих кућа наручују се мала возила изузетне вредности, понекад скупља од правог аутомобила. Добила су их деца мароканског султана, неких индијских махараџа, затим енглеске принцезе Елизабета и Маргарета и многи други из такозваних ноблес-породица.

Један мени, један теби

После паузе због новог рата, производња је поново оживела. Године 1949. енглески Остин почиње са производњом малих „J 40" који се покрећу педалама. Ови аутомобилчићи су још увек од лима, иако је убрзо уследила ера пластике која, упркос томе што је подстакла масовну производњу уз мање трошкове, малим аутомобилима одузима шарм ручног рада који је код данашњих колекционара на високој цени. Осим аутомобила из великих серија, који се данас избацују на тржиште по ценама које су за сваког прихватљиве, у неким земљама се и сада производе специјални модели за спе-

САВРЕМЕНА ИГРАЧКА: Ово је BMV „328" у верзији за оца и сина. Производи их Швајцарац Франко Збаро, специјалиста за ограничене серије које укључују примену савремене механике на аутомобилу старог типа. Дечаков аутомобил такође има уграђен мотор.

цијалне муштерије. Тако је, на пример, швајцарски конструктор Франко Збаро направио неколико модела малих возила која подсећају на славне аутомобиле прошлости и имају уграђене праве моторе. Један од њих је Мерцедесов „540 К" начињен у односу 1:2, затим BMV-ов „328" и Ферaријева „теста роса"

У свету има много колекционара који се интересују управо за ове аутомобиле, нарочито у САД где их на аукцијама купују за баснословне своте. Постоје чак и специјалисти за рестаурацију који успевају да оним возилима која су завршила у старом гвожђу врате ранији сјај. Зато и није чудо што у последње време људи претресају таване, подруме, шупе и слично у потрази за играчком коју су одавно отписали...

Д. В.

Мали древни аутомобил за трке из двадесетих година.

Италијански „тркачки" аутомобил из 1934. са лименом каросеријом и гумом на точковима.

Бугатијев „Беби-тип 52" који је конструисао сам Еторе Бугати 1930. године.

„Луђола" (свитац) — возило на три точка произведено још 1940. Има електрични мотор, пнеуматике и кочнице.

ПОСЛЕДЊИ ДАНИ ДИВЉЕГ ЗАПАДА

ПРЕ ТАЧНО ОСАМДЕСЕТ ГОДИНА МАЦУРА САКАЕ ОТИШАО ЈЕ НА ДИВЉИ ЗАПАД ДА ТАМО ПОСТАНЕ ФРЕНК МАЦУРА И ПОМОЋУ ФОТО-АПАРАТА САЧУВА СЛИКЕ ВРЕМЕНА КОЈЕ ЈЕ ВЕЋ ПРОЛАЗИЛО.

У Сједињеним Америчким Државама објављена је недавно књига која је изненадила Американце. Преко сто тридесет фотографија снабдевених исцрпним легендама драгоцени су документи времена кога се Американци са романтичном сетом сећају као доба када се стварала модерна Америка. Али, у исто време оне разбијају неке илузије што их је у срцима Американаца створила поплава „каубојских" филмова који су по том Западу и названи вестерни. Била је то књига дела фотографа Френка Мацуре који је десет година фотографисао у пределима Дивље границе на самом почетку двадесетог века када је „романтични" Дивљи запад таворио своје последње дане.

Изненађење изазива и сама фотографија аутора Френка Мацуре: док стоји поред геометра и ловца Челсија Вудворда, правог Олда Шетерхенда, изгледа као дете. Не, Мацура није био ни патуљак, ни недовољно одрастао човек, једноставно потицао је из мале расе...

Не, Френк Мацура није био ни дечак, ни патуљак, једноставно је мале јапанске расе. Овде га видите крај геометра и ловца Чеслија Вудворта.

Живи времеплов

Прича о Сакаеу Мацури није дуга. Зна се да је негде средином јапанске ере Меиђи (око 1890. године) младић Сакае допутовао бродом преко Океана да у Америци, земљи о којој се толико причало у Јапану тек ослобођеном феудалних стега, потражи срећу. Шта је Сакае радио тих првих година такође није познато, и само се зна да је на самом почетку нашег века, значи после пуних десет година, отворио фотографску радњу у граду Оканоган на самом северу Сједињених Држава.

Сасвим је сигурно да је до старинског фото-апарата на троножном дрвеном сталку Сакае Мацура дошао много раније и да је са њиме на леђима прилично дуго лутао пределима Дивље границе у којој су Индијанци још ловили бизоне, а људи захваћени златном грозницом још испирали злато. Ту је, најзад, Јапанац, који је већ име променио у много америчкије Френк Мацура, нашао мир. У једној дрвеној бараци која се нимало није разликовала од других дрвених кућа у Оканогану, отворио је фотографску радњу на којој је крупним словима исписао своје ново име и обавештење да ће ту свако моћи дуго да сачува успомену на самог себе и оне који су му драги.

Али, Френк Мацура није био само фотограф. Долазећи из

Наставак на стр. 16 и 17

ПОСЛЕДЊИ ДАНИ ДИВЉЕГ ЗАПАДА

јужнијих предела САД схватио је да је Америка већ широким корацима закорачила у двадесети век и да је живот који су живели становници северних предела већ практично одавно припадао прошлости. Ловци на дивље биволе, јелене и медведе, сточари (каубоји), коњокрадице, разбојници, револвераши, Индијанци, са правим перјаницама и ратничким бојама, све је то још интензивно живело у пределу језера, река и планина у којима је сурова клима стално подсећала дошљаке да пре него што стигне модерно доба мора још дуго да се голим рукама бори за опстанак и сопствени живот.

Мацура је схватио да је фотографија не само начин да заради средства неопходна за живот породице коју је тек створио доласком у Оканоган већ да му она даје и могућност да за потомство сачува једну атмосферу која ће ускоро за Америку бити прошлост. Фотографисао је не само оне који су долазили у његову радњу, не само оне који су га звали да овековечи њихове скупове и прославе, већ је са тешким апаратом преко рамена и торбом пуном фотографских плоча залазио и у саму дивљину, сликао пејзаже, пароброде на реци Оканоган, стада говеда које каубоји терају преко реке, коњске трке одржане у главној градској улици и још много тога.

Весело срце

Френк Мацура био је несумњиво уметник. Његова фотографија мушкараца из Оканогана који су се, као ласте на телефонској жици, посадили на дрвену ограду у центру града, једна је од најлепших слика са којом би могао да се појави на свакој фото-изложби и дан-данас, али у тој фотографији и другима на којима је снимао велике групе људи има и његовог развијеног осећаја за бизнис. Скупа фотографска плоча највише се исплати тако када се од ње направи двадесетак-тридесетак фотографија и прода свима који се на њој појављују[1]

Осим тога, Мацура је неке своје фотографије града и околине убрзо почео да прави у десетинама и стотинама примерака и продавао их као разгледнице, које су се, у недостатку других, продавале међу досељеницима који су увек имали коме да пишу. Те

Фотографија с којом би могао и данас да се појави на свакој фото-изложби, али и смисао за бизнис: скупа плоча највише се исплати кад се од ње направи тридесетак снимака и прода свима који се на њему појављују.

Мали Јапанац гледао је своје суграђане на Дивљем западу са симпатијом и хумором: бркати каубоји између два терања стоке.

разгледнице, на којима је текст исписиван руком директно на фотографији, остају као још један документ о Америци крајем деветнаестог и почетком двадесетог века

У фотографијама Френка Мацуре има и прилично хумора. Тај мали човек гледао је веселим срцем на своје суграђане који су ма колико груби и на изглед сурови у себи имали много онога меког и људског, што је њих бркате и борама избраздане каубоје приближавало већ заборављеном дечјем добу. У рафовима Мацурине радње заувек су остали и такви пробисвети као што је Мини Мекдоналд, разбојник и коњокрадица која није уступала чувеној Бони Паркер, пробисвети као Марк Томас, коцкар и варалица, или његов друг Џони Поинт, видар који је молитвама и чинима истеривао болести из тела, и многи други

Књига фотографија Френка Мацуре изненадила је и саме Јапанце чији су новинари њену појаву нашироко објавили својим земљацима. Из анонимности је тако извучен један човек који је за своју нову домовину Америку учинио непроцењиво дело, а својој старој домовини, касно изашлој из вековне изолације, дао једну тако потребну интернационалну личност која ће обогатити малу галерију интернационалних Јапанаца. У тој малој галерији у свету познатих Јапанаца он ће са доста поноса можда бити постављен и поред самог великана филма Куросаве.

Д. Миленковић

Напад импровизован у Мацурином атељеу, дрвеној бараци која се није нимало разликовала од других кућа у Оканогану.

Фотографска радња Френка Мацуре: крупним словима обавештавао је да ће ту свако моћи дуго да сачува успомену на самог себе и оне који су му драги.

Овековечио је многе чувене пробисвете: Мини Макдоналд, чувена коњокрадица и разбојник; Џони Поинт, видар који је молитвама истеривао болести из тела и Марк Томас коцкар и варалица; Џони Макмилан, разбојник.

Брик Брадфорд

by Paul Norris

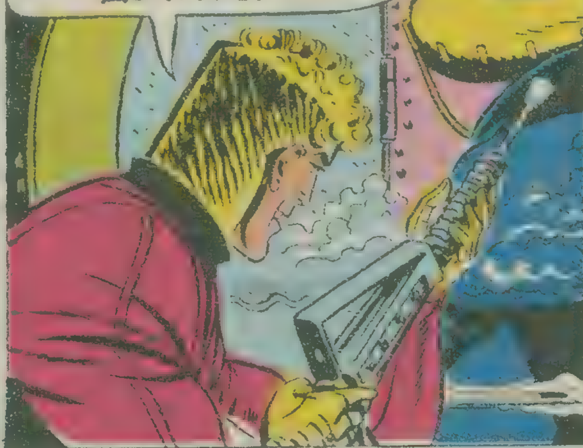

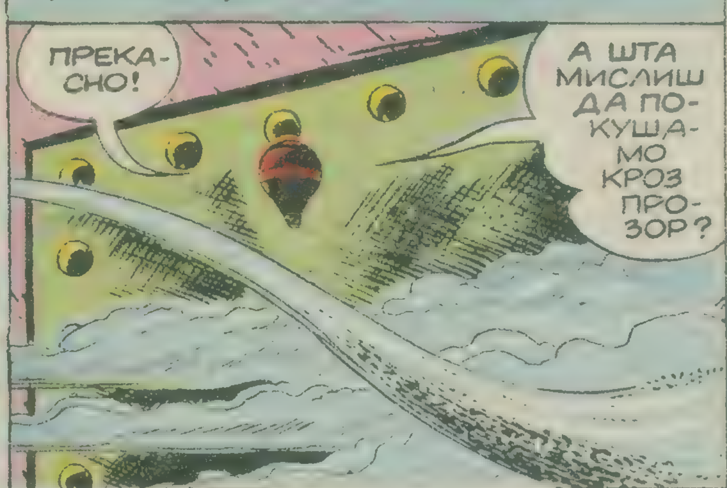

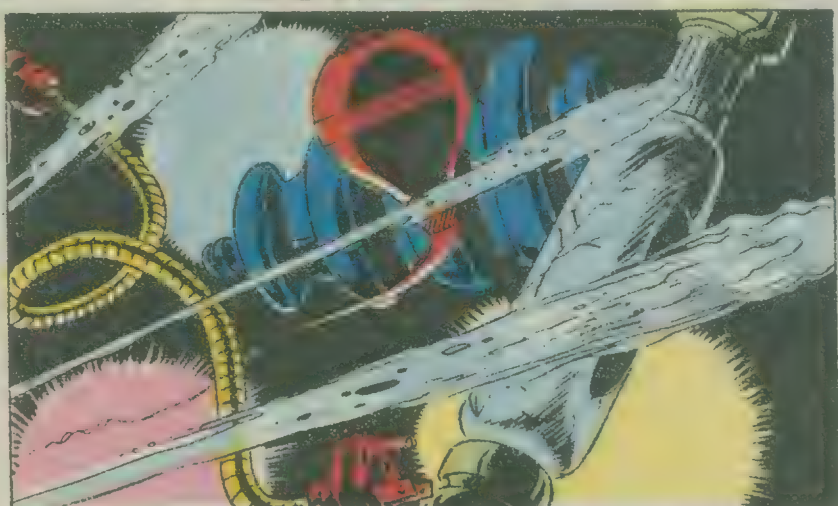

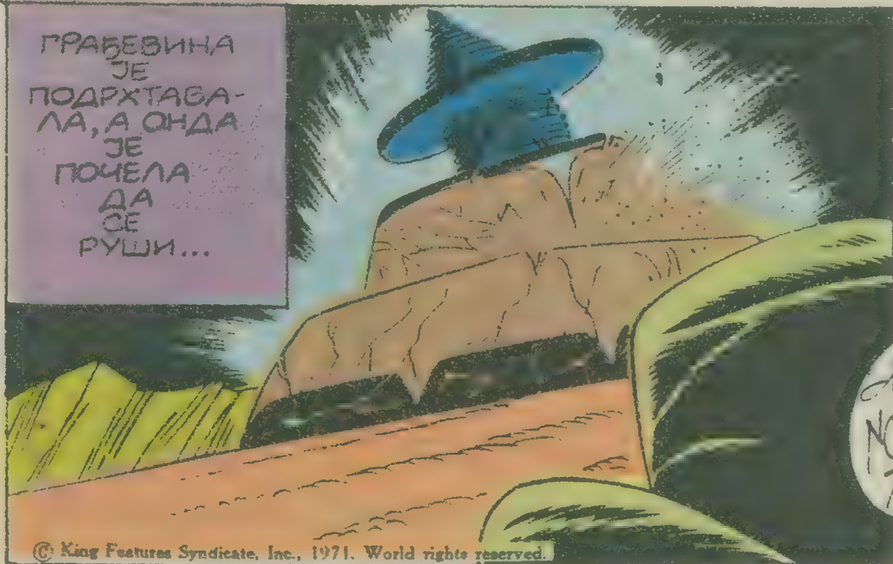

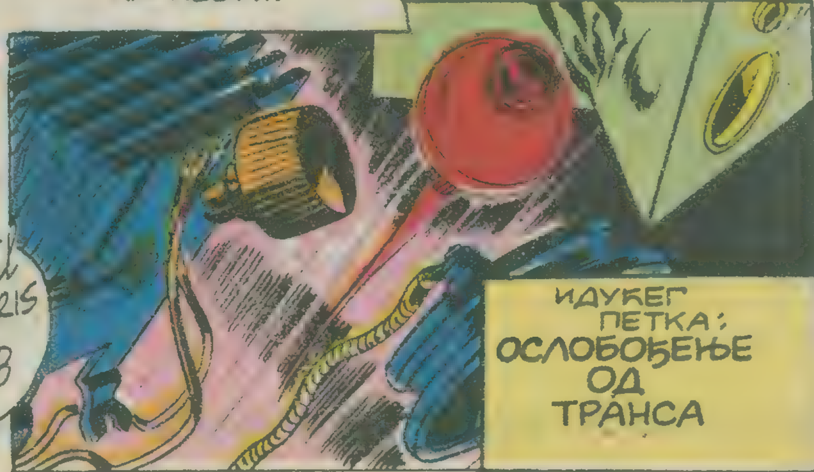

Коко Бил

ВЕСТЕРН У БЕ МОЛУ

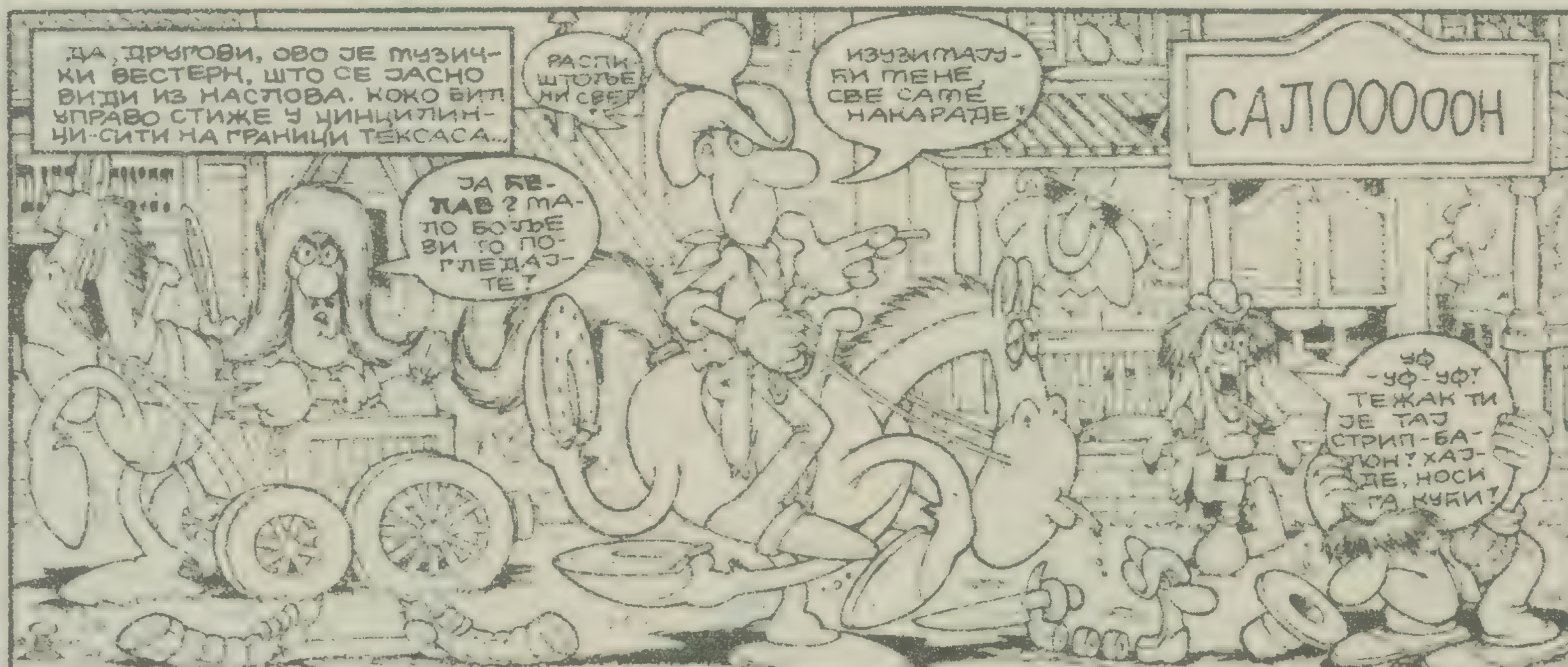

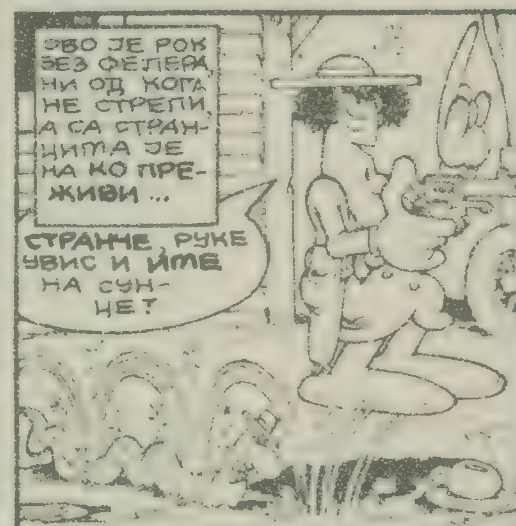

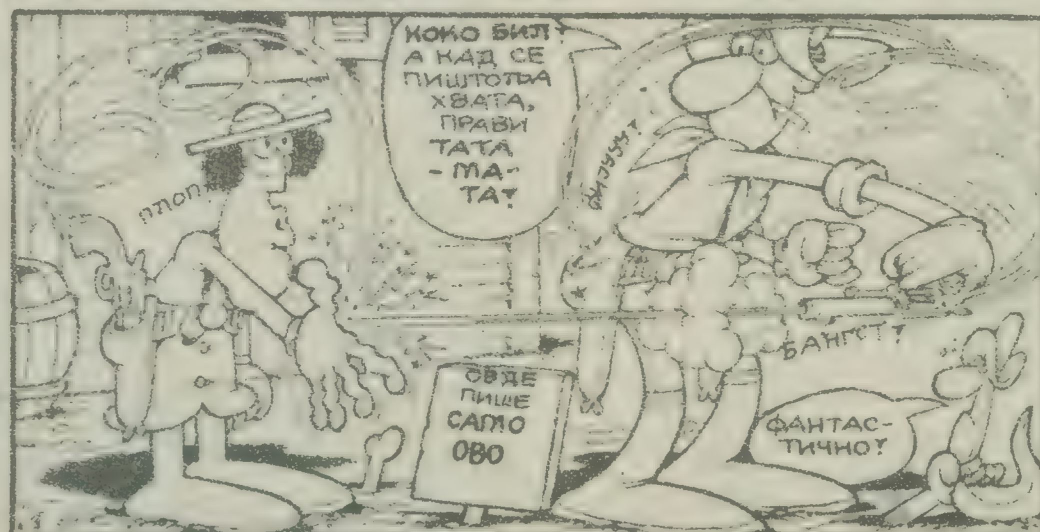

ЈА САМ ШЕРИФ РОК БЕЗ ФЕЛЕРА, ВОЛИМ СУПУ ОД ЧЕЛЕРА! ШТА КАЖЕШ ?
СМЕШНО...

ВИДЕО САМ УНАОКОЛО СВЕ САМЕ НАКАЗЕ! ИМА ЛИ НЕКА СПЕЦИЈАЛНО ОДВРАТНА ЊУШКА ДА ЈЕ ПОШАЉЕМ НА ОНАЈ СВЕТ ?!

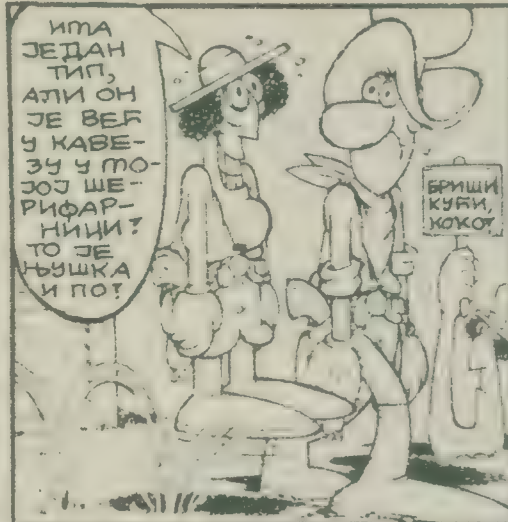
ИМА ЈЕДАН ТИП, АЛИ ОН ЈЕ ВЕЋ У КАВЕЗУ У МОЈОЈ ШЕРИФАРНИЦИ! ТО ЈЕ ЊУШКА И ПО!
БРИШИ КУЋИ, КОКО!

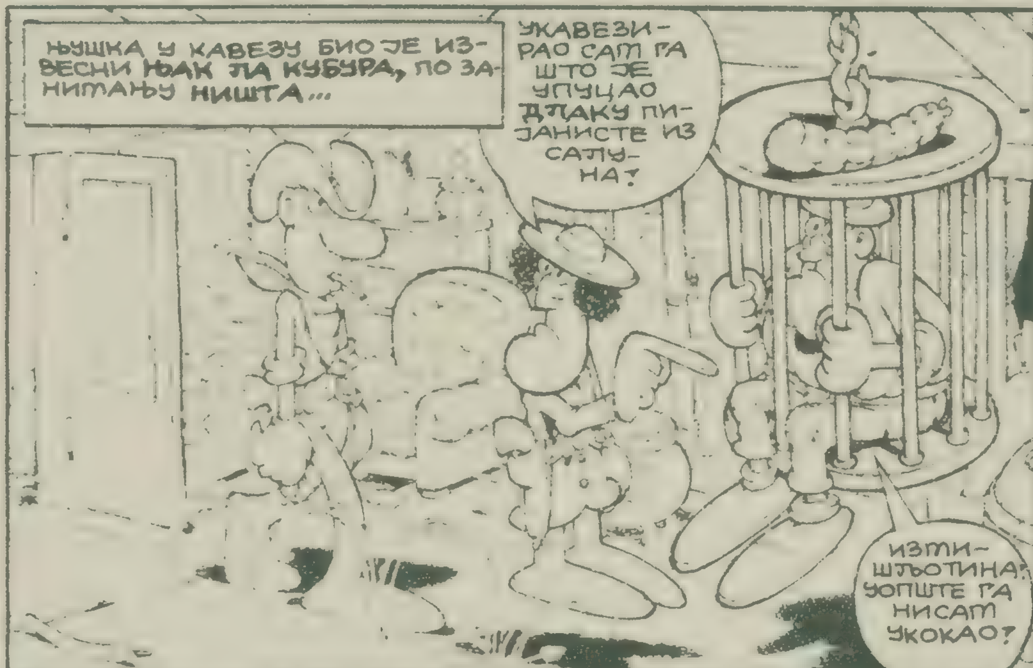
ЊУШКА У КАВЕЗУ БИО ЈЕ ИЗВЕСНИ ЊАК ЛА КУБУРА, ПО ЗАНИМАЊУ НИШТА...
УКАВЕЗИРАО САМ ГА ШТО ЈЕ УПУЦАО ДЛАКУ ПИЈАНИСТЕ ИЗ САЛУНА!
ИЗМИШЉОТИНА! УОПШТЕ ГА НИСАМ УКОКАО!

НЕМА ВЕЗЕ! ЗАШТО СИ ПУЦАО НА ПИЈАНИСТУ?!
ЗАТО ШТО НЕ ЗНАМ ДА ЧИТАМ!
ЈЕСИ ЛИ ЗАДОВОЉАН!

ОБЈАСНИ МИ...
ПИЈАНИСТА БИС ГЛИСТА ИМАО ЈЕ ВЕЛИКУ КОСУРДАЧУ-ПРАВИ ЧУПАВАЦ! ПОРЕД ЊЕГА СТОЈИ ТАБЛА: НЕ ПУЦАЈТЕ У ПИЈАНИСТУ! ЊАК ЛА ЧУБУРА НЕ ЗНА ДА ЧИТА ПА ЈЕ ПУЦАО, АЛИ ГА НИЈЕ УБИО ВЕЋ МУ СВУ КОСУ ОСТРИГАО...

И ЗБОГ ТОГА СИ ГА ПРОИЗВЕО У КАНАРИНЦА ?!
САМО ЗБОГ ЊЕГОВЕ БЕЗБЕДНОСТИ! БИС ГЛИСТА МУ ЈЕ ОБЕЋАО НАДГРОБНИ СПОМЕНИК ЗБОГ КОСЕ !

ДОБРО! А ЗАШТО НЕМАШ ШЕРИФСКУ ЗВЕЗДУ ?!
НИСИ ЧУО ЗА НЕСТАШИЦУ ЗВЕЗДА ?!

ЗАДРЖИ ГА У КАВЕЗУ ДОК СЕ НЕ ВРАТИМ ОД ПИЈАНИСТЕ БИСА ГЛИСТЕ!
ДОБРО СЕ ЧУВАЈ ПИЈАНИСТЕ! ТАЈ СТВАРНО ИЗВОДИ БЕСНЕ ГЛИСТЕ !

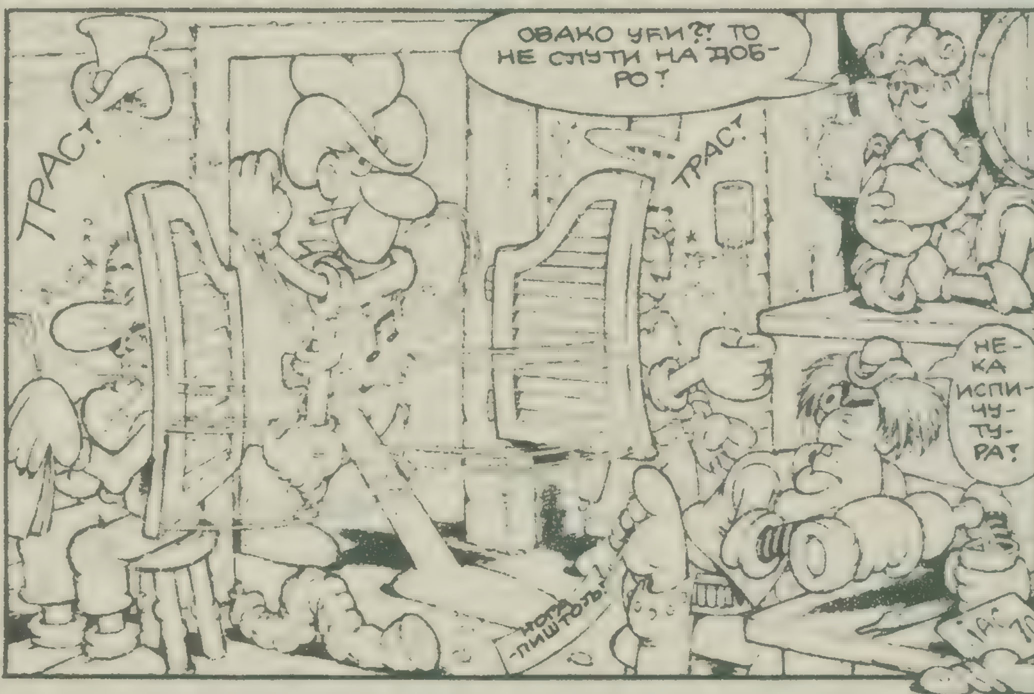
ТРАС!
ТРАС!
ОВАКО УЋИ?! ТО НЕ СЛУТИ НА ДОБРО!
НЕКА ИСПИ ЧУТУРА!
НОГА-ПИШТОЉ

'БАР ДАН!

ДАН!

ШТА ЋЕШ, СТРАНЧЕ? ОБИЧНУ ПОРЦИЈУ ВИСКИЈА?

ЧАЈ ОД КАМИЛИЦЕ...

КАД КАЖЕМ КАМИЛИЦУ, ОНДА 'ОЋУ КАМИЛИЦУ!

СВИИЗ!

КАД КОКО БИЛ ПОРУЧИ КАМИЛИЦУ, ОНДА ТО ИМА ДА БУДЕ КАМИЛИЦА! ЈЕ Л' ТАКО?!

ТАКО ЈЕ, ГОС'Н КОКО БИЛ!

СРК! СРК! ХЕЈ, ЧУПАВАЦ, ЈЕСИ ЛИ ТИ БИС ГЛИСТА ПИЈАНИСТА?

ДА! А САД ПРОЧИТАЈ ОВО!

НЕ ПУЦАЈ У ПИЈАНИСТУ!

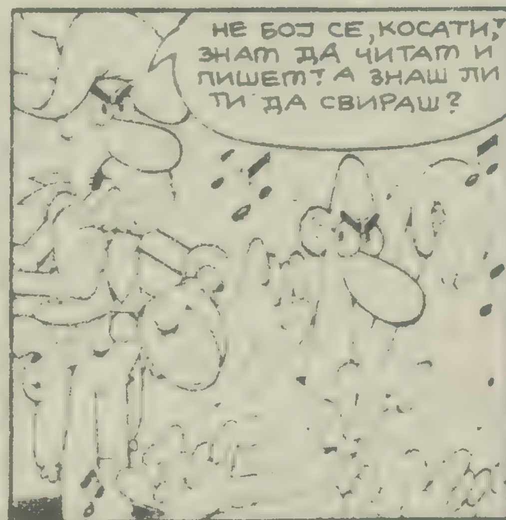

И ТЕ КАКО! ОДСВИРАЋУ ТИ ДА НЕ СВИРАШ ВИШЕ!

ГОСПО'Н БИС, АКО НИСИ СХВАТИО БИЋЕ ШЉИС НА БИС! И ДА ВИШЕ НЕ ПРЕТИШ ОНОМ АНАЛФАБЕТИ! У РЕДУ?!

НИШТА НИЈЕ У РЕДУ! ПОГЛЕ КАКАВ САМ ЈА ЧУПАВАЦ БИО, А ШТА ЈЕ ОД МЕНЕ ТАЈ ЊАК УЧИНИО!

ЗАТО ЋЕ ДОБИТИ ЛЕП НАДГРОБНИ СПОМЕНИК, И НИКО ТЕ НЕЋЕ СПРЕЧИТИ У ТОМЕ, ПА НИ ТИ, КАКО СЕ ОНО ЗВАШЕ...
КОКО БИЛ, АКО НЕМАШ ПРОТИВ!

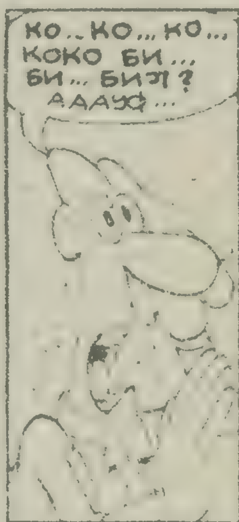
КО.. КО... КО... КОКО БИ... БИ... БИЛ? АААУФ...

У РЕДУ, КРОКО ДИЛ, БИЋУ БУБАТИРА КРАЈ КЛАВИРА!
ЊАК ЛА ЧУБУРА ЈЕ ДОБИО СВОЈЕ: ЛЕП КАВЕШЧИЋ И НИКО НЕМА ДА ИСТЕРУЈЕ ЗАКОН ЗА СВОЈ ЋЕФ! ЈАСНО!

ОВДЕ САМ ЈА ЗАКОН, А ТЕБИ, ЧУПАВИ, ПОНОВО ЋЕ НАРАСТИ ГРИВА!
ЈАСНО, РАЗБАРУШЕНИ!

ЈАСНО, КРОКО ДИЛ! ОСТАЋУ МИРАН КРАЈ КЛАВИРА, НЕКО ЋЕ СЕ ВЕЋ НАЋИ ДА ОНОГ ЊАКОЊУ ПРОСВИРА?

ТАЈ НЕКО СУ ДВОЈИЦА: ОНАЈ С ТРУБОМ (ПИШТОЉЕМ) И ЦИГАРОМ ЈЕ ТАМ-БУР, А ОНАЈ С МАНДОЛИНОМ И ТРУБОМ ЈЕ ДРНДАЛО, ОБОЈИЦА ДОШЉАЦИ...
СТИГЛИ СМО, ДРН-ДРН!
ГДЕ ЋЕМО НАЋИ ЋЕЛАВОГ ЧУПАВЦА, ТАМ?

ТАМО ГДЕ СЕ ЧУЈЕ МАЧИЈА МУЗИКА!
ОНДА НА ПОСАО!

ЗАУДАРА НА ШЕРИФА С ОВЕ СТРАНЕ! БРЗО ЋЕМО СРЕДИТИ СТВАР!

ОДСВИРАЋЕМО МУ СЕРЕНАДУ! ХЕ-ХЕ-ХЕ!

ШТА РУЖНО ЧИТАШ, ШЕРИФЕ?
СКЛОНИ МАЛО ТЕ НОВИНЧИНЕ!
ВАША КОСА МИ ЈЕ НЕПОЗНАТА, АЛИ ШТО СЕ ТИЧЕ ЋУШКЕ...!

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ, БРЗО, ДА НЕ БУДЕ ЋУШКИ!
ТАМ-БУР И ДРНДАЛО! УСЛУЖИЋЕМО ТЕ НАДГРОБНИМ СПОМЕНИКОМ!

ЗВИЗ!
ТАМБУР И ДРНДАЛО?
ЗА ВАШЕ ГЛАВЕ ВЕЋ ЈЕ СКРОЈЕНА КАПА! РУКЕ УВИС, ТРУБЕ ТРАС НА ЗЕМЉУ! УХАПШЕНИ СТЕ!

НИШТА ОД ХАПШЕЊА, ШЕРИ! ДРЕМНИ МАЛО!
ЗВИЗ!
ЈЕСМО ЛИ ДОШЛИ ДА УЗМЕМО КАВЕЗ С ПТИЧИЦОМ ИЛИ НЕ?!

ХЕЈ, КРИМИНАЛЦИ! ШТА УРАДИСТЕ ШЕРИФУ! САД ЋУ ДА ВИЧЕМ!
СРЕДИ ОВУ БАБЕТИНУ, ДРНДАЛО, А ЈА ОДОХ ПО КАВЕЗ!
ОКЕЈ, ТАМ!

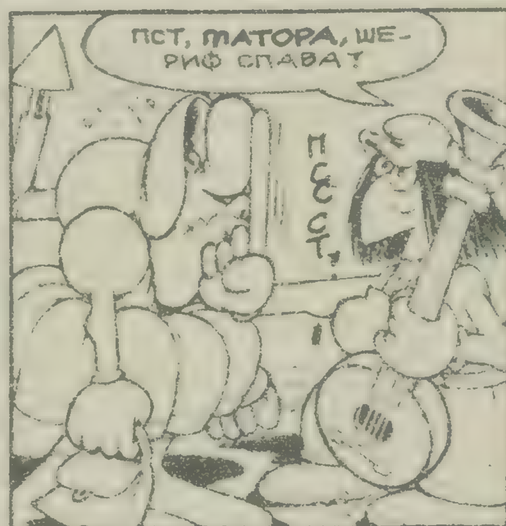
ПСТ, МАТОРА, ШЕРИФ СПАВА!
ПССТ!

ТВОЈА МАМА ЈЕ МАТОРА, ТИ ЧУПАВА НАКАЗО!

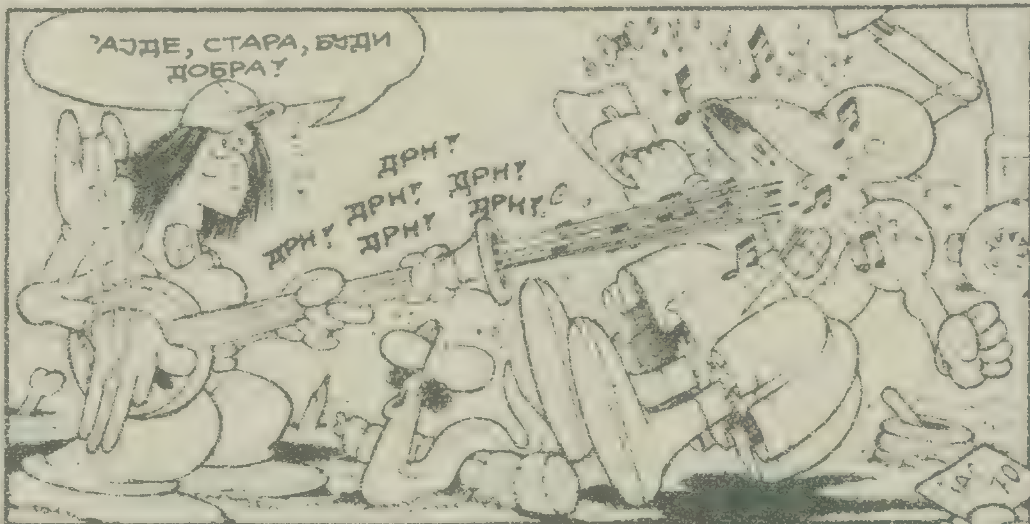
'АЈДЕ, СТАРА, БУДИ ДОБРА!
ДРН! ДРН! ДРН! ДРН! ДРН! ДРН!

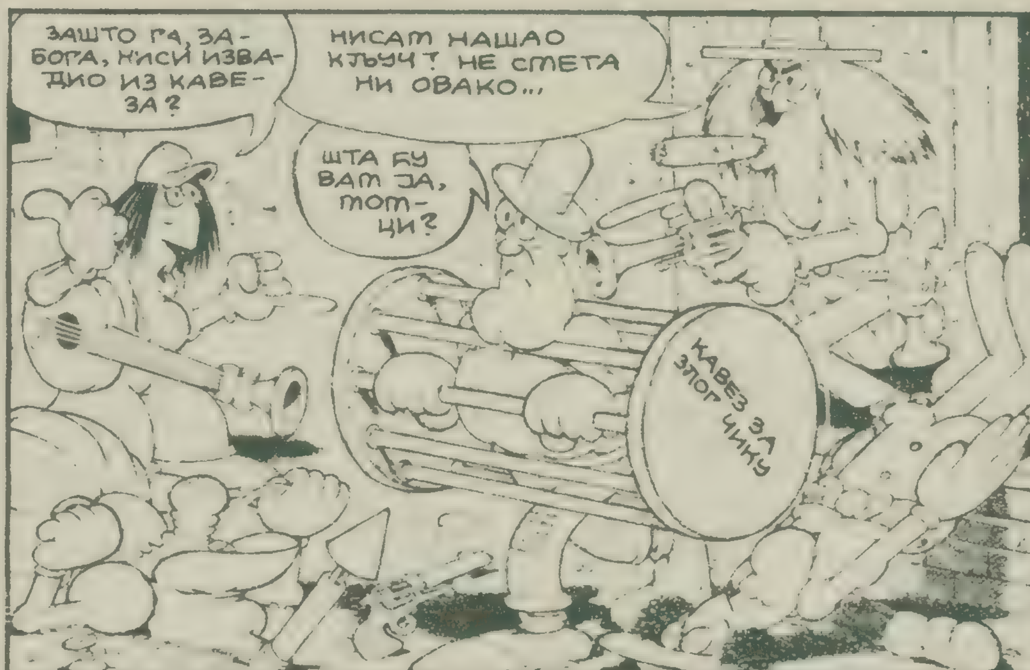
ЗАШТО ГА, ЗАБОГА, КИСИ ИЗВАДИО ИЗ КАВЕЗА?
НИСАМ НАШАО КЉУЧ! НЕ СМЕТА НИ ОВАКО...
ШТА ЋУ ВАМ ЈА, ТОМЦИ?
КАВЕЗ ЗА ЗЛОЧИНЦЕ

ДОК ТАМ-БУР И ДРНДАЛО БЕЖЕ С ЊАКОМ, ЉУДИ СЕ ОКУПЉАЈУ ОКО ШЕРИФА...
ПРОБУДИ СЕ, ШЕРИ, ОДНЕСОШЕ ТИ ЊАКА ОД КУБУРЕ!

АЈМЕ, ОДЕ МОЈА ПРЕПЕЛИЦА, ЦИЦИПЕЦИПЕЦ... И ТО С КАВЕЗОМ, КАО ДА ЈЕ ЗЕЦ!

АЛИ, НЕЋЕ СТИЋИ ДАЛЕКО! ПОМОЋИ ЋЕ ТИ КОКО БИЛ!
ОДОХ ПО ЊЕГА У САЛУН!

СЛУШАЈ, КОКО, ДВЕ ЊУШКЕ СУ ОДНЕЛЕ КАВЕЗ С ЊАКОМ! РАЧУНАМ НА ТВОЈУ ПОМОЋ!
ВРЛО РАДО!

НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЈЕ ТО ДЕЛО ПИЈАНИСТЕ! ТАЈ МЕ ЈЕ НА ДЕЛУ УПОЗНАО...

ВЕРОВАТНО СУ ТО ЊАКОВИ ПАЈТАШИ... КРЕНИМО ЗА ЊИМА СМЕСТА!

ТАМ-БУР И ДРНДАЛО СУ ОДСВИРАЛИ СВОЈУ ПАРТИТУРУ, А ЈА ЋУ СВОЈУ, КОКУ ИЗА ЛЕБА!

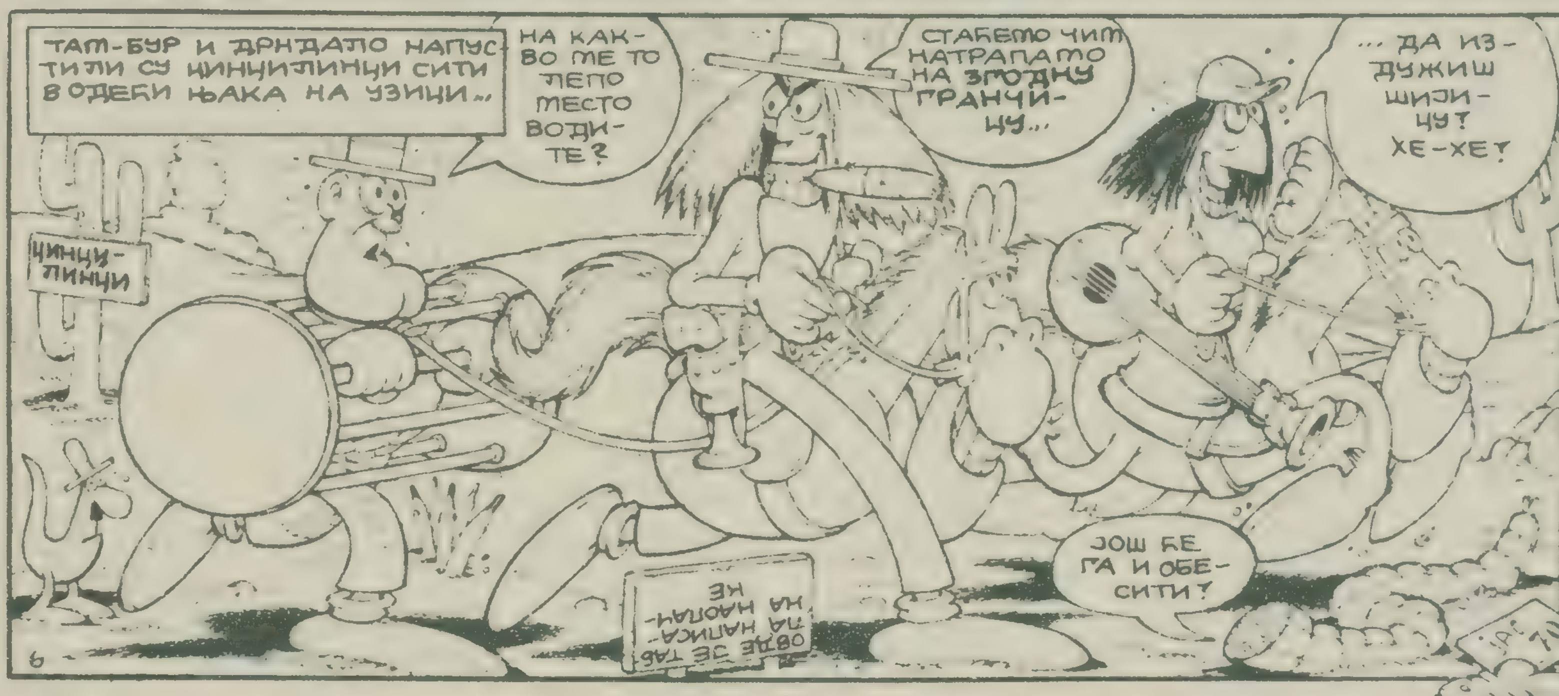
ТАМ-БУР И ДРНДАЛО НАПУСТИЛИ СУ ЦИНЦИЛИНЦИ СИТИ ВОДЕЋИ ЊАКА НА УЗИЦИ...
НА КАКВО МЕ ТО ЛЕПО МЕСТО ВОДИТЕ?
СТАЋЕМО ЧИМ НАТРАПАМО НА ЗГОДНУ ГРАНЧИЦУ...
... ДА ИЗДУЖИШ ШИЈИЦУ! ХЕ-ХЕ!
ЦИНЦИЛИНЦИ
ЈОШ ЋЕ ГА И ОБЕСИТИ!
ОВДЕ ЈЕ ТАБЛА НАПИСАНА НАОПАЧКЕ

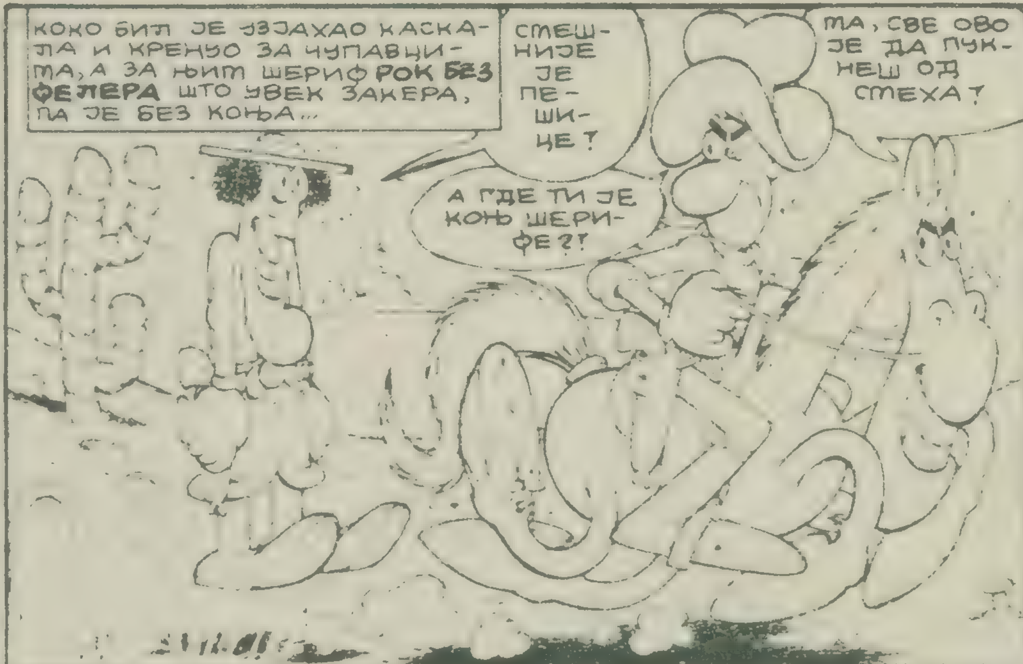
КОКО БИЛ ЈЕ УЗЈАХАО КАСКА-ЛА И КРЕНУО ЗА ЧУПАВЦИ-МА, А ЗА ЊИМ ШЕРИФ **РОК БЕЗ ФЕЛЕРА** ШТО УВЕК ЗАКЕРА, ПА ЈЕ БЕЗ КОЊА...
А ГДЕ ТИ ЈЕ КОЊ ШЕРИ-ФЕ?!
СМЕШ-НИЈЕ ЈЕ ПЕ-ШИ-ЦЕ!
ТА, СВЕ ОВО ЈЕ ДА ПУК-НЕШ ОД СМЕХА!

ДА НИКО НЕ ЗНА И ПИЈАНИС-ТА БИС ГЛИСТА КРЕНУО ЈЕ НА КОЊИЦУ ХИТРОМ-**ВОЛУ С ЧИТРОМ...**
БИ-ХАТ! МУ-ЗИЧ-КИ ВОЛУ!

ОВУДА СУ ПРОШЛИ! ВИ-ДИМ **ТРАГОВЕ КОСЕ!**

ЕНО ИХ! ХОЋЕ НЕ-КОГ ДА ОБЕ-СЕ! ПРИТА-ЈИЋУ СЕ...
...ПА У СЕ И У СВОЈЕ КЉУСЕ!

ЕВО ЛЕПОГ ДРВЦЕТА ЗА НАШУ **ПТИЧИ-ЦУ!**

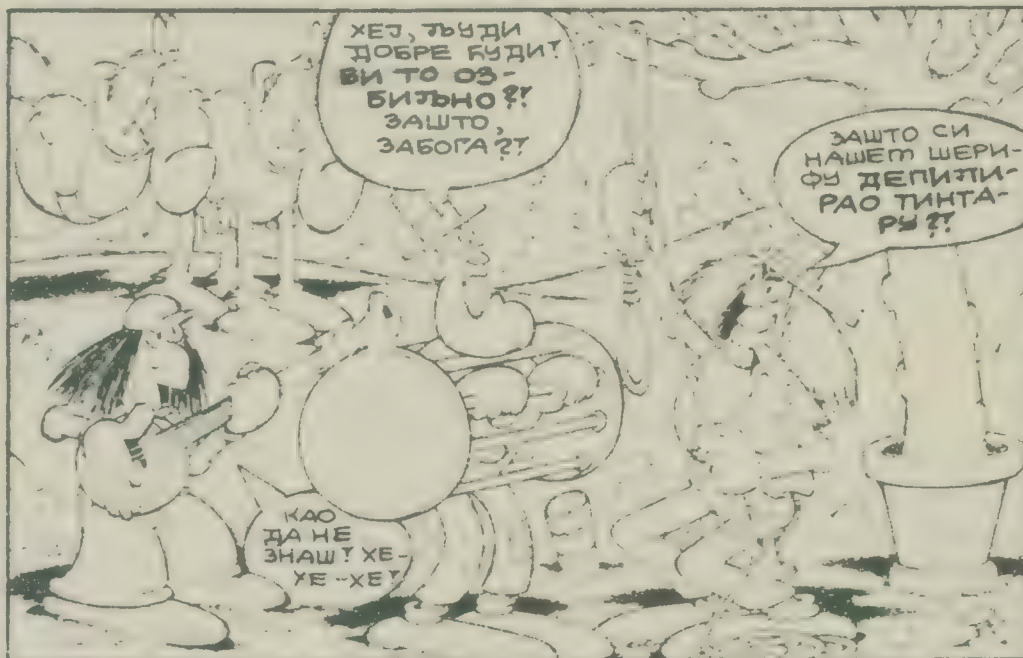
ХЕЈ, ЉУДИ ДОБРЕ ЋУДИ! **ВИ ТО ОЗ-БИЉНО?!** ЗАШТО, ЗАБОГА?!
ЗАШТО СИ НАШЕМ ШЕРИ-ФУ **ДЕПИЛИ-РАО ТИНТА-РУ?!**
КАО ДА НЕ ЗНАШ! ХЕ-ХЕ-ХЕ!

Е, ЗА-ТО ТИ ШЕФ ША-ЉЕ ПО НАМА **ПОС-ЛЕДЊИ ПОЗ-ДРАВ!**
ТАКО ТИ И ТРЕБА КАД НЕ ЗНАМ ДА ЧИТАМ!
ГЛУПИ ЧИКА ИЗ КАВЕ-ЗА

ПОШТО СИ АНАЛ-ФАБЕТА, ДАЋЕМО ТИ **ПРВУ И ПО-СЛЕДЊУ ЛЕК-ЦИЈУ!**

НА ТАБ-ЛИ ЈЕ ПИСА-ЛО **НЕ ПУЦАЈ У ПИ-ЈАНИС-ТУ!**
САД ЗНАМ И НЕЋУ ВИШЕ...

НАРАВНО ДА НЕЋЕШ, ЈЕР ЋЕШ **ОТЕГНУТИ ПАП-КЕ И ШИЈУ!**
А САД МАЛО ЦИМ-ЦИМ!
ХЕЈ, ПОВРЕ-ДИЋЕШ МЕ!

ТРИ ПУЦЊА ИЗ КОКО БИЛОВОГ ПИШТОЉА И КОНОПАЦ НА КОМЕ УМАЛО ДА ВИСИ "ПТИЧИЦА" - ПУЧЕ...
БУМ! БУМ!
БУМ!
ОХ!
КВРЦ!
ОДЕ МАС' У ПРОПАС'!

ИЗА ОНЕ СТЕНЕ СУ!
ТО ЈЕ НЕКО КО ДОБРО ПУЦА! НАПРЕД! ИЗ СВЕ СНАГЕ "ФОРТИСИМО"!
ТРУ!
ТРУУУУУУУ!
ТРУ!
ТРУУУУУ!

ЗАР НЕ ЧУЈЕШ НЕЛУ СКАЛУ?
ПУЦАЈУ СА СВИХ ПЕТ НОТНИХ ЛИНИЈА!
ТРУБА И МАНДОЛИНА! ПОЗНАТА ТИ ЈЕ ТА МУЗИКА ФИНА!

ИСКОРИСТИЋУ ГУЖВУ!
СПАСАВАЈ СЕ КО МОЖЕ

СТОЈ ЊАКАЛО ОД КУБУРЕ ДА НЕ КУБУРИМО! СПАСЛИ СМО ТИ ЖИВОТ, АЛИ ЗАТВОР ТИ НЕ ГИНЕ!

У ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ЗАКОНА, ПРЕСТАНИТЕ С ТОМ МАЧЈОМ МУЗИКОМ!

ТОГ ТРЕНУТКА ЈЕДНА ОПАКА НОТА СА ЦИТРЕ ГЛИСТИНОГ КОЊИЋА-ВОЛИЋА ОБОРИЛА ЈЕ КОКО БИЛА...
СВИЗ!
САД СМО ИЗМИРИЛИ РАЧУНЕ!

ВЖЖЖ-ДАНГ!

ОВО ВАМ ЈЕ, ТОМЦИ, СЛАВНИ КОКО БИЛ, ГЛАВОМ И БРАДОМ – И **ПИШТОЉИМА**!

АЛ' ЈЕ ПРАВ! ЗАТО ТАКО **ПРАВО** ПУЦА!

ЊЕГОВИ ПИШТОЉИ **НИКАД НЕ ПРОМАШЕ!** ЗАТО ЋЕМО ДА ГА СРЕДИМО **ЊЕГОВИМ** ПУЦАЉКАМА!

АУХ! СТО МУ ПИШТОЉА...

САВЕТУЈЕМ ТИ ДА ДРЖИШ **СТЕГНУТЕ ЗУБЕ!** ИНАЧЕ... ХЕ-ХЕ!

Коко Бил је био сређен тако да није могао ни да зине...

ЧУЈЕ СЕ ШЕРИФОВ ГЛАС...

ТРЕБА И ЊЕГА УДЕСИТИ, И ТО ЈОШ У **УВЕРТИРИ!**

СТАНИ, ЊАК! НИ КОРАК! ЈОШ НИСИ ИЗДРЖАО СВОЈИХ ДЕСЕТ ДАНА У ЗАТВОРУ!

ДОБРО КАД СИ ЗАПЕО!

ЊА ЊА ЊА ЊА ЊА ЊА ЊА ЊА

СТОЈ ИЛИ ПОТЕЖЕМ!

КОКО БИЛ ЈЕ СРЕДИО ТВОЈЕ ЗЛОТВОРЕ! НЕ ЧУЈЕМ НИ МУЗИКУ НИ ПУЦЊЕ!

ЊА! ЊА! ЊА! ЊА! ЊА! ЊА! ЊА!

ИЗА ЈЕДНЕ СТЕНЕ ДРНДАЛО ЧЕКА **ЊАКА** И **ФЕЛЕРА** ШТО ВОЛИ СУПУ ОД ПЕПЕРА...

КОКО БИЛ ГДЕ СИ? УХВАТИО САМ ЊАКА!

ДРН! ДРН! ДРН! ДРН!

ЕВО ТИ УСПАВАНКА У **БЕ МОЛУ!** СПАВАЈ ЛЕПО!

ЈАО!

ОДОХ ЈА У ТУНГУЗИЈУ!
ПУХ! ПУХ! ПУХ! ПУХ! ПУХ!

НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР!
ДРИНГ!

ТАНДРК! ТАНДРК!

РРРРМП!

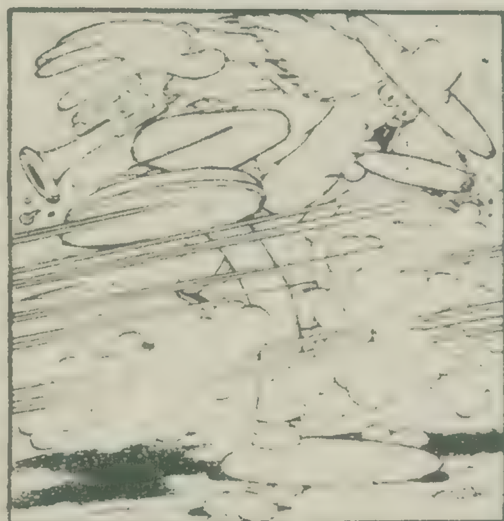

СТО ТУ ТОПОВА!
ПРАВО СЕ НА МЕНЕ КОТРЉА!

ТАНДАРАМАНДАРА БУМ!
ДРН! ДРН!
АЈАО! СЛОБОДНО?

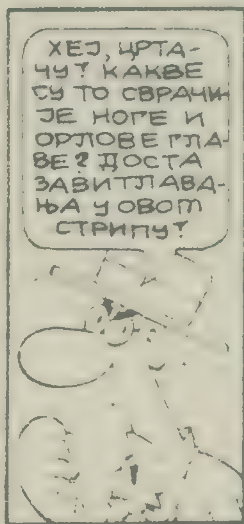

УХ, КАКВА ЗБРКА!
СТО ТУ ПИШТОЉА!
МЕНИ СУ ДОСТА И ОВА ДВА!
АКО ЈОШ ЈЕДНОМ МРДНЕШ УШИМА, СРЕДИЋУ ТИ ТИКВУ!

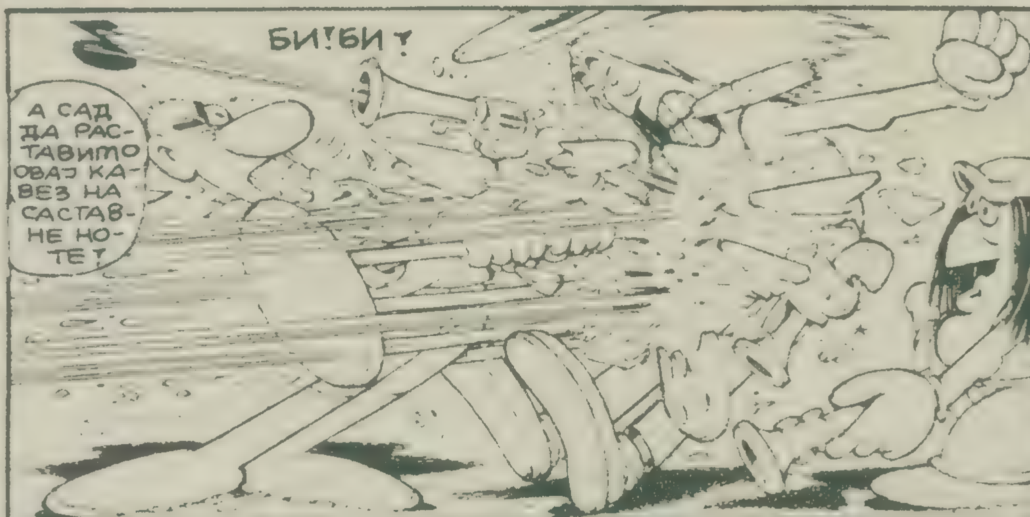
БИ! БИ!
А САД ДА РАСТАВИМО ОВАЈ КАВЕЗ НА САСТАВНЕ НОТЕ!
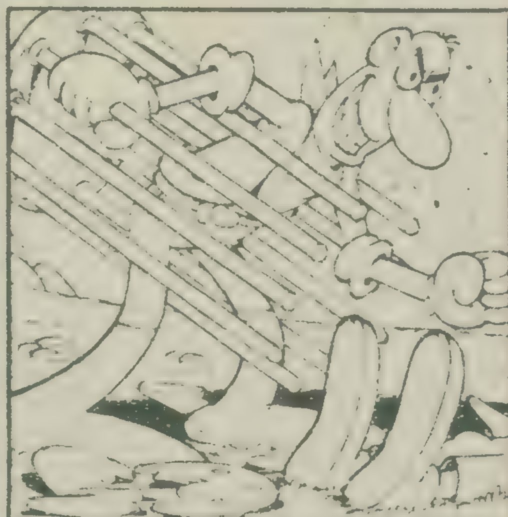
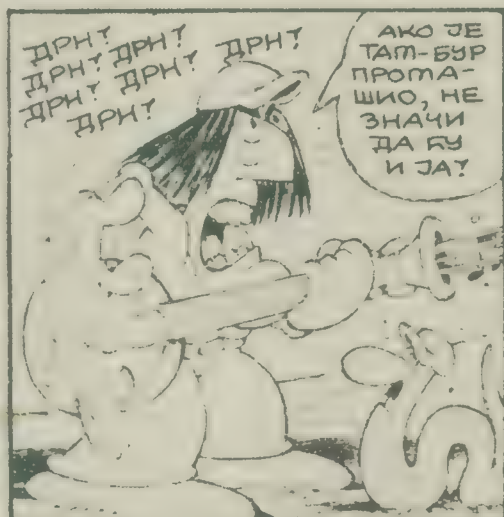
ДРН! ДРН! ДРН! ДРН! ДРН! ДРН! ДРН! ДРН!
АКО ЈЕ ТАМ-БУР ПРОМАШИО, НЕ ЗНАЧИ ДА ЋУ И ЈА!

НЕКУ МУЗИКУ БАШ ТРЕБА ИЗБЕГАВАТИ!

ЦАП!

ОДМОРИ СЕ! ОДСВИРАО СИ СВОЈЕ!
ПЛОНГ!
ВРАТИ МИ МОЈУ СВИРАЉКУ! БУУА!

А САД ЋУ ЈА МАЛО ДА СВИРНЕМ!
НИСАМ БАШ НЕКИ БЕТОВЕН, АЛ' СВИРАЋУ ОД УВА!
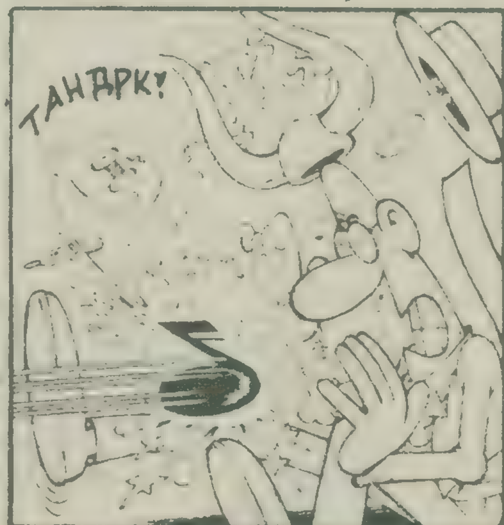
ТАНДРК!
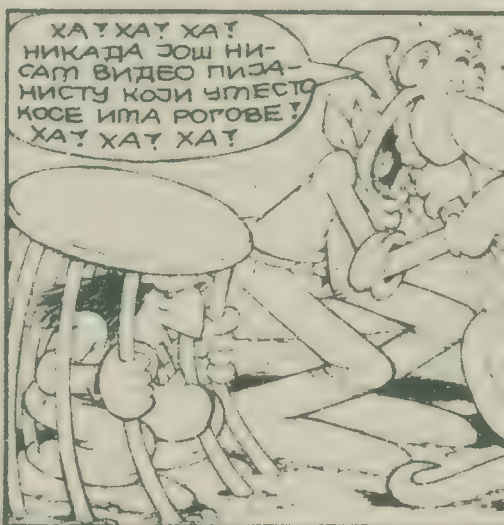
ХА! ХА! ХА! НИКАДА ЈОШ НИСАМ ВИДЕО ПИЈАНИСТУ КОЈИ УМЕСТО КОСЕ ИМА РОГОВЕ! ХА! ХА! ХА!

САД ЋУ ТИ ЈА ПОКАЗАТИ ШТА СУ ТО РОГОВИ!
JAC 70

КВА! КВА!
СТО МУ РОГОВА!
САД ЋУ ТИ ИХ ЗАБОСТИ У... У... ГДЕ СИ?!

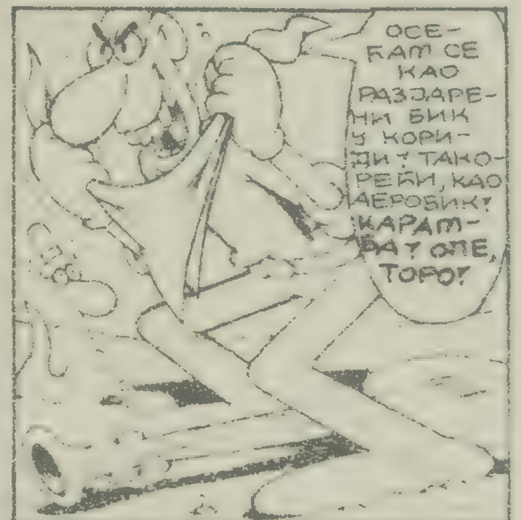
ОСЕЋАМ СЕ КАО РАЗЈАРЕНИ БИК У КОРИДИ! ТАКОЂЕ, КАО АЕРОБИК! КАРАМБА! ОЛЕ, ТОРО!

МУУУУУУ!
ГРЕБ! ГРЕБ!

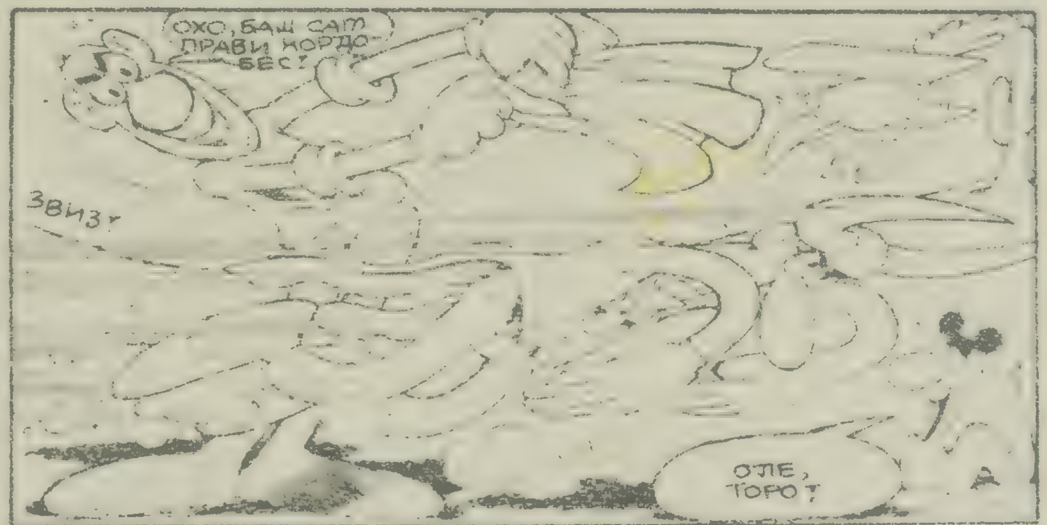
ОХО, БАШ САМ ПРАВИ КОРДОБЕС!
ЗВИЗ!
ОЛЕ, ТОРО!

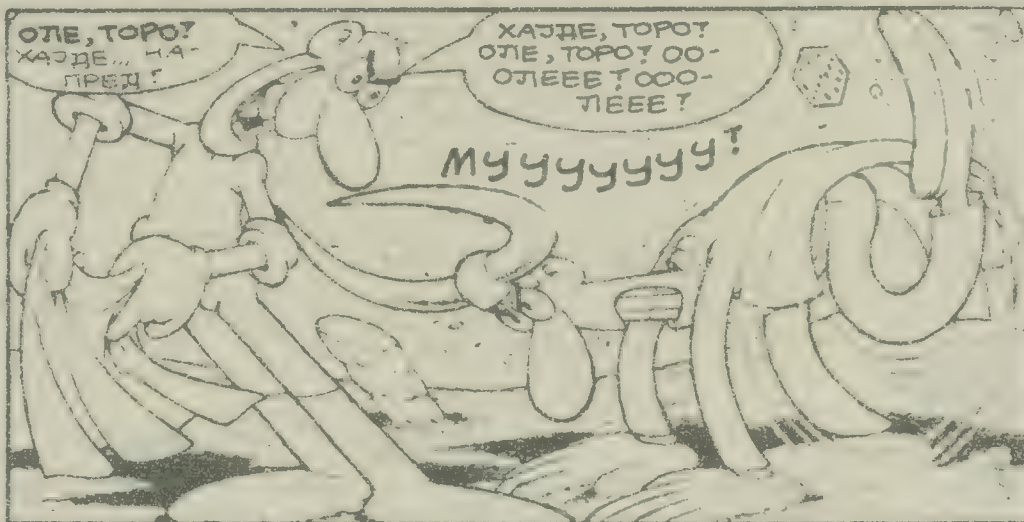
ОЛЕ, ТОРО! ХАЈДЕ... НАПРЕД!
ХАЈДЕ, ТОРО! ОЛЕ, ТОРО! ОО-ОЛЕЕЕ! ООО-ЛЕЕЕ!
МУУУУУУУ!

АКО БИК ОКЛЕВА, ЈА НЕЋУ!
БОЦ!

БИКОВИ И КОРИДЕ СУ МОЈА СТВАР. А ТИ ИДИ НАЗАД У СВОЈ СТРИП ПА СЕ ТАМО ИСПУЦАВАЈ!

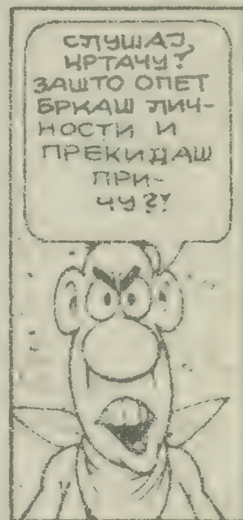
СЛУШАЈ, ЦРТАЧУ! ЗАШТО ОПЕТ БРКАШ ЛИЧНОСТИ И ПРЕКИДАШ ПРИЧУ?!

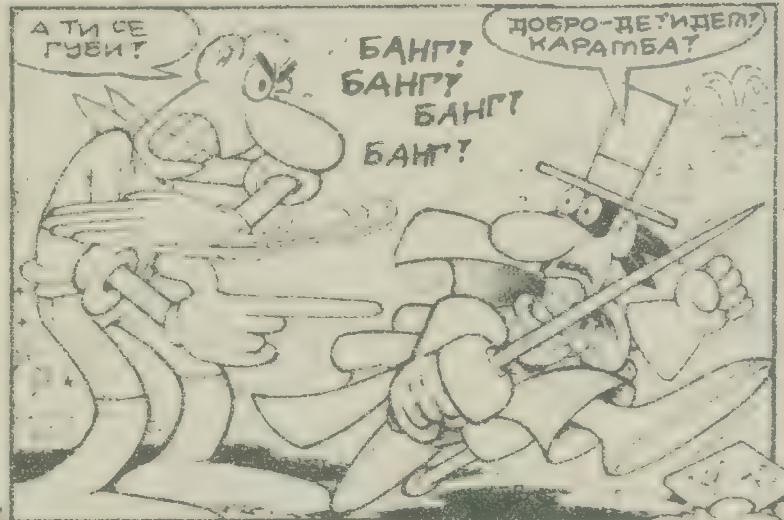
А ТИ СЕ ГУБИ!
БАНГ! БАНГ! БАНГ! БАНГ!
ДОБРО-ДЕ! ИДЕМ! КАРАМБА!

САД ЋУ ТИ ЈА ПОКАЗАТИ КОРИДУ!
ПИЈАНИСТА КОЈИ БОДЕ ДОБИЈА ЋУШКЕ И ПЉУСКЕ! ОВАКО!
МУУУУ!

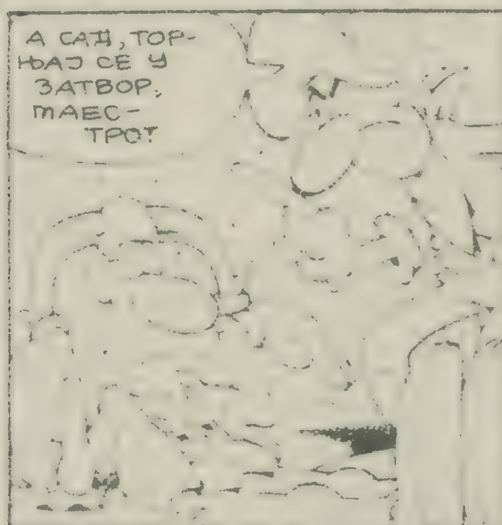
А САД, ТОРЊАЈ СЕ У ЗАТВОР, МАЕСТРО!

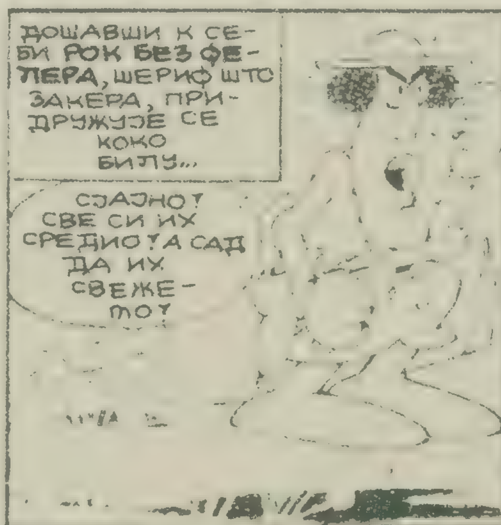
ДОШАВШИ К СЕБИ РОК БЕЗ ФЕЛЕРА, ШЕРИФ ШТО ЗАКЕРА, ПРИДРУЖУЈЕ СЕ КОКО БИЛУ...
СЈАЈНО! СВЕ СИ ИХ СРЕДИО! А САД ДА ИХ СВЕЖЕМО!

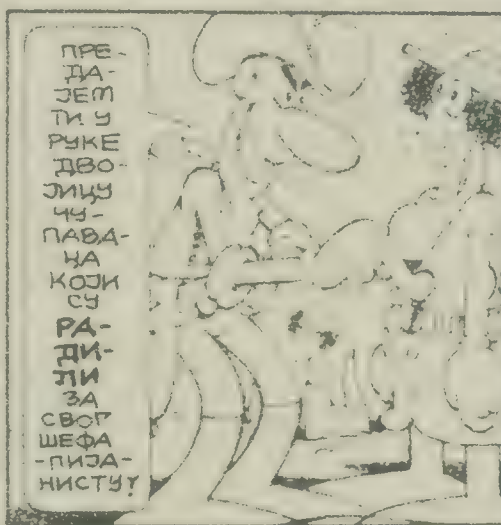
ПРЕДАЈЕМ ТИ У РУКЕ ДВОЈИЦУ ЧУПАВАНА КОЈИ СУ РАДИЛИ ЗА СВОГ ШЕФА - ПИЈАНИСТУ!

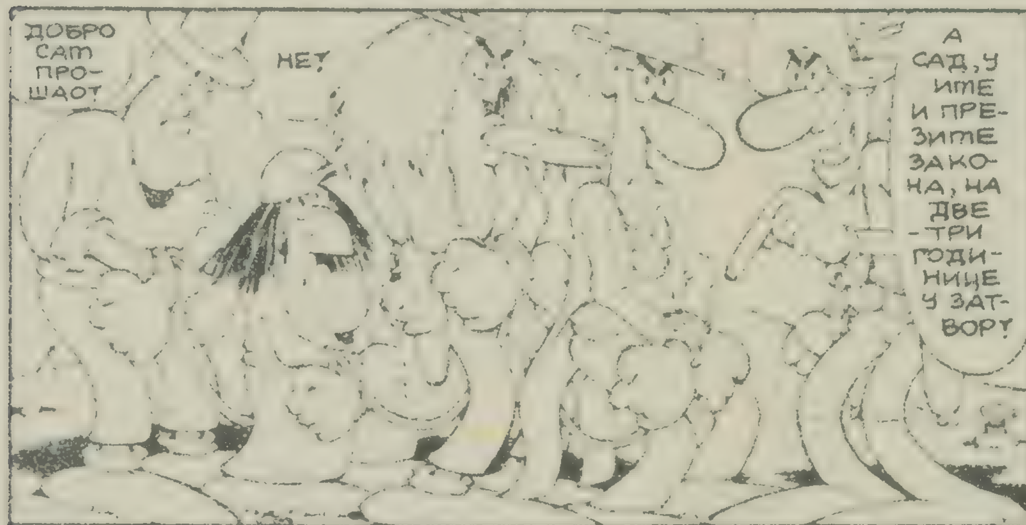
ДОБРО САМ ПРОШАО!
НЕ!
А САД, У ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ЗАКОНА, НА ДВЕ-ТРИ ГОДИНИЦЕ У ЗАТВОР!

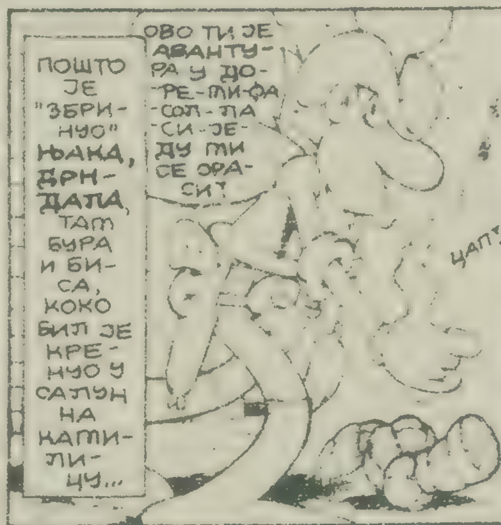
ПОШТО ЈЕ "ЗБРИНУО" ЊАКА, ДРНДАЛА, ТАМ БУРА И БИСА, КОКО БИЛ ЈЕ КРЕНУО У САЛУН НА КАМИЛИЦУ...
ОВО ТИ ЈЕ АВАНТУРА У ДО-РЕ-МИ-ФА-СОЛ-ЛА-СИ-ЈЕДУ МИ СЕ ОРАСИ!
ЧАП!

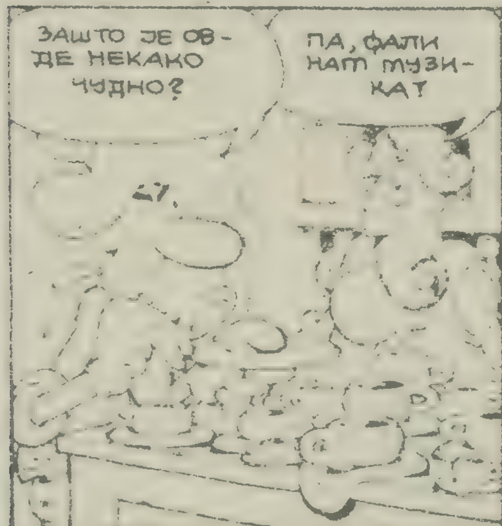
ЗАШТО ЈЕ ОВДЕ НЕКАКО ЧУДНО?
ПА, ФАЛИ НАМ МУЗИКА!

ГОС'Н КОКО БИЛ! У ИМЕ ЧАСНЕ КЛИЈЕНТЕЛЕ ОВОГ САЛУНА УЛАЖЕМО ПРОТЕСТ ШТО СТЕ НАС ЛИШИЛИ ДИВНЕ МУЗИКЕ НАШЕГ ПИЈАНИСТЕ БИСА ГЛИСТЕ!

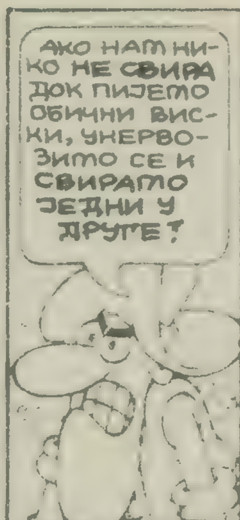

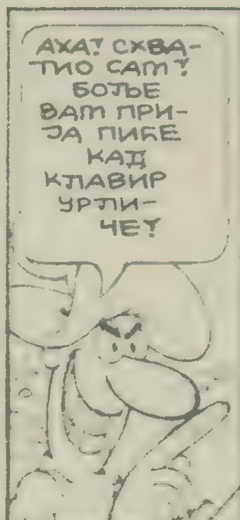

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА ПУБЛИКУ У САЛУНУ ЗАБАВЉАО ЈЕ МЕТАЛСКИ МУЗИЧКИ САСТАВ: ПИЈАНИСТА БИС ГЛИСТА, ТАМ-БУР И ДРНДАЛО, СВИ ОД ГЛАВЕ ДО ПЕТЕ У ДИВНОЈ ГВОЗДЕНОЈ ОПРЕМИ...

ШТО СЕ ТОГ УХА ТИЧЕ, И ПИЈАНИСТА ЈЕ ДОСТА! АЛИ, МОЖЕ И ОВАКО! КЛИЈЕНТЕЛА СЕ УВЕЋАЛА!

ЛУДАК ДО ЛУДАКА! ДОК СЕ НЕ ИСПОЛОМАТАЈУ НЕЋЕ СЕ СМИРИТИ!

ХАЈДЕ ДА ИГРАМО! ЧУЈЕШ ШТО ЈЕ МУЗИКА!

НЕ ПУЦАЈТЕ У МУЗИЧКИ САСТАВ (НИСУ ОНИ КРИВИ)

ПРАВИ МЕТАЛ

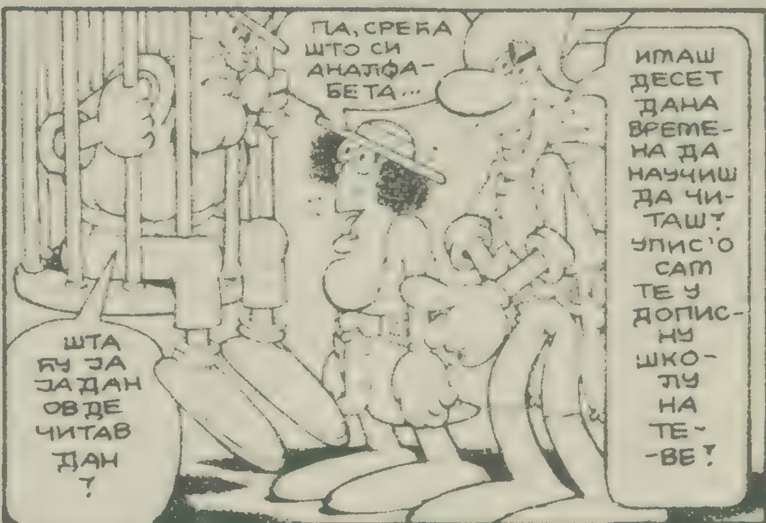

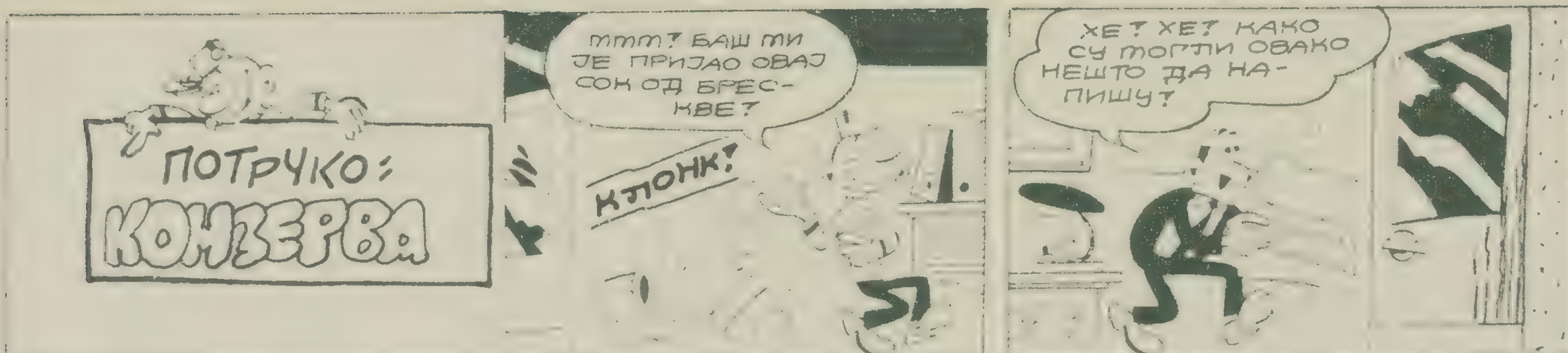
ПОТРЧКО:
КОНЗЕРВА
МММ! БАШ МИ ЈЕ ПРИЈАО ОВАЈ СОК ОД БРЕСКВЕ!
КЛОНК!
ХЕ! ХЕ! КАКО СУ МОГЛИ ОВАКО НЕШТО ДА НАПИШУ!

ОХ! ШТА ЈЕ ОВО?
КЛОНГ!
БРР! НОГА МИ СЕ ЗАГЛАВИЛА!
МОРАМ НЕКОГ ПОЗВАТИ У ПОМОЋ!
КЛОНГ!
КЛОНГ!
ОХ, ШЕФЕ, НИСАМ ЗНАО ДА ЈЕ БАШ ДОТЛЕ ДОШЛО!

ХОЋЕТЕ ЛИ ДА ВАМ ВАШИ СЛУЖБЕНИЦИ ДАЈУ ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОГ ДА КУПИТЕ ЦИПЕЛЕ...
ДОБРО, ДОБРО, НИСАМ НИШТА ЛОШЕ МИСЛИО!
ЈАО! МОЈА НОГА!
КЛОНГ!
КЛОНГ!

ШЕФЕ, ШТА ВАМ ЈЕ?
УХ... ОВА ПРОКЛЕТА КОНЗЕРВА! ИЗЛУДЕЋУ!
ЧЕКАЈТЕ ДА ВИДИМ МОГУ ЛИ ВАМ ПОМОЋИ!
ЕВО, ПРОБАТЕ ОВУ, МОЖДА ВАС НЕЋЕ ЖУЉАТИ...

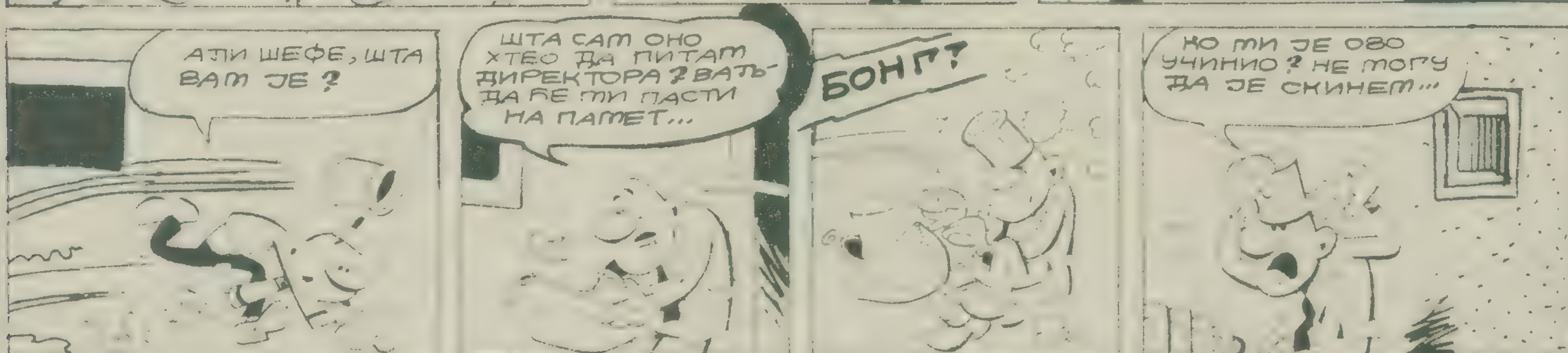
АЛИ ШЕФЕ, ШТА ВАМ ЈЕ?
ШТА САМ ОНО ХТЕО ДА ПИТАМ ДИРЕКТОРА? ВАЉДА ЋЕ МИ ПАСТИ НА ПАМЕТ...
БОНГ!
КО ТИ ЈЕ ОВО УЧИНИО? НЕ МОГУ ДА ЈЕ СКИНЕМ...

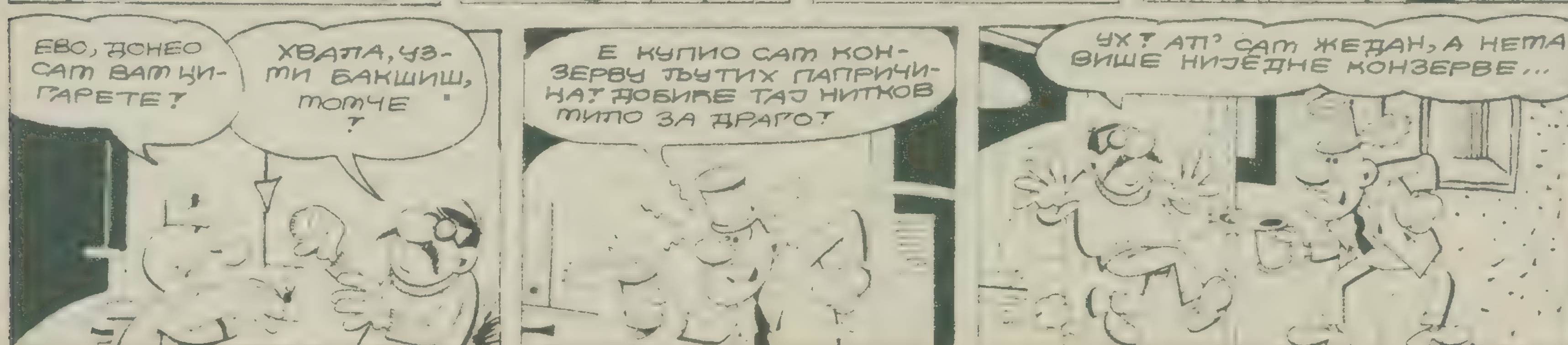
ЕВО, ДОНЕО САМ ВАМ ЦИГАРЕТЕ!
ХВАЛА, УЗМИ БАКШИШ, МОМЧЕ!
Е КУПИО САМ КОНЗЕРВУ ЉУТИХ ПАПРИЧИЦА! ДОБИЋЕ ТАЈ НИТКОВ МИЛО ЗА ДРАГО!
УХ! АЛ' САМ ЖЕДАН, А НЕМА ВИШЕ НИЈЕДНЕ КОНЗЕРВЕ...

А, ТИ ЛИ СИ ТАЈ?
МОЛИМ?

ЕВО ТИ КОНЗЕРВА!
ПЉУС!

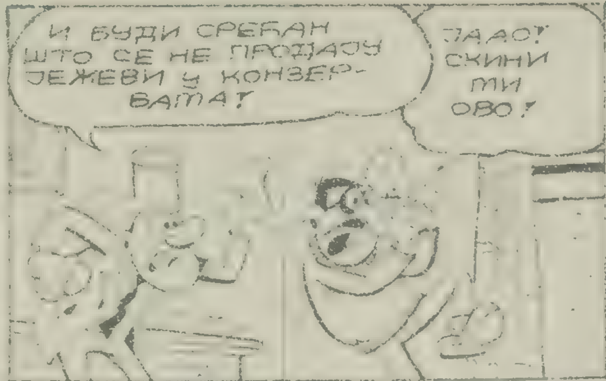
И БУДИ СРЕЋАН ШТО СЕ НЕ ПРОДАЈУ ЈЕЖЕВИ У КОНЗЕРВАМА!
ЈАAО! СКИНИ МИ ОВО!

ОДНЕЋУ ОВУ ПРАЗНУ КАНТУ У ПОДРУМ...

УХ! ИСКЛИЗНУ МИ ИЗ РУКУ!
КЛОНГ! КЛОНГ!

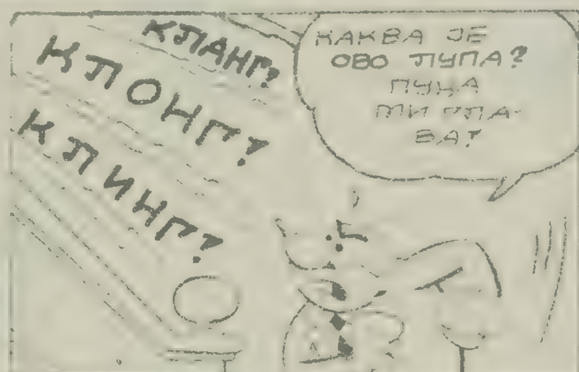
КЛАНГ!
КЛОНГ!
КЛИНГ!
КАКВА ЈЕ ОВО ЛУПА? ПУЦА МИ ГЛАВА!

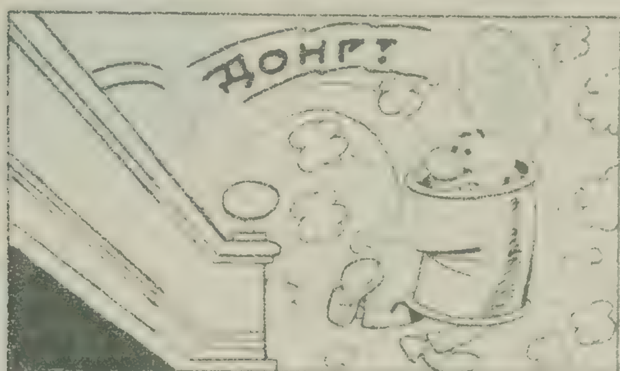
ДОНГ!

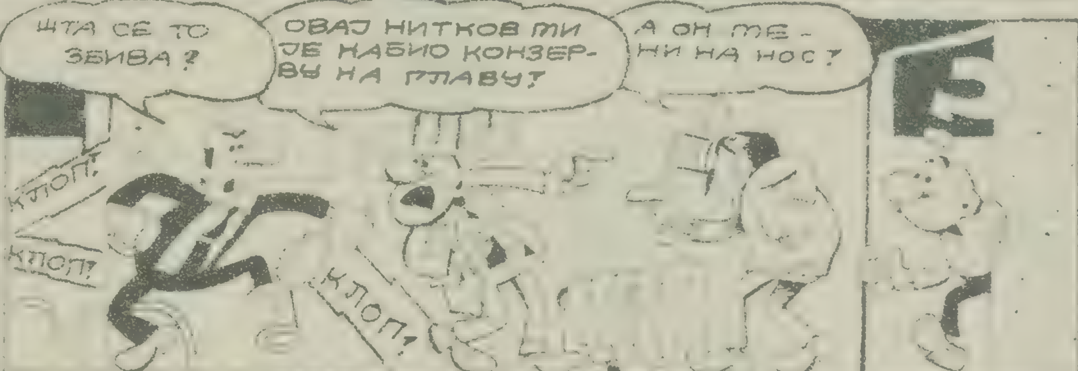
ШТА СЕ ТО ЗБИВА?
ОВАЈ НИТКОВ МИ ЈЕ НАБИО КОНЗЕРВУ НА ГЛАВУ!
А ОН МЕНИ НА НОС!
КЛОП!
КЛОП!
КЛОП!

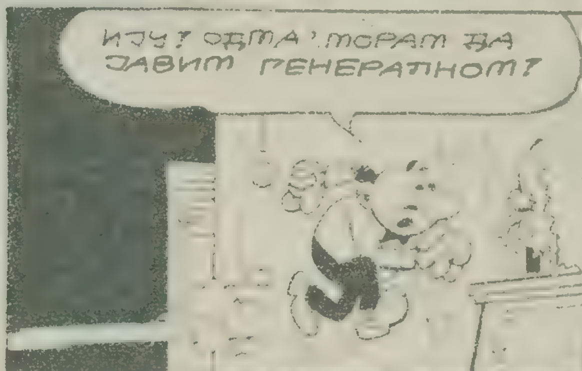
ИЈУ! ОДМА' МОРАМ ДА ЈАВИМ ГЕНЕРАЛНОМ!

ДИРЕКТОРЕ, ТАМО СУ СВИ ПОЛУДЕЛИ, НОСЕ КОНЗЕРВЕ...

ШТА, РЕЧЕ?

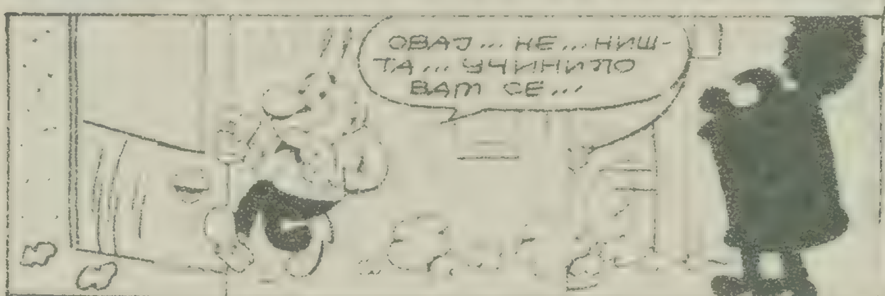
ОВАЈ... НЕ... НИШТА... УЧИНИЛО ВАМ СЕ...

КАЖЕМ ТИ, ЖЕНО, ДА ЈЕ ТО САД НОВА МОДА! 'АЈМО У БИОСКОП!
КЛОП!
КЛАП!
КЛАНГ!
КЛОНГ!

ВАРИЛАЦ
ПОЛАКО! ПЕЧЕЕЕ...
ПОЖУРИ, ВИДИШ КОЛИКИ ЈЕ РЕД?
ЗАПАМТИ ЋЕШ ОВО!
И ТИ ЋЕШ!
ТАКСИ! НА АЕРОДРОМ! БРЗО!
КРАЈ

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ФОТО-ТАНЈУГ: ТРКА С ВРЕМЕНОМ

Један радни дан: уредник Зорка Гођел договара се са сарадницима Драганом Миленковићем и Горданом Ђурић.

СЛИКА У ТЕЛЕФОНСКОЈ СЛУШАЛИЦИ

– НАШ „ТЕЛЕВИЗОР" УКЉУЧЕН ЈЕ ПО ЦЕО ДАН – РЕКЛИ СУ НАМ У ШАЛИ ЉУДИ КОЈИ РАДЕ СА ТЕЛЕФОТО--АПАРАТИМА. – САМО ЈЕДНИМ ПРИТИСКОМ НА ДУГМЕ УКЉУЧУЈЕМО ЦЕО СВЕТ!

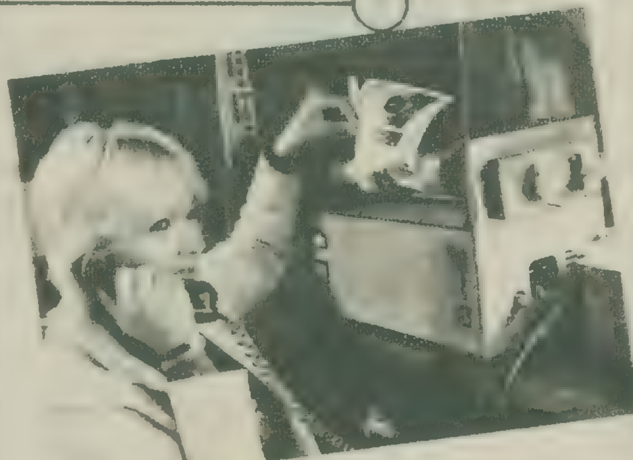

КАКО РАДИ ТЕЛЕФОТО АПАРАТ

Телефото је посебна телеоптичка апаратура која се састоји од отпремника и пријемника. Слика се у отпремнику разлаже на тачке у вертикалним линијама, а осветљеност сваке тачке претвара се помоћу фото-осетљиве ћелије у струју одговарајуће јачине. У пријемнику се та струја употребљава за репродукцију тамних и светлих тачака, односно за пренос фотографије.

Отпремник се састоји од ротирајућег ваљка на који се ставља слика и мостића који се транслаторно креће дуж ваљка (његово кретање повезано је са кретањем ваљка). На том мостићу налази се извор светла који, преко одговарајуће оптике, пројицира на слику ситну светлу тачку. Светло које се од те тачке рефлектује скупља се сочивом и пада на фото-осетљиву ћелију и помоћу ње изазива промене струје – оне одговарају нијанси боје појединих тачака слике. Ова се струја затим води до пријемника.

У пријемнику се налази идентичан ваљак који се окреће синхроно са ваљком отпремника. На њему је „разапет" фотографски папир. На мостићу је извор светла чијим светлосним током управља струја из отпремника. Његова светлост пројицира се у облику ситних тачкица на папир. Већ према томе да ли је нека тачка на папиру изложена јачој или слабијој осветљености на папиру, добијају се светлије и тамније тачке које све заједно репродукују слику са свим нијансама. Цео процес преноса траје око петнаест минута.

Нема претеривања у овоме јер Танјуг има јединствену фото-службу у читавом свету која је једна од најбоље снабдевених: за разлику од већине земаља, Југославија је једна од ретких која равноправно сарађује са сва три највећа постојећа фото-сервиса – Јунајтед пресом, Асошијетед пресом и Фото Интернешенелом. Све важније фото-вести које припремају ове велике агенције сливају се у Танјугов центар а одатле, већ према важности информације, по свим великим новинским кућама и службама у нашој земљи. Телефото-апарати, електронски уређаји за пренос слике на даљину, „телевизори" како су нам рекли у шали, заиста раде двадесет четири часа и не смеју да откажу.

Телефото је „стигао" у Танјуг 1961. године и направио праву револуцију у фото-информацијама. До тада се фотографија, која је пратила готово сваку озбиљнију вест, преносила поштом. Увек је постојала бојазан да слика не стигне текст који је могао да се пошаље и телефоном и телексом. А фотографија је била, у готово свим случајевима, важна као и писана реч.

То је било јасно и оног тренутка кад су петог новембра 1943. из ослобође-

СТИГЛИ ЈУНИОРИ

(Фото-Танјуг)

Зоолошки врт Уено у главном граду Јапана спада у најуређеније на свету. О свакој животињи брине читав тим стручњака који се труде да им обезбеде услове што сличније онима у њиховој домовини. Па ипак, и поред великог простора, одговарајуће хране и угодног амбијента – животиње се ретко паре, а још ређе на свет доносе младе. Тако већ пуних двадесет година ниједна женка туљана није добила младе, све до овог лета кад се коначно у базену поред тате и маме указала и главица малог и, наравно, бркатог туљанчића.

Само неколико дана касније, на другом крају Уено врта дошла је на свет, тачније – пала је у траву, беба жирафе. И овај догађај био је славље не само за жирафе већ и за људе који брину о њима: од 1976. дуговрате лепотице у Токију нису имале принову.

Још једна ретка беба родила се летос, само на другом крају света. У Штутгарту је женка носорога Нанда добила бебу, истина мало крупнију: измерен одмах после рођења њен синчић Катгин тежио је пуних 65 килограма.

ног Јајца у свет кренули први радио-сигнали, прве аутентичне вести о борби Југословена за слободу. Основана је једна нова новинска агенција Танјуг (скраћеница од Телеграфска агенција нове Југославије), њен први уредник и редактор био је Моша Пијаде. И тада, у жестоким борбама, као и данас кад се прославља јубилеј – четрдесетогодишњица постојања Танјуга, јасно је било да се без фотографије не може.

Без обзира на максимално усавршену технологију, фотографија и даље захтева прилично дуг процес од тренутка кад се сними до момента кад је „спремна" да се пошаље путем телефото-апарата. Па ипак, без обзира на све њене етапе, данас она успева да „стигне" текст. Сада, готово редовно, свежи актуелан догађај сместа прати и илустрација. Када је пре две године покушан атентат на америчког председника Регана, са текстом на апарату у Танјуговом центру у исто време формирала се и слика о том догађају. Или, на првом светском атлетском такмичењу одржаном ове године, сваки већи подвиг готово да је још био у току на стадиону, пратила је фото-вест која је истог часа стизала у Танјуг.

Али, и редакција Фото-Танјуга снабдева свет својим материјалима. Овде раде фото-едитори, односно новинари-сарадници који, истовремено пратећи вести које стижу из света, одређују теме фото-репортерима, одабирају слике одређеног догађаја, сервисима који су заинтересовани шаљу важније информације са легендом на енглеском.

Кад је овог пролећа генерални секретар КП Кине Ху Јаобанг боравио у званичној посети нашој земљи, Танјугови фото-репортери су због временске разлике између Југославије и Кине од шест часова радили таквом брзином да су фотографије стизале у Пекинг чак пре него што су их имале наше редакције.

А када са места одакле се шаље извештај о догађају не постоји отпремник, као што је био случај са Сусрета песника Југославије на Козари половином септембра ове године, фотографија мора да се пошаље обичним телефоном плус отпремник. Пошто се слика преноси звучним сигналом, није ни чудо што телефон може да послужи као једно од средстава. Иначе, сваки телефото-апарат има слушалицу, а у слушалици постоје две жице за пријем и две за отпрему. Отпрема се врши на микрофону (тамо где ми примамо глас са друге стране жице) а пријем, такође путем слушалице, могућ је јер се жице уз помоћ специјалних штипаљки повезују на пријемник телефото-апарата. Електрични импулси претварају се у тон, а тон „слика" тамнијим и светлијим тачкицама фотографију. Уколико се у тренутку кад се слика преноси телефоном неко укључи у везу, долази до сметње на сликама, појављују се линије, баш као на ТВ екрану.

Весна Софреновић

КАКО РАДЕ ЖИВИ САТОВИ

ТАЈНА ТРИПТОФАНА

СВИ ОРГАНИЗМИ НА ЗЕМЉИ, ЧАК И ЈЕДНОЋЕЛИЈСКИ ИМАЈУ СВОЈ БИОЛОШКИ ЧАСОВНИК. ЊЕГОВУ ОСНОВУ ЧИНИ ДВОСТРУКА СПИРАЛА, БАШ КАО И КОД МОЛЕКУЛА ДН

Жан-Жак де Меран био је астроном и као прави научник имао изузетан посматрачки дар. Тако је у лето 1729. године обратио пажњу на понашање сунцокрета који је растао у саксији на прозору његовог кабинета. Ова биљка показује нарочиту осетљивост према дневној светлости: окреће листове ка њој, а кад зађе сунце стабљика и листови полегну. Сунцокрет „увене" до следећег јутра, да би са првим сунчевим зраком опет исправио листове. Али, није то било интересантно Де Мерану: он је приметио да сунцокрет спушта и подиже листове и онда када су прозори у соби превучени платненим засторима. Научник је наставио огледе и уверио се да сунцокрет спава и буди се у строго одређено време. Чак и у потпуном мраку!

Де Меран је испричао пријатељима о чудној појави, али сам није даље отишао у разјашњавању ове тајне. Истраживања природе поларне светлости, дуге на небу, окретање Земље око своје осе занимали су га много више него необично понашање собног сунцокрета.

У сандук, па у подрум

Ипак, семе радозналости је било бачено на плодно тле. Раније или касније морало је проклијати. И заиста, тридесет година касније, поново у Паризу, Анри-Луј Жамел потврђује откриће Де Мерана и наставља његове експерименте. Жамел се бавио медицином а занимала га је и сеоска привреда. Сазнавши за Меранове огледе, заинтересовао се за њих много више него сам аутор: уместо са једним сунцокретом, експериментисао је са више биљака. Пронашао је подрум у који је било могуће ући само кроз другу тамну просторију – и ту је у почетку остављао биљке. Касније, то му није било довољно него је сунцокрете затварао у велик сандук пресвучен кожом и покривао га ћебадима. Затим је стављао биљке у затамњени топли стакленик где је одржавана строго одређена температура. Свака се биљка прецизно „дизала" и „венула" баш као да је у пољу. Жамел је чисте савести могао да запише: „Експерименти дозвољавају да се закључи како покретање листова код биљака не зависи ни од светлости ни од топлоте"

Шта је онда утицало на овај строги распоред понашања биљака? Жамел није успео да одговори на ово питање. То је остала непозница за истраживаче у многим земљама света, чак и за научнике какви су били Карл Лине, Чарлс Дарвин и друга велика имена. У току следећих двеста и више година биолози су истраживали живе организме и њихове „сатове" стављајући их дубоко под земљу, затворене чак у херметичке контејнере. Године 1960. специјална истраживања су била спроведена и на Антарктику! Сакупљени подаци омогућили су да се донесе закључак: сви организми на Земљи, чак и једноћелијски, водене биљке и микроби, имају свој биолошки сат.

Чорба од прекјуче

Ти се сатови активирају смењивањем дана и ноћи, колебањима температуре и притиска, променама магнетног поља и неким другим утицајима. Понекад је довољан један зрачак светлости да „казаљке" доспевају у одређено стање и даље се самостално покрећу, наравно, закратко...

Али, где су скривени ти живи сатови? Какве су [illegible]раде? Шта [illegible] основу [illegible] „[illegible]низма"

„[illegible] би бе[illegible] [illegible] у жив[illegible] организ[illegible] [illegible] тражити будилник са казаљкама и зу[illegible]цима" – размишљао је [illegible]мерички биолог Чарлс Ерет – „али ни људи нису одувек мер[illegible]ли време механичким сатовима"... Ерет је почео да проучава све врсте сатова: сунчане и водене, пешчане, електронске и атомске... У његовој колекцији нашло се места и за сат који време одређује по пегицама беле плесни које се нахватају на обичној чорби...

Чарлс Ерет је дуго покушавао на све начине да пронађе некакво решење

или бар асоцијацију која би га навела на прави мисао. У међувремену готово да је пао у очајање јер није успео да крене са мртве тачке. Изненада, пред очима му је искрсла слика једног од многобројних пламених сатова којима су се људи служили још у 9. веку. Састојао се од два запаљена, уплетена струка канапа натопљена смешом пчелињег воска и воска за свеће. Оба струка су сагоревала истом брзином – три цола (палца) на сат. Мерењем дужине преосталог дела било је могуће прилично тачно одредити колико је времена прошло од тренутка кад је сат почео да ради.

Двострука спирала... То му је било нешто врло познато. Али шта? Наравно! Форму двоструке спирале има молекул DNK (дезексирибонуклеинска киселина – основни састојак хромозома, носилац наследне материје који се налази у сваком језгру ћелије животиња и биљака). Истина, спирала од канапа изгори за неколико сати док спирала DNK репродукује себе у току целог живота ћелије.

DNK – хронометар

Ерет је почео да тражи живи организам с којим би експериментисао и доказао своју претпоставку. Избор је пао на парамецијум, прост једноћелијски организам. „Обично је парамецијум, или папучица, активнија дању него ноћу" – размишљао је Ерет. „Успем ли, делујући на молекул DNK да нарушим ритам живљења папучице – може се сматрати да сам доказао да тај молекул, између осталог, служи и као механизам биолошких сатова".

Одлучио је да изложи парамецијум зрачењу. После серије огледа могао је да закључи: делујући на парамецијум наизменично ултравиолетним зрачењем и белом светлошћу, може се знатно изменити ритам живота организма, али такође и поново успоставити стари.

„Ултравиолетни зраци поремете спиралу DNK, али ако се после ултравиолетног импулса ћелија подвргне белој светлости – повреда нестаје" – закључио је Ерет.

Нешто касније, његове резултате су потврдили и други научници делујући на молекул DNK различитим хемијским материјама. То је коначно доказало да у састав биолошких сатова обавезно улазе живе ћелије молекулом DNK. Ал како ради механизам таквих сатова? Припремајући се да то објасни, Ерет је 1967. године разрадио теорију чија се суштина своди на следеће.

Молекул DNK, који је у овом случају амерички научник назвао „хронометром", савијен је у језгру ћелије у спиралу. Када дође до смене молекула, нити такве спирале се гранају, на њима се формира информациона RNK – (рибонуклеинска киселина) која достиже пуну дужину изоловане нити DNK – „хронометра". Истовремено се одвија низ узајамних хемијских реакција, а могуће је уочити и међусобни однос убрзања – баш као код правог сатног механизма.

Ерет је свој модел посматрао као „скелет у коме су сви делови навијени"... И баш се у тим деловима крије основа биолошких сатова. Какве се све хемијске реакције одвијају при активирању DNK?...

Дуга у епрувети

Пре двадесетак година совјетски научник Белоусов открио је нови облик пулсирајућих репродукционих реакција при оксидацији. Течност у епрувети је наочиглед мењала боју: тек што би постала црвена, већ би плавела, потом опет црвенела. Боје су се смењивале наизменично.

О овом феномену Белоусов је поднео извештај на једном скупу научника. Саопштење је било примљено с великим интересовањем. Међутим, тада нико од многобројних слушалаца, па ни сам аутор, није придао особито значење чињеници – да основне компоненте пулсирајућих реакција чине органске материје, по саставу веома сличне супстанцама живе ћелије DNK. Ипак, 1960. године, томе се посветио и разрадио исцрпну „рецептуру" реакција други совјетски научник, Жаботински. И данас такве реакције, сасвим оправдано, носе назив Белоусов–Жаботински.

Чињеница да су компоненте пулсирајућих реакција веома блиске материјама ћелије, говорила је о много чему. Ако се епрувета, у којој се одвија реакција, осветли монохроматском светлошћу одређене таласне дужине, јачина зрачења епрувете мења се по закону синусоиде. А зна се да синусоиду у принципу може оцртати и клатно најобичнијег механичког сата. Сетимо се огледа из школе: чађави цилиндар полако се окреће око хроизонталне осе, а на њему са стране клатно својим шиљком исцртава таласасту линију.

И коначно, било је очигледно да реакције Белоусова-Жаботинског представљају нешто што подсећа на хемијске сатове. Зар онда пулсирајуће реакције не чине основу „механизма" биолошких сатова?

Даља испитивања и експерименти научника Сједињених Држава, Индије, Јапана, потврдила су да биохемијске реакције чине основу биолошких сатова. Само, на који се то начин један зупчаник држи за други? Заправо, како се одвија сложен низ ових биолошких процеса?

То тек треба разјаснити. За сада су учињени први покушаји да се хемијски сатови практично користе. Пре неколико година једна жена, инжењер-хемичар Москаљанова, приликом изучавања хемијских реакција у растворима који садрже за човечји организам неопходну аминокиселину (триптофан) открила је још једно својство пулсирајућих реакција: течност је постајала час жута, час црвена, час плава или љубичаста. И, што је најважније, свакој „дугиној" боји одговарало је одређено доба дана!

Москаљанова је извела преко шеснаест хиљада огледа! Сада њу, као и многе научнике, особито занима једна друга особина триптофана. Показало се да његов раствор реагује на многе физичке факторе: на степен сунчеве радијације, на електрично поље, на притисак. Значи, на основу триптофана и њему сличних материја могуће је направити нове, специјалне инструменте, тако потребне лекарима, биолозима, астрофизичарима. И, наравно, добити одговор како то сунцокрет, а и друге биљке и животиње, увек знају колико је сати.

З. К.

НОВИ АЛБУМ ПРЉАВОГ КАЗАЛИШТА

СВЕ ЈЕ ЛАКО КАД СИ МЛАД

Даворин Боговић поново у групи

Сећате ли се Прљавог казалишта?

Те 1978. године, кад су основани, нико није могао ни да сања да ће ова загребачка група већ после две године бити први југословенски састав после Бијелог дугмета који је продао више од сто хиљада албума. Почели су са панком и били предводници новог таласа југословенске рок музике, мада вођа групе, Јасенко Хоура, данас признаје да је група у тој својој првој фази била везана за панк само утолико што је то била једина форма кроз коју је у том тренутку могла да се изрази. Албум „Прљаво казалиште" (1979) донео им је ласкава признања југословенских музичких критичара који су, опет, у многоме били затечени оним што их је сачекало на плочи „Црно-бијели свијет" (1980): тадашња струјања у светском року оставила су трага и на Прљавом казалишту, што је резултирало плесном плочом са чак четири огромна хита: „Ми плешемо", „Црно-бијели свијет", „Модерна дјевојка" и „17 ти је година тек". Био је то опет један нови почетак у овдашњој популарној музици: тако је цела 1981. протекла у плесном ритму, а из тог периода остали су нам у сећању и „Маљчики", „Замисли живот у ритму музике за плес" и други велики хитови.

Следећа година била је кризна за већину загребачких састава, па и за Прљаво казалиште. Заштитни знак групе, певач Даворин Боговић, напустио је састав, па је Хоурал осим гитаре, био принуђен да се бави и певањем. Трећи албум, „Херој улице", зато је више његова самостална плоча: „Тако би било и даље да се Давор није вратио у групу. Ја бих се све више удаљавао у правцу који група не би могла да следи и убрзо би постала мој пратећи бенд." То је уочљиво и на новој плочи „Корак од сна", јер Казалиште, заправо, наставља тамо где је стало после албума „Црно-бијели свијет", па „Херој улице" данас изгледа као једна сасвим засебна целина.

„Корак од сна" је препун хитова: осим нумере „Све је лако кад си млад", која је најчешћи гост радио-станица, као најслушаније издвајају се и нумере „Корак од сна", „Добар вјетар у леђа" и „Чини ми се", али се не искључује могућност да им се у слушаности придружи још нека. У часу кад ово читате, Казалиште се увелико припрема за своју нову југословенску турнеју на којој ће, осим гитариста Јасенка Хоуре и Маријана Бркића и певача Даворина Боговића, учествовати и басиста Нинослав Храсте и бубњар Тихомир Филеж.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

„СВЕ ЈЕ ЛАКО КАД СИ МЛАД"

Музика и текст: Јасенко Хоура
Извођач: Прљаво казалиште

Све је лако кад си млад
свако одијело добро ти стоји
ма, свака рана мање боли

О, да! О, да! О, да!

Све је лако кад си млад
лакше окрећеш леђа срећи
баш те брига с ким ћеш лећи

Крв и сузе могу тећи
Све је баш лако

О, да! О, да! О, да!

СРЕЋАН РОЂЕНДАН

Ево и новембарске деце. Ако сте чували адресе које смо објављивали у рубрици „Како да им пишем", можете некој од наведених звезда да пошаљете и рођенданску честитку... Не верујемо да ће се наљутити!

2. новембар 1944. – Кит Емерсон (Keith Emerson)
3. новембар 1954. – Adam Ant
5. новембар 1943. – Стив Милер (Steve Miller)
5. новембар 1948. – Арт Гарфанкл (Arthur Garfunkel)
7. новембар 1943. – Џони Мичел (Joni Mitchel)
12. новембар 1945. – Нил Јанг (Neil Young)
18. новембар 1960. – Ким Уајлд (Kim Wilde)
26. новембар 1938. – Тина Тарнер (Tina Turner)
26. новембар (?) – Оливија Њутн-Џон (Olivia Newton-John)
27. новембар 1942. – Џими Хендрикс (Jimi Hendrix).

П. С. Хендрикс се изузима од слања честитки. Тамо где се он сада налази пошта, на жалост, још увек – не стиже.

РОК ДАТУМ

4. новембар 1966.

Боб Дилан (Bob Dylan) први и последњи пут наступио у чувеној њујоршкој дворани Карнеги Хол. Дочекала га је полупразна сала и на крају поштено извиждала. Био је то један од малобројних пораза овог славног рок-уметника од када је постао звезда. Иако је касније добијао милионске понуде да поново наступи на истом месту, све их је љутито одбио.

НОВИ ПОЕНИ ЗА AC/DC

Највећа светска хеви-метал атракција Еј Си Ди Си (AC/DC) појавила се после дуже дискографске паузе са новим албумом. Његов назив је „Ударац шибом" („Flick of the Switch") и, ако је веровати британским критичарима, у питању је досад најбољи албум ове изузетно популарне аустралијске групе. Штампа их, иначе, не подноси, па је непосредно пред излазак плоче читав низ злобних новинара „предвидео" пропаст Агнуса Јанга и његових другова, што се, на њихову жалост, није обистинило. AC/DC су тренутно на тријумфалној промоционој турнеји, а нама само остаје да се надамо да ће сврatити и до нас. „Било би глупо да сваког дана бринемо о томе хоћемо ли остати толико популарни или не – каже Ангус. – Ми врло добро знамо ко смо и шта смо и, ако нам публика једнога дана окрене леђа, једноставно ћемо спаковати своје ствари и отићи."

Али, како им иде, тај дан је, изгледа, врло, врло далеко...

РОДОВЕ МУКЕ СА ЖЕНАМА

Род Стјуарт (Rod Stewart) никако нема среће са женама. После велике љубави са шведском старлетом Брит

Екланд. Род се до ушију зацопао у манекенку Алану Хамилтон, али га је и она оставила. То, међутим, није једини малер који је популарног певача задесио у вези са женским светом: за време недавног боравка у Паризу. Род се нашао у неприлици, – јавног клозета нигде у близини, па је потражио прву зграду у коју је могао да се сакрије (Парижани се увече добро закључавају). И, у нимало пријатној ситуацији затекла га је једна девојка, иначе позната вајарка. Род се збунио, али она није: мирно му је пришла и затражила аутограм, речима: „Ви сте мој омиљени певач. Баш ми је драго што сам вас срела!"

ДИСКОГРАФИЈА О ДИСКОГРАФИЈА

ГРЕЈС ЏОНС

Грејс Џонс (Grace Jones) је више од онога што подразумевамо под „необичном појавом". Била је манекенка и фото-модел, а онда је почела да се бави музиком, уносећи у њу и своју мазохистичку привлачност, карактеристичну сензибилност и тајанственост. Рођена је на Јамајци, тако да је њено стваралаштво умногоме спој тамошњих утицаја и европске културе. Све њене плоче издаје дискографска кућа „Island".

1. **„Portfolio"**
2. **„Fame"**
3. **„Muse"**
4. **„Warm Leatherette"**
5. **„Nightclubbing"**
6. **„Living My Life"**

НОВА ПЛОЧА

ЏЕНИС У СЕЋАЊИМА

Двоструки албум „Џенис" („Janis") баш и није неки новитет на тржишту: оригинално издат 1975. године, већ је једном био у нашим продавницама, али у ограниченом тиражу, па се распродао после неколико дана. Сада га је, на годишњицу смрти Џенис Џоплин (Janis Joplin), загребачка продукција плоча „Suzy" поново издала: ради се о материјалу који је био звучна кулиса истоименог документарног филма о великој белој блуз певачици, а који садржи њене највеће студијске хитове, неколико концертних нумера, композиције снимљене на самом почетку њене каријере, као и неколико телевизијских интервјуа.

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

ВОЛИТЕ ЛИ ФИЛМ?

1 Филм је настао издвајањем из једне касније такође познате загребачке групе Знате ли које?
- **а) Прљави ваљак**
- **б) Прљаво казалиште**
- **в) Азра**

2 Којим је редом Филм мењао дискографске куће?
- **а) Сузи, Хелидон, Југотон**
- **б) Југотон, Хелидон, Сузи**
- **в) Хелидон, Сузи, Југотон**

3 Знате ли где живи Јура Стублић вођа групе?
- **а) у Загребу**
- **б) у Карловцу**
- **в) у Сесветском Краљевцу**

4. Оригинални бубњар Филма, пре доласка Пика Станчића, био је:
- **а) Паоло Сфећи**
- **б) Тихомир Филеш**
- **в) Бранко Хроматко**

5 Знате ли колико сингл-плоча има Филм?
- **а) четири**
- **б) пет**
- **в) шест**

6. А колико албума?
- **а) три**
- **б) четири**
- **в) пет**

7. Како се зове њихова ЛП плоча снимљена „уживо"?
- **а) „Филм уживо"**
- **б) „U Kulušiću Live"**
- **в) „Концерт"**

8. Њихов хит „Замисли живот у ритму музике за плес" налази се на плочи
- **а) „Филм"**
- **б) „Зона сумрака"**
- **в) „Сва чуда свијета"**

9 Филм у својој поставци има саксофонисту
- **а) тачно**
- **б) нетачно**

10. Једна њихова композиција проглашена је прошле године у избору критике за најбољу песму 1982. године Знате ли о којој се нумери ради?
- **а) „Загреб је хладан град"**
- **б) „Кад си млад"**
- **в) „Зона сумрака"**

ТАЧНИХ ДЕСЕТ: 1. в; 2. в; 3. в; 4. в; 5. б; 6. б; 7. б; 8. в; 9. в; 10. в.

JUGOBANKA

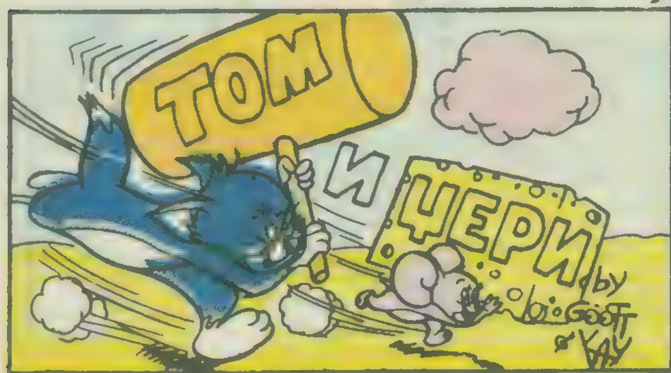
ТОМ
И
ЏЕРИ
by Gott & Kay

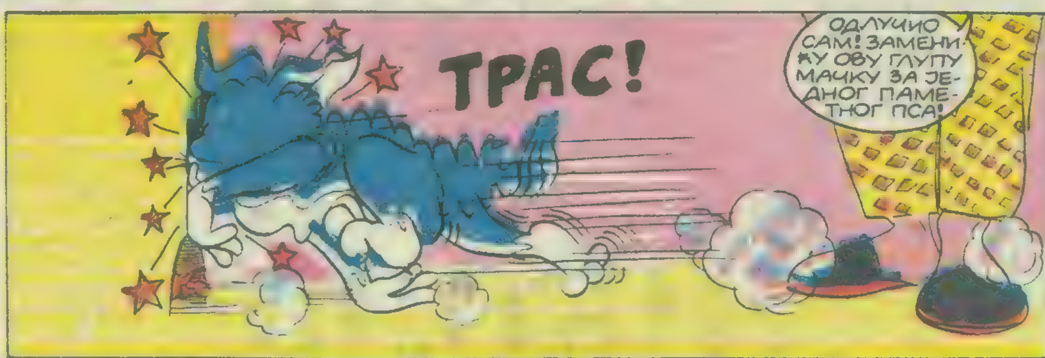
ТРАС!
ОДЛУЧИО САМ! ЗАМЕНИЋУ ОВУ ГЛУПУ МАЧКУ ЗА ЈЕДНОГ ПАМЕТНОГ ПСА!

РЕЦИТЕ МИ, ЗАШТО ЉУДИ ВОЛЕ ПСЕ?
ЗАТО ШТО ОНИ ИЗВОДЕ РАЗНЕ ЗАНИМЉИВЕ СТВАРИ!

ШТА НА ПРИМЕР!
ПА... ЗНАЈУ ДА ГОВОРЕ!

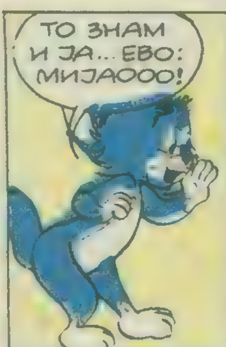
ТО ЗНАМ И ЈА... ЕВО: МИЈАООО!

ОНДА, ПРЕТВАРАЈУ СЕ ДА СУ МРТВИ!
А ШТА КАЖЕШ НА ОВО САВРШЕНСТВО?

ПА, ОНДА ЗНАЈУ ДА ШЕНЕ И МОЛЕ...
ПОГЛЕ ОВУ НЕНАДМАШНУ ГЛУМУ...

И НА КРАЈУ, ЗНАЈУ ДА СЕ РУКУЈУ!
ЏЕРИ, ДА НИСИ ...
© METRO-GOLDWYN-MAYER INC.

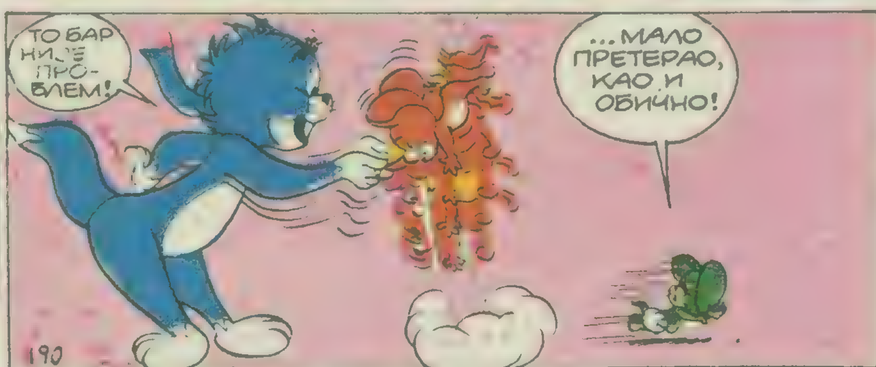
ТО БАР НИЈЕ ПРОБЛЕМ!
...МАЛО ПРЕТЕРАО, КАО И ОБИЧНО!

Библиотека ДОМ И ШКОЛА

У овој библиотеци, намењеној превенствено средњошколској омладини и студентима као лектира уз наставу књижевности, објављују се дела најистакнутијих писаца југословенске и стране књижевности. Наши најпознатији стручњаци за поједине књижевне проблеме и најбољи познаваоци опуса појединих писаца, извршили су избор текстова и написали предговоре и коментаре.

попуст 20% при куповини за готово

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

1. Иван Цанкар: **КРАЉ БЕТАЈНОВЕ, СЛУГА ЈЕРНЕЈ И ЊЕГОВО ПРАВО** 60.–
2. Родољуб Чолаковић: **ЗАПИСИ ИЗ ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА** 90.–
3. Радоје Домановић: **МРТВО МОРЕ И ДРУГЕ САТИРИЧНЕ ПРИЧЕ** 110.–
4. Држић: **ДУНДО МАРОЈЕ** 80.–
5. Глишић: **ПРИПОВЕТКЕ** . 80.–
6. Гундулић: **ДУБРАВКА** .. 70.–
7. Војислав Илић: **ПЕСМЕ** . 70.–
8. Ђура Јакшић: **ПРИПОВЕТКЕ** 100.–
9. Змај: **ПЕСМЕ** 80.–
10. Јован Дучић: **ПЕСМЕ** ... 45.–
11. Ђура Јакшић: **ПЕСМЕ** ... 75.–
12. Кочић: **ОДАБРАНА ДЕЛА** 80.–
13. Анте Ковачић: **У РЕГИСТРАТУРИ** 150.–
14. Иван Горан Ковачић: **ЈАМА И ДРУГЕ ПЕСМЕ** 80.–
15. Крањчевић: **ПЕСМЕ** 50.–
16. Вук Караџић: **ИЗАБРАНИ СПИСИ** 140.–
17. Десанка Максимовић: **ПЕСМЕ** 180.–
18. Иван Мажуранић: **СМРТ СМАИЛ АГЕ ЧЕНГИЋА** 80.–
19. Симо Матавуљ: **БАКОЊА ФРА БРНЕ** ... 80.–
20. Ранко Маринковић: **РУКЕ** 170.–
21. Антон Густав Матош: **ОДАБРАНА ДЕЛА** 200.–
22. Владимир Назор: **ПЕСМЕ** 50.–
23. Сава Немањић: **ЖИВОТ СТЕФАНА НЕМАЊЕ** 50.–
24. Дис: **ПЕСМЕ** 35.–
25. Доситеј Обрадовић: **ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА** 80.–
26. Петар Петровић Његош: **ЛУЧА МИКРОКОЗМА** .. 49.–
27. Стерија: **КОМЕДИЈЕ** ... 100.–
28. Прерадовић: **ПЕСМЕ** 50.–
29. Франце Прешерн: **ПЕСМЕ** 70.–
30. Кочо Рацин: **БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА** .. 65.–
31. Милан Ракић: **ПЕСМЕ** ... 130.–
32. Бранко Радичевић: **ПЕСМЕ** 150.–
33. Борислав Радовић: **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** 48.–
34. Јован Скерлић: **КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ** 180.–
35. Исидора Секулић: **ОДАБРАНА ДЕЛА** 300.–
36. Добрица Ћосић: **КОРЕНИ** 220.–
37. Бранко Ћопић: **ОСМА ОФАНЗИВА** 220.–
38. Алекса Шантић: **ПЕСМЕ** . 50.–
39. Шеноа: **СЕЉАЧКА БУНА** 120.–
40. Јанко Веселиновић: **ХАЈДУК СТАНКО** 110.–
41. Чедо Вуковић: **МРТВО ДУБОКО** 28.–
42. Прежихов Воранц: **САМОНИКЛИ** 90.–
43. Отон Жупанчич: **ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ** 50.–
44. Тин Ујевић: **ПЕСМЕ** 90.–
45. Александар Вучо: **ПЕТ ПЕТЛИЋА** 130.–

Посебно вам препоручујемо дела народног стваралаштва

46. ☆ ☆ ☆ **БУГАРШТИЦЕ** 33.–
47. ☆ ☆ ☆ **ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ** 69.–
48. ☆ ☆ ☆ **НАРОДНЕ ПРИЧЕ** 80.–
49. ☆ ☆ ☆ **ДВОРИ САМОТВОРИ – ТУЖБАЛИЦЕ** 40.–
50. ☆ ☆ ☆ **НАРОДНЕ ЗАГОНЕТКЕ** . 49.–
51. ☆ ☆ ☆ **НАРОДНЕ ЛИРСКЕ ПЕСМЕ** 90.–
52. ☆ ☆ ☆ **ПЕСМЕ НОБ-а** 100.–
53. ☆ ☆ ☆ **ЈУГОСЛОВЕНСКА ЛИРИКА ИЗМЕЂУ ДВА РАТА** 90.–
54. ☆ ☆ ☆ **СРПСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ** 220.–
55. ☆ ☆ ☆ **НАРОДНЕ ПРИЧЕ О ЖИВОТИЊАМА** 120.–

СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ

56. Аристотел: **О ПЕСНИЧКОЈ УМЕТНОСТИ** 180.–
57. Оноре де Балзак: **ШАГРИНСКА КОЖА** ... 100.–
58. Оноре де Балзак: **ЕВГЕНИЈА ГРАНДЕ** 110.–
59. Иван Буњин: **ЖИВОТ АРСЕЊЕВА** 65.–
60. Александар Блок: **ПЕСМЕ** 150.–
61. Шарл Бодлер: **ЦВЕЋЕ ЗЛА** 140.–
62. Антон Чехов: **ИЗАБРАНЕ ПРИЧЕ** 70.–
63. Антон Чехов: **ПРОСИДБА И ДРУГЕ ЈЕДНОЧИНКЕ** .. 70.–
64. Достојевски: **КОЦКАР** .. 51.–
65. Достојевски: **ЗЛОЧИН И КАЗНА I/II** 240.–
66. Гогољ: **РЕВИЗОР** 45.–
67. Гогољ: **ТАРАС БУЉБА** .. 90.–
68. Виктор Иго: **ЈАДНИЦИ I–V** 390.–
69. Сергеј Јесењин: **ПЕСМЕ** . 80.–
70. Ла Фонтен: **БАСНЕ** 70.–
71. Гарсија Лорка: **ПЕСМЕ** 140.–
72. Томас Ман: **БУДЕНБРОКОВИ I/II** 260.–
73. Ги де Мопасан: **ПРИЧЕ ИЗ НОРМАНДИЈЕ** 80.–
74. Жак Превер: **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** 100.–
75. Франческо Петрарка: **СОНЕТИ И КАНЦОНЕ** . 80.–
76. Џонатан Свифт: **ГУЛИВЕРОВА ПУТОВАЊА** 170.–
77. Виљем Шекспир: **ХАМЛЕТ** 90.–
78. **КАЛЕВАЛА (фински народни еп)** 160.–

Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

Библиотека ВУКОВ САБОР

Сваке године приликом евоцирања успомене на великог реформатора нашег језика, издајемо у овој библиотеци по једну књигу која се својом темом и садржином везује за дело овог српског просветитеља.

79. Вук Стефановић Караџић: **ПРВА ГОДИНА СРПСКОГ ВОЈЕВАЊА НА ДАИЈЕ**
    Ћирилица, брошираno.
    Цена 40.–
80. * * * **КОПИТАР И ВУК**
    Ћирилица, броширано.
    Цена 150.–
81. Др Миодраг Поповић: **ЈОТА**
    Ћирилица, броширано.
    Цена 200.–
82. Миодраг Матицки: **ЕПИКА УСТАНКА**
    Ћирилица, броширано.
    Цена 200.–

83. Владимир Дедијер **ИЗГУБЉЕНА БИТКА Ј. В. СТАЉИНА**
Цена 350.–

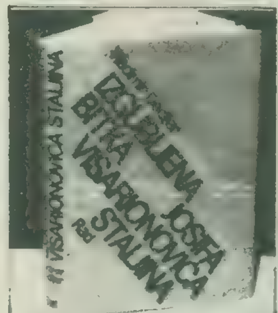

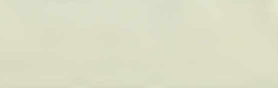

84. Ратко Мартиновић: **ОД РАВНЕ ГОРЕ ДО ВРХОВНОГ ШТАБА**
Цена 350.–

85. Станко Младеновић: **ПОП ВЛАДА ЗЕЧЕВИЋ**
Цена 150.–

86. Јеврем Поповић: **БЕСМРТНА МЛАДОСТ (књига о Бошку Бухи)**
Цена 240.–

„РАД" – ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12, Телефони 422-517 и 404-765

НАРУЏБЕНИЦА – ПЗ/108

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које наручујете):

____

____

____

____

ЗА ГОТОВО – Вредност наручених књига уплатићу поузећем (приликом преузимања од поште), **са попустом од 20%** (за поруџбине испод 500.- динара поштарину плаћа купац)

НА ОТПЛАТУ – Вредност наручених књига уз годишњу камату од 18% отплатићу у ______ редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплаћивати у највише 10 месечних рата, а најмања рата је 300.– динара. Купци на отплату, оверавају наруџбеницу у организацији где раде, а пензионери уз наруџбеницу достављају претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Пети општински суд у Београду.

____
(Презиме и име)

__________ __________________
(Занимање) (Број личне карте и место издавања)

____
(Број поште, место и адреса стана)

____
(Радна организација и место где је купац запослен)

______ (М. П.) __________ __________
(Датум) (Овера о запослењу и потпис овлашћеног лица) (Потпис купца)

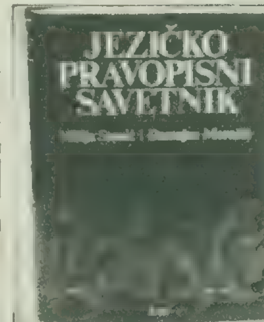

87. М. Станић Д. Морачић: **ЈЕЗИЧКО ПРАВОПИСНИ САВЕТНИК**
Цена 680.–

88. Група аутора: **СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК – АКТУЕЛНА ПИТАЊА**
Цена 150.–

89. Група аутора **КЊИЖЕВНОСТ, ИСТОРИЈА, САВРЕМЕНОСТ**
Цена 50.–

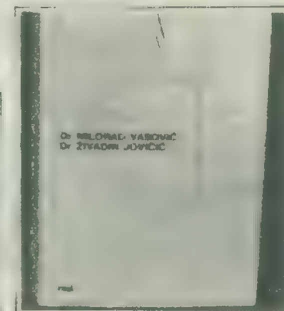

90. Др М. Васовић – др Ж. Јовичић: **ВАЖНИЈЕ ТУРИСТИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ**
Цена 450.–

Чикин кутак

МОДНИ ТРЕНДОВИ НА ДЕНИСОВ НАЧИН

КАД СА МАРГАРЕТОМ ИДЕМ У БИОСКОП, ОБЛАЧИМ ОВАЈ СПОРТСКИ КОМПЛЕТ „ЛИМУН".

КАУБОЈСКИ ШЕШИР

ЗА ЏОЈЕВ РОЂЕНДАН ИМАМ СПРЕМАН НАЈЕЛЕГАНТНИЈИ МОГУЋИ КОМПЛЕТ У СТИЛУ КАУБОЈА БОБА.

ДОК СЕ МАРГАРЕТА ТРУДИ ДА УЧЕЊЕМ ДОКАЖЕ КАКО ЈЕ ПАМЕТНИЈА ОД МЕНЕ, ЈА САМ У ПАРКУ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ, У ОДЕЛУ ЗА ИГРАЊАЦ, УЛОВИО ОВУ МАЦУ.

МОЈ ОМИЉЕНИ СПОРТ ЈЕ ФУДБАЛ, А ОВО ЈЕ ДРЕС НАШЕГ КЛУБА ИЗ УЛИЦЕ.

ОВАЈ ДЕНИС ЈЕ НЕМОГУЋ !

Likar Popović 83

Фред Хојл

– ТРОШИМО ОКО ТУЦЕ ТЕЛЕВИЗОРА НЕДЕЉНО И ЗАТО УВЕК ДРЖИМ ЈЕДАН У РЕЗЕРВИ – ОБЈАСНИО МИ ЈЕ ГАСИ КАД СЕ ИЗ СУСЕДНЕ СОБЕ ЗАЧУО ЗВЕКЕТ РАЗБИЈЕНОГ СТАКЛА.

Гаси Карузерс био је несумњиви геније. Још као сасвим млад посумњао је у супериорност људи над другим животињама. Чак је и тачно објаснио чиме се људи разликују од животиња: разлика међу њима састојала се у способности људи да своја знања чувају помоћу речи и да посредством речи своје знање преносе на потомство. Проблем који је у вези с тим мучио његов оштри ум састојао се у томе да се нађе систем комуникација у свему раван језику који би био погодан за све остале животиње вишег ступња. И Карузерс је годинама упорно ишао ка том свом циљу.

Гаси није подносио људе који су разговарали са животињама. Ако животиње имају способност да разумеју језик људи, говорио је, зар то не би постигле, још пре више хиљада година? Такви разговори били су потпуно бесмислени. Били бисте последњи балван ако бисте одлучили да свог пса или мачку научите енглеском језику. Оно што је за узајамно разумевање неопходно било је: схватити свет с тачке гледишта мачке или пса. Треба најпре проникнути у њихов систем а затим размишљати како њих посветити у систем људи.

Гаси није имао блиских пријатеља. Судећи по свему ја сам му био најближи мада смо се виђали отприлике једном у пола године. Кад год бих га срео на њему је увек било нешто освежавајуће ново. То је могла бити црна брада која се ширила као лепеза или коса потшишана кратко, као у јежа. Био је у стању да иде одевен као просјак као што је умео да са елеганцијом носи одело сашивено код најпомоднијег кројача. Али, увек је показивао толико поверења према мени да ми је причао о својим последњим експериментима. Сматрао сам их изузетним јер су превазилазили све о чему сам икад слушао или читао. На моја стална наговарања да треба да обелодани резултате тих опита обично је одговарао дугим, промуклим смехом. Сматрао сам да треба да их објави макар зато да би дошао до средстава за нове опите. Јер, признајем, никако ми није било јасно од чега живи.

Једном сам од њега добио писмо којим ме је позивао да дођем у суботу око четири сата на приложену адресу. Изненадио ме је не позив већ адреса коју ми је дао – кућа у околини Кројдона. Дотад ме је увек позивао у неку стару шупу у најзабитијем крају Хертфордшира. У мојој глави Гаси и отмени Кројдон никако нису ишли заједно. Толико сам био знатижељан да сам одложио све послове и у одређено време похитао тамо као на крилима.

Моја фантастична претпоставка да се Карузерс могао, као сви нормални људи, оженити и наћи неки обичан посао с радним временом од девет до пет, показала се потпуно неоснована.

– Улази – дочекао ме је кашљуцавим гласом.

– Како ти је пало на памет да се овде настаниш? – запитах га свлачећи капут. Уместо одговора он се промукло насмеја.

– Боље погледај тамо – одговори ми најзад.

Врата на која ми је показао била су затворена. Био сам потпуно уверен да ћу „тамо" наћи животиње и нисам се преварио. Мада је у соби било тамно јер су застори били навучени, било је довољно и оно мало светлости да разазнам три бића која су седела испред телевизора. Пажљиво су пратила друго полувреме неке фудбалске првенствене

утакмице. Били су то један мачак с великом црвенориђом мрљом на глави, пудлица која ме је за тренутак погледала некако искоса и некаква чупава звер заваљена у великој фотељи. Чак ми се учинило да је подигла шапу као да ме поздравља. Кад сам мало боље загледао, схватио сам да је то мали мрки медвед.

Довољно сам дуго познавао Гасија, видео много његових опита па сам знао да би сваки мој коментар био смешан и непотребан. Била су ми позната правила понашања – требало је да радим исто што и животиње. Пошто је и мене интересовао фудбал, сматрао сам за потпуно природно да седнем на под и гледам утакмицу у друштву тог необичног трија. Али, често бих уловио на себи медведов мудри, усредсређени поглед. Ускоро ми је постало јасно да животиње не интересује ток игре већ борба за лопту. Једном, када је лопта свом силином ударила једног играча, пудлица је пригушено закевтала на што је медвед одговорио мумлањем.

Двадесет минута касније престрашио ме је громки лавеж пса мада се на игралишту није догодило ништа што би изазвало такву реакцију. Очигледно, пас је само хтео да привуче пажњу медведа који је био занет посматрањем. Кад је медвед упитно погледао пудлицу, ова му је показала часовник који је стајао неколико метара лево од телевизора. Медвед је устао и трапаво пошао према апарату и почео да окреће дугмад. Чуло се „клик" и телевизор је, на моје чуђењае, био пребачен на други канал. На другом програму управо је почињао бокс-меч.

Медвед се вратио наслоњачи и завалио се ставивши шапе под главу. Један од боксера бесно је наваљивао. Потмули ударац и његов противник ударио је главом о стубић у углу ринга. Тада се из мачковог грла разлегао најстрашнији звук који сам икад чуо у животу. Затим се тај звук преобратио у снажно победоносно маукање.

Већ сам доста и видео и чуо. Гасија сам нашао како у другој соби припрема чај. На моја настојања да ми објасни шта то све значи, најпре ми је одговорио својим уобичајеним асматичним смехом. Најзад, уместо да ми одговори, поставио је он мени неколико питања.

– Потребан ми је твој савет правника. Има ли ишта незаконитог у томе што животиње гледају телевизију? Или што медвед мења канале?

– Како то може бити незаконито?

– Питам те то из одређеног разлога – одговори ми Гаси пружајући ми лист папира откуцан машином. Био је то програм телевизијских емисија за отприлике недељу дана. Ако су то биле емисије које су животиње гледале, онда је телевизор морао бити мање-више стално укључен. Емисије су биле све на исти калуп: спорт, вестерни, јефтине драме, филмови страве и ужаса.

– Њима се свиђа – рече ми Гаси као да ми објашњава – призор људи који се бију. То је, уосталом, општи укус публике. Можда мало оштрије изражен.

У заглављу листа приметио сам назив познате фирме која се бавила утврђивањем КП-а, односно коефицијента популарности разних емисија међу телевизијском публиком.

– Какве везе имају твоји опити са КП-ом?

– Па у томе и јесте ствар. Ова кућа једна је од оних малобројних које су укључене у систем сваконедељне провере КП-а. Ето зашто сам те питао да ли је дозвољено да Бинго укључује и искључује телевизор.

– Хоћеш ли тиме да ми кажеш да кад твоје животиње гледају телевизију то региструју одређени апарати и да се на основу тога утврђује општи коефицијент популарности?

– Баш тако. И не само овде већ у још три куће које сам купио. У свакој од њих имам по једну екипу: медведе је веома лако научити да рукују телевизором.

– Да ли ти је јасно каква би се прашина дигла да се то дозна?

– Више него јасно.

Најзад сам схватио. Гаси није могао случајно да набаса на четири куће од којих је свака укључена у систем провере КП телевизијских емисија. Колико сам ја могао да оценим, у ономе што је радио није било ничег противзаконитог ако никога није угрожавао и за те своје опите није ништа тражио. Он као да је прочитао моје мисли јер ми тутну под нос неки папир. Био је то чек на педесет хиљада фунти стерлинга.

– Није наплаћен – прошишта. – Просто ми је пао с неба. Претпостављам да је од неке фирме која рекламира спортске утакмице. Мито за ћутање. Питање је само да не упаднем у неприлике ако чек наплатим?

Пре но што сам успео да формулишем одговор на то питање, зачуо се звекет разбијеног стакла.

– Још један – промрмља Гаси.

– Нисам успео да научим Бинга да користи хоризонталне и вертикалне регулаторе. И ако се због тих сметњи емисија прекине макар и за тренутак, он свом снагом распали по телевизору. Од тога се обично распрсну лампе.

– Прилично скупо задовољство – приметих.

– Па, трошимо отприлике једно туце телевизора недељно. Увек држим један у резерви. Буди добар, помози ми да га донесем. Ако будемо оклевали, могу постати веома раздражени.

Извукли смо из ормана потпуно нов телевизор и заједно га унели у собу која је служила као телевизијска сала.

Улазећи, чуо сам незапамћену галаму која се састојала од псећег лавежа, стравичног мумлања медведа и продорног маукања риђег мачка. То су галамиле животиње које су неочекивано лишили њихове интелектуалне хране.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ВРШИТИ ДЕГРАДАЦИЈУ	ФИЛМСКА ОБРАДА РОМАНА	СТИД	ИМЕ ПЕВАЧИЦЕ ТОПЧАГИЋ	ДОВРШИТИ ЗИДАЊЕ	НАВОДИ	ГЛАВНИ ГРАД ГРЧКЕ
НАШ ПИСАЦ ВЛАДАН							
ВРСТА ЕКСПЛОЗИВА							
ПОДИЗАТИ, ЗИДАТИ							
МЕСЕЦ ПОСТА, РАМАЗАН							
АНТУН НАЛИС			УКРАСНА БИЉКА (мн.)	ОТАЦ (слов.) / НЕПРОФЕСИОНАЛАЦ			
ДОДИРИВАТИ, ДОТИЦАТИ							ЈЕДНОЦИФРЕН БРОЈ
ПРОНАЛАЗАК (мн.)						УДАЉЕНОСТ ОД НЕКОГ ИЛИ НЕЧЕГ	
МОРСКА РИБА, КАМЕНИЦА					"ОРЕГОН" / ЈЕДАН КОНТИНЕНТ		
СОЛИ СИРЋЕТНЕ КИСЕЛИНЕ							
ЗНАК ЗА ТИТАН / "ВОЛТ"			ПТИЦА ТРКАЧИЦА / ЛАГАНО (музички)				ЗБИЉА, ДОИСТА
ГРАД У СРЕДЊОЈ ИТАЛИЈИ	АЛФОНС ДОДЕ / ХРПТЕНИЦА, КИЧМА			УРЕДНОСТ / ВРСТА МОТОЦИКЛА			
ЗНАК ЗА ВОДОНИК		СПОЈЕВИ АМОНИЈАКА / ПОСУДА ЗА КЛИСТИРАЊЕ					
КОЈИ ИМА РИЂУ КОСУ							
ПОТПУНО УНИШТЕЊЕ СВЕГА							
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			"ЕАСТ" / БИЛО КАКО		"ТАНТАЛ" / СПИСАТЕЉИЦА КРИСТИ		
НАДИМАК БОГИЊЕ АТЕНЕ						ПРКОС	ФРАНЦУСКИ ФИЗИЧАР ПЈЕР
МАГАРЕЋИ ГЛАС, РЕВ				ДВОКОЛИЦА, РИГ / ПИСАЦ СОМЕРСЕТ			
КОЗАЧКИ ПОГЛАВИЦА (мн.)							
МЕСТО КОД БРУСА У СРБИЈИ							
ЗАЧИНИ, МИРИСНА СРЕДСТВА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Миленко, азотара, коломаз, окарина, во, Ер, Ела, Ист, Јокаста, Опарт, „Телстар", вратина, ради, и, д, Аница, оу, Есад, Понт, порција, изниман, снаја, а, камарот, уте, име, Тин, тим, н, Триша.

Тест за љубитеље зоологије

„УВРНУТИ"

СИСАРИ ЖИВИ И ИЗУМРЛИ

1. Диниктис (**Dinictis**), велики месождер из рода мачака, налик на тигра, веома снажан и окретан

2. Амерички тапир (**Tapirus terrestris**), биљојед дуг два метра, тамносиве боје, са носем и горњом усном претвореним у сурлу.

3. Калифорнијски лав (**Brea leo**), звер обрасла дугом жућкастосмеђом длаком, са снажним канџама и гривом око врата.

4. Дивљи коњ (**Equus ferus**), сисар из подреда копитара непарнопрсташа, са гривом и обраслим репом и телом покривеним длаком.

5. Мегатеријум (**Megatherium**), дугодлака врста лењивца џиновских размера, биљождер из Јужне Америке.

6. Петопрсти љускавац (**Manis pentadactyla**), нарасте до једног метра, насељава Азију, а храни се мравима и термитима.

7. Бронтотеријум (**Brontotherium**), обитава у северноамеричким крајевима, налик је на носорога, али већи, дуг четири и висок два метра.

8. Афрички окапи (**Okapi johnstoni**), нарасте до метар и по у висину, тело му је прекривено црвенкастосмеђим крзном, а ноге ребрасто ишаране

ЗОО

У нашем зоолошком врту, на пашњаку и ловишту заједно са стварним животињама нашег доба, нашла су се и четири изумрла сисара. А у акваријуму у саставу зоолошког врта илустратор је поред шест правих врста риба приказао и четири измишљене. Пажљиво прочитајте опис животиња и кажите који су сисари одавно изумрли, а које рибе никад нису ни постојале.

РИБЕ СТВАРНЕ И ИЗМИШЉЕНЕ

1. Гргеч кловн **(породица Labridae)** у току старења мења боју тела.

2. Дугоноси турпијаш **(породица Balistidae)** живи у плићацима око спрудова.

3. Дубинска риба **(породица Leabrinus)** живи у плитким басенима око Хаваја и стално је на мети грабљивица.

4. Пегорепи лист **(породица Persidae)** храни се планктонима и живи крај морских саса.

5. Морска секира живи на великим дубинама, а велике очи служе јој за прикупљање оскудне сунчеве светлости.

6. Корална дуга **(породица Cusminus)** живи у јатима око коралних спрудова, а пред опасношћу мења боје.

7. Риба лав има застрашујући изглед и веома отровне леђне бодље.

8. Риба гуја **(породица Chauliodus)** има у спољним органима луминисцентне бактерије које јој осветљавају пут у тамним дубинама.

9. Зебраста морска игла **(породица Thanus)** једна је од најбржих тихоокеанских риба.

10. Морски вилински коњиц **(породица Thamis)** једна је од најбржих тихоокеанских риба.

Ако нисте сигурни у своје одговоре, потражите решење на страницама „Мале поште”.

ЈАЛОВА ПОСЛА

Где могу да набавим семе банане и да ли се оно уопште налази у плоду? Такође ме интересује да ли банана може да успева у нашим крајевима под условом да се преко зиме уноси у кућу?

ВЛАДА Л.
Нови Сад

У бананама које стижу до нас врло ретко може да се нађе семе јер се углавном увозе хибридне сорте које се размножавају вегетативним путем. У „обичној" банани семе се налази у средини плода и има изглед ситних црних тачкица. Уколико си имао идеју да се бавиш гајењем банана, морамо да те разочарамо: ова биљка може додуше код нас да успева искључиво у великим стакларама али ни тада не даје плодове.

ИСТЕКЛА ЛИЦЕНЦА

Имам два разлога што ти се јављам. Први је да бих питала зашто више нема Калимера на телевизији, а други да те замолим да објавиш адресу Лепе Брене.

Хермина Ђулић
Грачаница

Калимера више нема јер му је истекла лиценца (дозвола за при-

казивање) а адресу Брене, на жалост, ми ти не можемо дати јер бисмо тиме учинили неправду читаоцима који су нам се обраћали са сличном молбом. Најбоље је да се обратиш листу „Рок-стрип" који се бави савременом музиком. Адреса је иста као за „Политикин забавник" који и издаје овај месечни часопис.

МОПЕДИ

Пошто нигде не могу да сазнам где могу да купим мотор од 50 до 125 ccm, молим те да ми помогнеш и одговориш јер ово питање интересује и многе моје вршњаке.

СИНИША ЖИВОТИЋ,
Петровац на Млави

Код нас тренутно могу да се купе само „Томосови" модели од 50 кубика и то у робним кућама и продавницама техничке робе. Аутоматик 3 МС кошта 25.966, АПН 4 23.485 и АПН 6 30.908 динара.

ПСЕУДОНИМ

Жељела бих да знам шта значи моје име и да ли га заиста носи нека пјевачица?

МИЛВА БОЖИКОВИЋ
Блатине 37/VIII
Сплит

Милва је псеудоним популарне италијанске певачице (правим именом Марија Илва Бјолкати), неизвесног значења.

ИЗВОР ЗЛА

У дневном листу прочитао сам израз „Пандорина кутија", а не знам шта то значи.

А. Ђ.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Иван Фабијанић, Славка Мичића 10, 75000 Тузла — 11 година, воли музику и спорт, желео би да се дописује са вршњацима.

Љиљана Каназир, Балзакова 67, 21000 Нови Сад — сакупља значке, марке, салвете, хемијске оловке, разгледнице, воли све што воле млади, одговара свима који јој се јаве.

Мелиса Беговић, Калдрма 19, 78245 Доњи Вакуф — 16 година, воли забавну музику и рукомет, одговара свима који желе да се дописују.

Сњежана Шего, М. Тита 73, 76230 Босански Шамац, — 14 година, воли рукомет, диско музику, сакупља поштанске марке, одговара свима који јој се јаве и, ако могу пошаљу и слику.

У хеленској митологији Пандора је прва жена на свету коју је по Зевсовој наредби створио Хефест, а сви богови обдарили су је најлепшим даровима и чарима. Зевс јој је поклонио кутију у којој

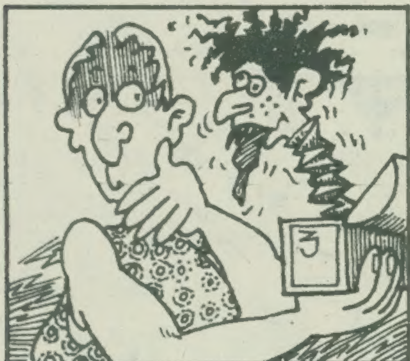

су била затворена сва зла и послао је на Земљу Епиметеју, првом човеку, који ју је узео за жену. Епиметеј је узео кутију и отворио, а из ње су изишла сва зла и раширила се светом, а у кутији је остала само нада. Фигуративно, израз „Пандорина кутија" означава извор сваког зла.

СВЕ ЗА СНАГУ

Шта је то изокинетички систем за развој мишића?

МИТАР ПЕРОВИЋ,
Цетиње

Снага је једна од најважнијих моторичких особина организма од ње зависи и брзина и издржљивост и скочност и још много шта. Зато се и не треба чудити што су моторичке особине предмет многих истраживања чији је задатак да усавршe методе развијања снаге. Поред примене такозваних класичних метода (дизање терета и сопственог тела) данас се много користе и апарати (тренажери) који омогућавају лакшу регулацију не само оптерећења него и правца кретања. Ови апарати представљају велики корак напред и њима располажу сви наши боље опремљени спортски центри. Међутим, током коришћења тренажера откривени су и многи њихови недостаци. Највећи је тај што приликом извођења неког покрета они не оптерећују равномерно мишиће у току целог кретања. Додуше, кривица због тога не лежи толико на апаратима колико на конструкцији наших зглобова. Зна се да мишић мора више да се напреже што је угао у зглобу већи и обрнуто. Најсавременији апарати диктирају и омогућавају такозвани изокинетички карактер кретања а то значи да је код њих могуће да оптерећење у току целог покрета мишића буде једнако. Другим речима, то значи да је изокинетичко вежбање могуће на специјалним апаратима и сматра се најсавременијим методом развијања снаге јер поред оптерећења омогућава и прецизну регулацију брзине у току целог кретања што досад није било могуће.

Писмо недеље

НАЈБОЉА ШКОЛА

Лепо вас молим да моје писмо објавите јер је проблем због којег вам се јављам врло озбиљан. Ове јесени сам кренула у 7. разред и већ размишљам о томе коју ћу средњу школу да упишем. Врло добар сам ђак. Која је школа по вашем мишљењу најбоља и где се налази?

СВЕТЛАНА ВУЧЕТИЋ,
Жарково

Кад нас већ питаш за мишљење, рећи ћемо ти: најбоља је она школа која највише одговара твојим интересовањима и могућностима. А које су оне, то свакако ти најбоље знаш. Вероватно си и сама приметила да ли ти више „леже" друштвене или природне науке.

Немој се, као што то многи чине, опредељивати према жељама већ способностима. Сигурни смо да тада нећеш погрешити и да ће то што одабереш бити оно најбоље.

„УВРНУТИ" ЗОО

(одговори на питања)

Изумрли сисари обележени су бројевима 1, 3, 5 и 7. а измишљене рибе бројевима 3, 4, 6 и 10.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276.00 динара, полугодишња 552.00 динара, годишња 1.104.00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552.00 динара, полугодишња 1.104.00 динара, годишња 2.208.00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Skr	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

WALT DISNEY
МИКИ

ШТА ТИ ЈЕ, ШИЉО?
УШИН'О САМ СЕ, МИКИ!
МИКИ

КАКВА ШТЕТА! А ЈЕСЕН ЈЕ ТАКО ДИВНА... ПУНА БОЈА...
НЕ МОГУ НИ ДА СЕ ПОМЕРИМ! ГЛЕДАМ САМО НАДОЛЕ!

ОДОХ ЈА ПО ДОКТОРА!
БАШ СИ ДРУГАР!

ВИДИ, ВИДИ... ИЗГЛЕДА К'О НОВА СТОТКА!

НЕ БИ' ЈЕ ВИДЕО ДА НИСАМ УШИНУТ!

ОТЕ
ОХО-ХО! ПЕРОРЕЗ... ПРАВИ „СИНГАПУРАЦ"!

ЋАО, МАЛИША, БАШ ДОБРО ШТО СИ У МОМ ВИДОКРУГУ!
Distributed by King Features Syndicate

КАКАВ ДАН! НИКАД У ЖИВОТУ НИСАМ НАШАО ТОЛИКО КОРИСНИХ СТВАРИ!

ЕВО НАС, ШИЉО! ОВО ЈЕ ДОКТОР КОСТОЛОМЧЕВИЋ, ИМА ДА ТЕ ОСЛОБОДИ МУКЕ!
ДА МЕ ОСЛОБОДИ? ТАМАН ПОСЛА! КОНАЧНО МИ СЕ ОСМЕХНУЛА СРЕЋА!